

jaarverslag 08-09



jaarverslag 08-09



Vlaamse Onderwijsraad

**depotnummer***D/2009/6356/2***Vlaamse Onderwijsraad***Kunstlaan 6 bus 6
1210 Brussel
info@vlor.be
www.vlor.be
tel. 02 219 42 99
fax 02 219 81 18***v.u.***Mia Douterlungne***vorm***Meer wit***druk***DV3***Beste lezer,**

2008-2009 was het laatste schooljaar van de legislatuur van de Vlaamse Regering 2004-2009. Ook in dit werkjaar stelde de Vlor heel wat adviezen op over strategische vraagstukken voor het onderwijsbeleid. Naast de 45 adviezen op vraag, bracht de raad op eigen initiatief 19 adviezen uit. Zoals gebruikelijk is voor het laatste jaar van een legislatuur, vroeg onderwijsminister Frank Vandenbroucke om advies over verscheidene belangrijke ontwerpdecreten.

Met zijn adviezen wil de Vlor niet enkel rechtstreeks impact hebben op het wetgevend werk. Hij wenst hiermee ook onrechtstreeks het ideeëngoed te verrijken van de onderwijspartners via het aftoetsen van standpunten en voorbereiding van onderhandelingen. De Vlor laat zijn impact ook gelden via deelname aan hoorzittingen van het Vlaams Parlement en via de ruchtbaarheid die hij geeft aan zijn standpunten. Waar mogelijk, leest u in dit jaarverslag ook iets over deze effecten van de Vlor-adviezen.

De onderwijsraad gaat het laatste werkjaar in in z'n huidige samenstelling. Afgelopen werkjaar was het binnen de Vlor goed merkbaar dat de onderwijspartners meer en meer op elkaar ingespeeld raakten. Dit maakte de debatten alleen maar boeiender en levendiger.

Ook verschillende projecten van de Vlor kwamen het voorbije werkjaar op kruissnelheid. Deze projecten rond gezondheidsbevordering, samenwerking binnen het hoger beroepsonderwijs, praktijkgericht onderzoek,... leggen de nadruk op onderwijsvernieuwing in overleg met het veld.

In maart maakte de Vlor zijn onderwijsmemorandum bekend voor de volgende Vlaamse Regering. De raad reikte hiermee strategische doelstellingen aan om onderwijs en vorming in staat te stellen maatschappelijke en onderwijskundige uitdagingen aan te gaan. In de aanloop van het regeerakkoord ontving de formateur de Vlor voor een onderhoud.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

De Vlor kijkt uit naar het volgende werkjaar. De debatten die het schooljaar zullen beheersen, zijn reeds opgestart: de bespreking van het 'Monardrapport' over de hervorming van het secundair onderwijs, de realisatie van een decreet leerlingenbegeleiding,... De raad plant ook twee probleemverkenningen over de juridisering in het onderwijs en over het lerarentekort en aantrekkelijkheid van het beroep.

Tot slot een woord van dank aan alle onderwijspartners voor hun bijdrage aan het overleg- en advieswerk van het afgelopen werkjaar. Zij dragen hiermee bij tot een draagvlak voor een doordacht beleid voor een kwaliteitsvol, billijk en rechtvaardig onderwijs.

Ann Demeulemeester
voorzitter



missie

4-5
missie
inhoudsopgave

De Vlaamse Onderwijsraad is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Alle groepen in de samenleving die daarbij betrokken zijn, hebben vertegenwoordigers in de Vlor.

Zij overleggen er om samen de kwaliteit, redelijkheid en rechtvaardigheid van onderwijs en vorming in Vlaanderen verder te verbeteren.

deel 1

De Vlor: wat, wie, hoe?

1	Wat is de Vlaamse Onderwijsraad?	10
2	Wat doet de Vlaamse Onderwijsraad?	11
2.1	Advies	11
2.2	Overleg	13
2.3	De Vlor als kenniscentrum	13
3	Wie is de Vlor?	14
4	Het permanent secretariaat	15
4.1	Personeel	15
4.2	Informatie en communicatie	15
4.3	Netwerking	16
5	Internationale dimensie	16

deel 2

Een jaar onderwijsbeleid door de ogen van de Vlor

1	Beleidsmethoden	22
1.1	Beleidssturing	22
1.2	Onderwijsvernieuwing	22
1.3	De oprichting van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming	22
1.4	Beleidsvoorbereidend onderzoek en constructie van indicatoren	23
1.5	Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus	24
2	Het Europese en internationale onderwijsbeleid	25
2.1	Aanbevelingen voor het Belgische EU-voorzitterschap	25
2.2	Europese samenwerking	26
2.3	Opvolging Bologna in het hoger onderwijs	27
3	Gelijke kansen als centrale doelstelling	28
3.1	Lokale overlegplatformen (LOP's)	28
3.2	Toelatingsbeleid	29
3.3	Ondersteuningsbeleid	30



3.3.1	Ervaring GOK-begeleiding verzameld	30
3.3.2	Student tutoring	30
3.4	Diversiteit in het hoger onderwijs	31
3.4.1	Sociaal statuut van de student	32
3.4.2	Registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs	33
3.5	Armoedebestrijding	33
4	Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid	34
4.1	Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren	34
4.1.1	Competentieagenda	35
4.1.2	Hoger beroepsonderwijs	35
4.1.3	Certificaatsupplementen	36
4.1.4	Externe certificering in onderwijs	37
4.1.5	Werkplekleren in het volwassenenonderwijs	37
4.1.6	Sectorcommissies	38
4.2	De financiering van onderwijs	39
4.3	Beleidsvoerend vermogen van scholen	39
4.3.1	Kwaliteitszorg	39
4.3.2	Publieke informatie over scholen	41
4.3.3	Professionalisering van de schoolleiding	42
4.4	Loopbaanontwikkeling	42
5	Een zorgzaam onderwijsbeleid	43
5.1	Uitbouw van een leerzorgkader	43
5.2	Leerlingenbegeleiding	44
5.2.1	Operationele doelstellingen voor CLB	44
5.2.2	Conferentie leerlingenbegeleiding	45
6	Competenties en kwalificaties: naar een Vlaamse kwalificatiestructuur	45
7	Brede opdracht van onderwijs	45
7.1	Eindtermen en ontwikkelingsdoelen	45
7.1.1	Wereldoriëntatie, wetenschappen en vakoverschrijdende eindtermen	46
7.1.2	Taalbeschouwing Nederlands	47
7.1.3	Ontwikkelingsdoelen buitengewoon onderwijs	47
7.2	Onderwijs en Cultuur	48

7.3	Onderwijsgebonden sport	49
7.3.1	Sport in het leerplichtonderwijs	49
7.3.2	Sport in het hoger onderwijs	49
7.4	Project gezondheidsbevordering	50
7.4.1	Leerlingen koken gezond met Comme chez moi	50
7.4.2	Studie- en reflectiedag gezondheidsbevordering	50
7.4.3	Advies gezondheidbevordering	51
7.4.4	Groenten- en fruitverstrekking op school	51
8	Onderwijsaanbod en organisatie	51
8.1	Basisonderwijs	51
8.1.1	Betere ondersteuning directeur basisonderwijs	51
8.1.2	Verlaging van de leerplicht	52
8.2	Secundair onderwijs	52
8.2.1	Wijzigingen studieaanbod	52
8.2.2	Programmaties	54
8.2.3	Hervorming secundair onderwijs	54
8.3	Hoger onderwijs	54
8.3.1	Rationalisatie hoger onderwijs	54
8.3.2	Hogere Zeevaartschool	55
8.4	Levenslang en levensbreed leren	55
8.4.1	Evolutie van het aanbod	55
8.4.2	NT2: krijtlijnen voor de toekomst	56
8.5	Kunstonderwijs	57
8.5.1	Verbreding en vernieuwing van het DKO	57
8.5.2	Aansluiting binnen het kunstonderwijs	59

9	Onderzoek en innovatie	59
----------	-------------------------------	-----------

deel 3 bijlagen

bijlage 1: De decretale basis	62
bijlage 2: Specifieke bevoegdheden	68
bijlage 3: Organigram	74
bijlage 4: De raden	75
bijlage 5: Activiteiten	84
bijlage 6: Publicaties	85
bijlage 7: Permanent secretariaat van de Vlor	86
bijlage 8: Lijst afkortingen	87



deel 1

De Vlor: wat, wie, hoe?

- 1 Wat is de Vlor?
- 2 Wat doet de Vlor?
- 3 Wie is de Vlor?
- 4 Het permanent secretariaat
- 5 Internationale dimensie



1 Wat is de Vlaamse Onderwijsraad?

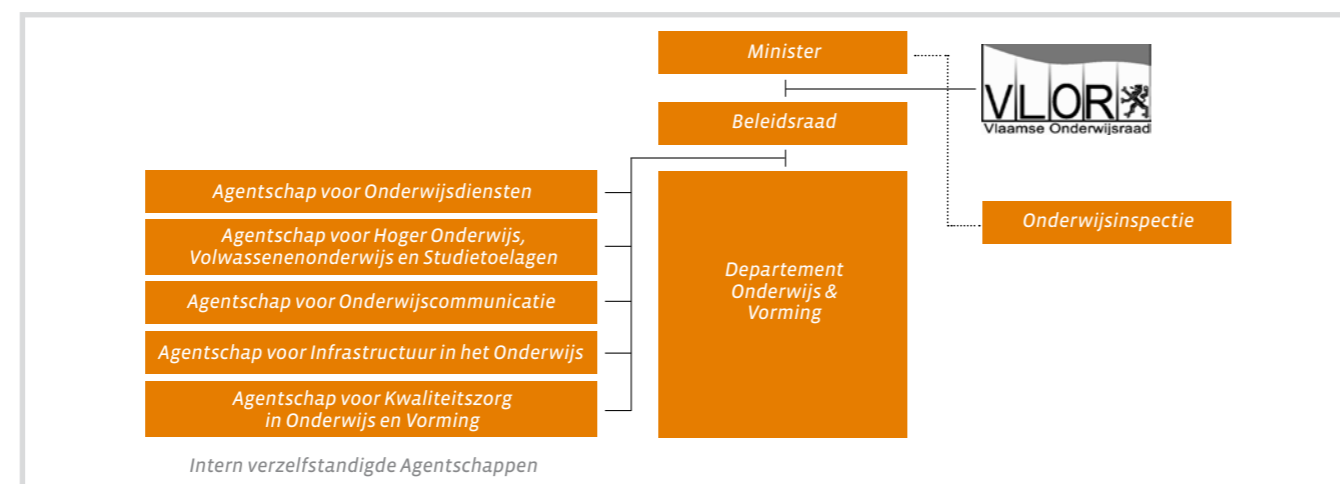
De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Als advies- en overlegorgaan speelt hij een belangrijke rol in de voorbereiding van het onderwijsbeleid, maar hij werkt onafhankelijk van de bevoegde minister en het departement Onderwijs en Vorming.

De Vlor kan advies geven of overleg organiseren over alle onderwijsmateries waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is: het onderwijs in strikte zin, maar ook andere sectoren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zoals de centra voor leerlingenbegeleiding en de deeltijdse vorming.

Structuur

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een Algemene Raad en vier deelraden, een voor elk onderwijsniveau. De Algemene Raad behandelt overkoepelende thema's, de deelraden behandelen autonoom de thema's van hun onderwijsniveau. Elke raad heeft een bureau dat de raadsvergadering voorbereidt en de procedures vastlegt. De Algemene Raad of het Vast Bureau coördineert de adviezen van de deelraden en ziet toe op de samenhang.

Onder de vleugels van de raden werken talrijke commissies en werkgroepen voor specifieke onderwerpen of onderwijsvormen en -sectoren.¹ Alles samen zijn meer dan duizend onderwijsmensen op een of andere manier betrokken bij



Daarenboven beoordeelt de raad op eigen initiatief of op vraag geregeld initiatieven van andere beleidsdomeinen die duidelijke gevolgen hebben voor het onderwijs.

overleg in de Vlor over zeer uiteenlopende thema's. Zij zorgen ervoor dat de onderwijspraktijk inspraak heeft in het onderwijsbeleid.

Representatief

De Vlor is representatief samengesteld. In de Vlor hebben vertegenwoordigers zitting van:

- schoolbesturen uit de verschillende onderwijsnetten;
- besturen van vormings- en opleidingscentra;
- directeurs en instellingshoofden;
- het personeel;
- leerlingen, studenten, cursisten en ouders;
- centra voor leerlingenbegeleiding;
- socio-culturele en socio-economische organisaties;
- ervaringsdeskundigen uit het onderwijs.

Iedereen die bij onderwijs en vorming betrokken is, heeft dus een stem in de Vlor: instellingen, personeelsleden, gebruikers (leerlingen, studenten, cursisten en ouders) en maatschappelijke organisaties. Samen zorgen ze ervoor dat de Vlor het hele onderwijsbeleid kan bekijken vanuit een onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke invalshoek.

'Wijs beleid door overleg'

Omdat zoveel verschillende actoren lid zijn van de Vlor, is hij een goede barometer voor wat het brede onderwijsveld van het beleid verwacht. Via het overleg en het advieswerk kan het onderwijsveld invloed hebben op het beleid. Omgekeerd kan de overheid steun vinden voor beleidsvoorstellen, zodat ze meer kans maken om ingeburgerd te raken in de onderwijspraktijk. Die wisselwerking tussen onderwijsveld en beleid heeft de Vlor samengevat in zijn motto 'Wijs beleid door overleg'. Als strategisch overlegorgaan wil hij daartoe bijdragen.

Permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor ondersteunt de werking van de raden zowel praktisch als inhoudelijk. Het organiseert en stoffeert vergaderingen en activiteiten, verzorgt de communicatie en bereidt de publicaties voor. De medewerkers volgen de onderwijsactualiteit en de stand van het wetenschappelijk onderzoek op, bereiden de besprekingen voor, schrijven ontwerp teksten en verwoorden de conclusies in adviezen, verslagen,... (zie punt 4)

Historiek

De Vlor werd 19 jaar geleden opgericht met onderwijsdecreet II van 31 juli 1990. De onderwijsraad vergaderde effectief vanaf 1991. In 2002 vereenvoudigde de raad zijn structuur tot een Algemene Raad en vier deelraden. Door de afdelingen bij de deelraden af te schaffen, anticipeerde de Vlor op hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid, het kaderdecreet op de strategische adviesraden en het participatiedecreet.^{2 3}

Titel IV van het participatiedecreet, dat ook de inspraak op school regelt, trad in 2006 in werking. Dit gebeurde in twee fasen. De bepalingen over de nieuwe samenstelling van de Vlaamse Onderwijsraad gingen in op 1 januari 2006. De overige artikelen werden van kracht op 1 april 2006, samen met de reorganisatie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Sindsdien is de Vlor een strategische adviesraad. Dit had gevolgen voor de samenstelling en de werking van de Vlor. Op 1 april 2007 werd de beleidsovereenkomst van kracht die de Vlor, de minister en de onderwijsadministratie afsloten.

2 Wat doet de Vlaamse Onderwijsraad?

2.1 Advies

De Vlor is in de eerste plaats een adviesraad. Hij beoordeelt de beleidsplannen van de overheid en doet zelf voorstellen voor het onderwijsbeleid. De raad bracht dit werkjaar 64 adviezen uit.⁴

De minister van Onderwijs en Vorming is verplicht om de Vlor advies te vragen over zijn beleidsnota of beleidsbrieven, voorontwerpen van decreet en uitvoeringsbesluiten in verband met de organisatie van tijdelijke projecten. Hij kan ook beslissen om voor andere uitvoeringsbesluiten advies te vragen. Ook het Vlaams Parlement kan de Vlor om advies vragen over onderwijs thema's. Daarnaast geven diverse decreten of besluiten de Vlor adviesbevoegdheid over welomschreven onderwerpen, zoals eindtermen en ontwikkelingsdoelen, prioritaire thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) of het programmeren van nieuwe opleidingen.⁵ Dit werkjaar bracht de raad 45 adviezen uit op verzoek.

De Vlor toetst de beleidsplannen aan onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria. Hij onderzoekt of ze wenselijk, haalbaar en aanvaardbaar zijn en hij peilt naar het effect ervan op de instellingen, de gebruikers en de samenleving.

Concept- en discussienota's speelden een belangrijke rol in de legislatuur van onderwijsminister Frank Vandenbroucke

¹ Bijlage 3: organigram van de Vlor

² Vlaams Parlement, Decreet strategische adviesraden, 18 juli 2003 (zie ook bijlage 1)

³ Vlaams Parlement, Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 2 april 2004 (zie ook bijlage 1)

⁴ Bijlage 4: overzicht van de uitgebrachte adviezen 2008-2009

⁵ Bijlage 2: overzicht van de specifieke bevoegdheden van de Vlor



(2004-2009). Daarin ontvoude hij zijn visie op een belangrijk onderwijsthema en hoe hij dat wenste te regelen. Nog voor de komst van een voorontwerp van decreet, kon het onderwijsveld nadenken en reageren. Als reactie op concept- of discussienota's adviseerde de Vlor de vorige jaren onder meer over hoger beroepsonderwijs, het hoger kunstonderwijs of de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs. Aangezien dit werkjaar het laatste was van de legislatuur, zijn er geen dergelijke adviezen uitgebracht. Er werden dan wel veel meer adviezen over voorontwerpen van decreet uitgebracht.

De onderwijsraad brengt ook uit eigen beweging advies uit. Dan geeft hij zijn visie op de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid of op maatschappelijke ontwikkelingen of beleidsinitiatieven in andere domeinen die het onderwijs beïnvloeden. Afgelopen werkjaar werden 13 adviezen op eigen initiatief geformuleerd. Het gaat onder meer over het memorandum met zijn technische fiches, het advies over het armoedeverslag, het advies over het sociaal statuut van de student en het advies over werkplekieren.

De raad kan ook vertrouwelijke aanbevelingen uitbrengen. De overheid kan op die manier voorstellen discreet toetsen aan de inzichten van het onderwijsveld zonder dat beide partijen al door standpunten gebonden zijn.

De Vlor als strategisch adviesorgaan

Sinds Beter Bestuurlijk Beleid op 1 april 2006 in werking trad voor het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, is de Vlor officieel de strategische adviesraad voor dat beleidsdomein.

Titel IV van het participatiedecreet bepaalt de opdracht, samenstelling, werking en financiering van de Vlor. Het legt ook vast welke artikelen van het decreet op de strategische adviesraden van 18 juli 2003 op de Vlor van toepassing zijn.⁶

De opdrachten van de Vlor spitsen zich meer toe op wat van strategisch belang is voor de ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen. Alle strategische adviesraden hebben de opdracht om bij te dragen tot de vorming van een beleidsvisie. Zij kunnen uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid en over toekomstig beleid om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. De Vlor brengt al langer toekomstgerichte adviezen uit op eigen initiatief en kan onder deze bepalingen verder proactief werken. Eventueel studiewerk gebeurt in de Vlor in functie van de decretale advies- en overlegfuncties, vooral om adviezen degelijk te onderbouwen. Positief is dat het participatiedecreet expliciet vermeldt dat de Vlor bij het uitbrengen van advies of bij het organiseren van overleg, pedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke criteria hanteert als invalshoeken.

De gewone adviestermijn is vastgelegd op 30 kalenderdagen. Een spoedadvies moet de Vlor binnen tien werkdagen afleveren. De Vlor blijft aandringen om deze termijn in overleg te verlengen voor erg fundamentele adviezen en adviezen over ingrijpende hervormingen. Dit laat de raad (en de geledingen die er deel van uitmaken) toe beter te overleggen met het onderwijsveld en de partnerorganisaties.

De raad vindt het belangrijk dat hij op eigen initiatief advies kan uitbrengen over transversaal onderwijsbeleid als the-

ma's uit aangrenzende beleidsdomeinen (bijvoorbeeld Werk, Welzijn, Milieu, Inburgering of Wetenschap en Innovatie) relevant zijn voor onderwijs en vorming.

Het decreet strategische adviesraden bepaalt dat de samenwerking tussen de Vlor, de onderwijsadministratie en de minister en zijn kabinet formeel wordt vastgelegd in een **beleidsovereenkomst** voor vier jaar. In overleg hebben zij de opdrachten van de Vlor, de wijze van samenwerking, de informatie-uitwisseling en allerlei praktische aspecten vastgelegd. De beleidsovereenkomst is van kracht sinds 1 april 2007.

De regering kan volgens het decreet op de strategische adviesraden afwijken van een advies als ze in de nota bij de definitieve goedkeuring motiveert waarom. Als het advies gaat over beslissingen die de Vlaamse Regering niet hoeft goed te keuren, zal de overheid in een brief aan de Vlor motiveren waarom ze afwijkt van het advies.

2.2 Overleg

De Vlor is ook een overlegforum waar diverse onderwijspartners visies en ideeën uitwisselen over de organisatie en de toekomst van het Vlaamse onderwijs. Dit overleg is praktijkgericht en levert tastbare resultaten op. Voorbeelden zijn:

- de sectorcommissies waar onderwijs en arbeidsmarkt elkaar ontmoeten;
- de engagementsverklaringen over de meerwaarde van diversiteit in het leerplicht- en hoger onderwijs.

De Vlor organiseert verschillende projecten, zoals over gezondheidsbevordering, samenwerking binnen het hoger beroepsonderwijs, praktijkgericht onderwijsonderzoek en gelijke onderwijskansen en diversiteit. Hij coördineert ook de invoering van sommige onderwijsvernieuwingen, zoals de begeleiding van het ondersteuningsbeleid voor gelijke onderwijskansen. De overheid en de onderwijspartners werken dan op een gestructureerde manier samen.

2.3 De Vlor als kenniscentrum

Degelijk advieswerk herkent men onder meer aan de mate waarin het een consensus bevat tussen zoveel mogelijk onderwijspartners en/of adequaat de verschillende standpunten in kaart brengt. Maar een adviesorgaan moet ook de stand van het wetenschappelijk onderzoek volgen. De Vlor steunt zijn adviezen op actuele onderzoeken en internationale rapporten. Als kenniscentrum van onderwijs organiseert de Vlor ook talrijke studiedagen en vormingsmomenten voor uiteenlopende doelgroepen.⁷ Hij neemt ook externe experts in de arm bij de voorbereiding van adviezen of om zelf onderwijskundige problemen te verkennen.

In de **probleemverkenningen** bekijkt de Vlor, met de medewerking van wetenschappers en ervaringsdeskundigen, toekomstige strategische keuzes waar het onderwijsbeleid voor staat of nieuwe ontwikkelingen en problemen die opduiken. Het is niet de bedoeling meteen een standpunt te bepalen. In de eerste plaats wil de raad zicht krijgen op alle aspecten van een onderwijskundig probleem om een eventueel advies later beter te onderbouwen. De Vlor publiceerde dit werk-

jaar een probleemverkenning over de publieke informatie van scholen (zie deel 2, punt 4.3.2). Voor de toekomst zijn er onder meer probleemverkenningen gepland over de aantrekkelijkheid van het lerarenambt en over de jurisdisering in het onderwijs.

De Vlor fungeert ook als een platform waar geledingen informatie krijgen en uitwisselen. Zo organiseerde de raad afgelopen werkjaar verschillende **informatiesessies** waar uit de eerste hand toelichting werd gegeven over actuele onderwijsdossiers: de praktijktoets in het kader van leerzorg, het rapport Monard, de strategische beleidsplanning van integrale jeugdhulpverlening,... Binnen de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid krijgen de geledingen informatie over de internationale ontwikkelingen.

De **documentatiedienst** beheert de informatie over onderwijs voor de personeelsleden van het secretariaat, de leden en geïnteresseerde derden. De collectie bestaat voornamelijk uit naslagwerken, bibliografische instrumenten, wetenschappelijke documentatie, onderwijstijdschriften en de bewegingspers (o.m. bladen van de organisaties vertegenwoordigd in de Vlor). Door de documentatiedienst in een glazen ruimte naast de onthaalbalie te plaatsen, nodigt de Vlor zijn leden expliciet uit om er binnen te stappen en gebruik te maken van de dienstverlening. Men kan de catalogus ter plaatse en vanaf de Vlor-computers raadplegen via een Windows-gestuurde vereenvoudiging van de specifieke zoektaal (CDS-ISIS).



Om de kennisdeling tussen de personeelsleden van het secretariaat te vergroten, is er een **interne portaalwebsite** in *Sharepoint*. Daarop kunnen zij snel nuttige informatie, linken en documenten oproepen en het overzicht van vergaderingen en activiteiten raadplegen. De documentatiedienst beheert ook het inhoudelijke archief van de Vlor.

3 Wie is de Vlor?

Samenstelling

De Vlor heeft een brede samenstelling. Alle groepen in de samenleving die betrokken zijn bij onderwijs en vorming hebben vertegenwoordigers in de Vlor. De meesten zetelen namens de representatieve organisaties van schoolbesturen, van de onderwijsvakbonden, de centra voor leerlingenbegeleiding, de ouderverenigingen, de leerlingen en studenten, de sociale partners en socio-culturele organisaties.

Sinds 1 januari 2006 zetelen in alle raden, behalve in de Raad Hoger Onderwijs, ook rechtstreeks verkozen directeurs en gecoöpteerde ervaringsdeskundigen.⁸ De 13 rechtstreeks verkozen directeurs vervangen de vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel die voorheen aangeduid werden door de vakbonden en inrichtende machten. De Vlor organiseerde daarvoor in de herfst van 2005 verkiezingen onder alle directeurs in het basis-, het secundair en het volwassenenonderwijs, en directeurs van de centra voor leerlingenbegeleiding, voor deeltijds kunstonderwijs en voor basiseducatie. In de Raad Hoger Onderwijs duiden VLIR en VLHORA acht instellingshoofden aan die de universiteiten en hogescholen vertegenwoordigen.

De twee gecoöpteerde ervaringsdeskundigen (en hun plaatsvervangers) in de raden werden aangeduid door de overige raadsleden na een oproep tot kandidaatstelling. De vertegenwoordigers van de cursisten in de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zijn eveneens gecoöpteerd. In de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zetelen ook vertegenwoordigers van de opleidingsverstrekkers VDAB, SYNTRA-Vlaanderen en SoCiuS, naast de klassieke 'inrichtende machten' van het onderwijs. In alle raden zijn er twee mandaten voor sociaal-culturele organisaties. De Verenigde Verenigingen⁹ duidt de vertegenwoordigers aan. In het werkjaar 2009-2010 zullen de raden worden hersamengesteld via nieuwe verkiezingen.

Ann Demeulemeester is de voorzitter van de Vlor. Zij werd verkozen door de leden van de Algemene Raad. Zij bekleedt het mandaat niet namens een bepaalde geleding en zit de Algemene Raad voor met raadgevende stem.

Inbreng van deskundigen en praktijkmensen

Ongeveer de helft van de leden van de vier deelraden heeft rechtstreeks voeling met de praktijk. Ze zijn bijvoorbeeld leraar, directeur, zorgcoördinator of CLB-medewerker of ze werken met onderwijsmensen samen als pedagogisch adviseur. In de Algemene Raad bedraagt die verhouding ongeveer 30%. In commissies en werkgroepen zetelen heel wat leraren en docenten.

Voor deskundigen van de overheid of uit de academische wereld zijn geen aparte mandaten in de raden van de Vlor. Het participatiedecreet laat wel toe dat de raden deskundigen

uitnodigen op hun vergaderingen. Omdat de onderwijsraad de inbreng van deskundigen erg nuttig vindt, heeft hij met de onderwijsadministratie en de onderwijsinspectie afgesproken om vaste contactpersonen op raadsvergaderingen uit te nodigen. Wetenschappers worden op basis van hun specifieke kennis ad hoc uitgenodigd in functie van het thema.

4 Het permanent secretariaat

Het permanent secretariaat van de Vlor staat in voor de praktische organisatie en de inhoudelijke ondersteuning van de onderwijsraad. Leidraad voor de inhoudelijke inbreng is de *Visie op onderwijs* die de Vlor in juni 1999 heeft vastgelegd.¹⁰

4.1 Personeel

Het secretariaat telt 35 medewerkers: 12 mannen, 23 vrouwen. Er zijn 9 contractuelen, 11 gedetacheerden, 14 statutairen en 2 leerwerkers uit het deeltijds onderwijs die werkervaring opdoen.

Het zogenaamde raamstatuut, dat de principes en veranderingen van Beter Bestuurlijk Beleid vertaalt voor personeelsaangelegenheden, is sinds 1 april 2006 van toepassing op de personeelsleden van de Vlaamse Onderwijsraad. Een ontwerp van een specifiek besluit is in 2008 overgemaakt aan de minister van Onderwijs en Vorming en werd op 29 mei 2009 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Twee personen werden vast benoemd na de beëindiging van de proeftijd. Het gaat om de personeelsmedewerker en een administratief medewerker. Het permanent secretariaat nam volgens de geëigende procedures een nieuwe communicatieambtenaar en een documentalist in dienst. Voor het project 'praktijkgericht onderwijsonderzoek' trok de Vlor twee nieuwe projectmedewerkers aan.

De Vlor ondersteunt het Vlaams actieplan voor stage- en werkervaringsplaatsen. In dit kader werden twee leerlingen uit het deeltijds beroepsonderwijs ingeschakeld in respectievelijk het onthaal en de administratie.

Eén collega heeft met succes deelgenomen aan de generieke proeven niveau D die de Vlaamse overheid organiseerde in opvolging van een eerder afgesloten CAO. Zij is ondertussen tot de proeftijd toegelaten binnen de Vlor.

Vormingsbeleid

Het permanent secretariaat organiseert voor zijn eigen medewerkers regelmatig interne vorming; dit werkjaar bijvoorbeeld over het hoger beroepsonderwijs en het gezondheidsbeleid op school. In functionerings- en evaluatiegesprekken wordt bij alle medewerkers systematisch gepeild naar individuele vormingsbehoeften. In opvolging daarvan volgden collega's vorming rond onder meer lees- en schrijftechnieken, softwaregebruik, *coaching* en personeelsbeleid. Er is een evaluatie- en opvolgingssysteem ontwikkeld voor gevolgde vormingen.



De kantoren van het Vlor-secretariaat in het Artemisgebouw in de Kunstlaan

4.2 Informatie en communicatie

Vlor-intranet

Het intranet van de Vlor vormt de ruggengraat van de ledencommunicatie. De leden van de raden en commissies en de deelnemers aan tijdelijke werkgroepen kunnen zich snel en doelgericht informeren over de werkzaamheden waar zij rechtstreeks bij betrokken zijn. Zo kunnen zij de agenda en voorbereidende documenten van vergaderingen raadplegen en een opvolgingsdocument consulteren waarmee zij de weg van een (ontwerp)advies doorheen de organisatie kunnen opvolgen, samen met de eventuele wijzigingen aan de regelgeving die ermee verband houden. Het Vlor-intranet is afgeleid van het elektronisch leerplatform *Dokeos*. De dienst informatica verzorgt een interne helpdesk voor de medewerkers en de leden.

⁸ Bijlage 4: samenstelling van de verschillende raden

⁹ De Verenigde Verenigingen is een samenwerkingsverband van de middenveldorganisaties: <http://www.deverenigdeverenigingen.be/>

¹⁰ Vlaamse Onderwijsraad (1999). *Visie op onderwijs*. Brussel: Vlor.



www.vlor.be

Voor de externe communicatie is de website erg belangrijk. Gemiddeld kent hij maandelijks zo'n 6.000 unieke bezoekers. De site wordt geraadpleegd om adviezen te bekijken, publicaties te bestellen, in te schrijven voor een activiteit of voor algemene informatie over de Vlor of over zijn projecten. Via de website lopen ook vragen om informatie binnen.

Andere kanalen

Alle leden van de Vlor, alle scholen en CLB ontvangen vier maal per jaar *In beraad*. Deze nieuwsbrief met een oplage van 7000 exemplaren geeft een overzicht van de werkzaamheden en kondigt nieuwe initiatieven aan.

Om zich voor te stellen aan nieuwe leden, bezoekers en deelnemers aan Vlor-activiteiten, heeft de Vlor een kennismakingsfolder gemaakt. Nieuwe leden van raden, commissies en werkgroepen ontvangen ook een welkomstbrochure met wegwijsinformatie. Alle Vlor-publicaties die Garant heeft gepubliceerd, zijn in een overzichtsfolder verzameld.

Via de kranten en bewegingspers probeert de Vlor zijn naam bekendheid en de weerklank van zijn standpunten en activiteiten bij de publieke opinie te vergroten, om ook langs die weg invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid. De raad verspreidde dit werkjaar zes persberichten. Af en toe informeert de raad gericht specifieke doelgroepen die belang hebben bij een advies, publicatie of activiteit.

Er is een algemeen en een gedetailleerd stroomschema ontwikkeld om het adviesproces in de organisatie te visualiseren en te verbeteren.

4.3 Netwerking

Via zijn bezoeken aan de geledingen wil de Vlor deze beter leren kennen en vernemen wat de prioriteiten en verwachtingen zijn van de organisaties die overleggen in de Vlor. Dit werkjaar bezochten de stafleden het secretariaat de SERV.

De Vlor is lid van het netwerk voor management in de Vlaamse overheid (MOVI). Deze organisatie is bedoeld om de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de overheidsinstellingen te verbeteren. De Vlor neemt deel aan de werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, hrm, informatica, pr & communicatie, statuut en vorming & opleiding. De raad is ook vertegenwoordigd in het managementcomité en in de raad van bestuur van MOVI.

Enkele leden van het permanent secretariaat zetelen ook in stuurgroepen van bijvoorbeeld VIONA en OBPWO-onderzoek, het Steunpunt GOK...

5 Internationale dimensie

De Vlor heeft belangstelling voor internationale onderwijsontwikkelingen. Een aparte commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid volgt het Europese onderwijsbeleid op de voet. Het verzamelen, verspreiden en organiseren van

overleg over het internationale onderwijsbeleid is een opdracht die in de beleidsovereenkomst is ingeschreven. De commissie stelde op het einde van het werkjaar een samenvattende stand van zaken op voor de Algemene Raad van juni met de voornaamste tendensen in het internationale onderwijsbeleid. Op de Vlor-website staat jaarlijks een overzicht van beleidsdocumenten die de Europese Unie in verband met onderwijs en vorming publiceerde.

De Algemene Raad en de Raad Hoger Onderwijs brengen ook adviezen uit over de internationale dimensie van onderwijs (zie deel 2, punt 2).

Op de bijeenkomsten van de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid wordt geregeld een stand van zaken van het Europese onderwijsbeleid gegeven. Een staf lid nam deel aan een studiebezoek over Europese instrumenten (*Vocational Education and Training*) in Kungsbacka, Zweden.

Het permanent secretariaat van de Vlor onderhoudt goede contacten met de onderwijsraad van de Franstalige Gemeenschap, de *Conseil de l'éducation et de la formation*, en met de Nederlandse Onderwijsraad. Het secretariaat onderhoudt ook contacten met de OESO.

EUNEC

De Vlor is een actief lid van het Europese netwerk van onderwijsraden (EUNEC). Dit werpt zich op als een platform voor informatie-uitwisseling en debat tussen de onderwijsraden in de EU-lidstaten. De Vlor zetelt in het uitvoerend comité en kan op die manier nauwe contacten onderhouden met on-

derwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben.

Sinds 2008 erkent en subsidieert de Europese Commissie EUNEC voor drie jaar als Europese organisatie actief op het gebied van onderwijs en opleiding. Dit gebeurt in de vorm van een partnerschap in het kader van het Jean Monet-programma.

De Vlor nam als lid van EUNEC deel aan twee internationale bijeenkomsten van het netwerk:

1. EUNEC organiseerde van 12 tot 14 oktober een conferentie in Vilnius over de aantrekkelijkheid van het lerarenambt. De deelnemers kregen er een overzicht van de plannen en de eerste bevindingen van de OESO in het kader van het TALIS-project (Teaching And Learning International Survey). Vanuit de Europese Commissie was er een boeiende bijdrage over de beleidslijnen die de Europese Unie uitzet m.b.t. de versterking van de professionaliteit van het lerarenkorps. Diverse EUNEC-leden lichtten toe welk beleid hun land voert en hoe zij er als onderwijsraad tegen aankijken. In de conferentie kregen de deelnemers voor het eerst ook bijdragen van andere *stakeholders*, zoals de ouders en de scholieren.
2. Van 17 tot 20 mei organiseerde EUNEC in Den Haag een seminarie over innovatie in het Europese onderwijsbeleid. De evaluatie en de nieuwe voorstellen van de Commissie over de Europese samenwerking na 2010 stonden hier centraal.



deel 2

Een jaar onderwijsbeleid door de ogen van de Vlor

- 1 Beleidsmethoden
- 2 Het Europese en internationale onderwijsbeleid
- 3 Gelijke kansen als centrale doelstelling
- 4 Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid
- 5 Een zorgzaam onderwijsbeleid
- 6 Competenties en kwalificaties
- 7 Brede opdracht van onderwijs
- 8 Onderwijsaanbod en organisatie



Dit jaarverslag brengt beknopt verslag uit van de adviezen en activiteiten tijdens het schooljaar 2008-2009. Dit gebeurt aan de hand van de thema's uit de beleidsnota van de minister van Onderwijs en Vorming, *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen*¹¹. Deze thematische indeling keert ook terug in zijn beleidsbrief 2008-2009, *Een tienkamp voor gelijke kansen: waar staan we?*¹².

In het Vlor-advies over deze beleidsbrief Onderwijs en Vorming vroegen de onderwijspartners naar de prioriteiten van de minister in dit laatste jaar van de legislatuur. De beleidsbrief bevat heel veel acties en maatregelen en schenkt relatief weinig aandacht aan het onderwijspersoneel en de andere onderwijsactoren die de vele plannen in de praktijk moeten brengen.

De Vlor toonde zich ook bezorgd over het democratische gehalte en de kwaliteit van het besluitvormingsproces. Dossiers worden immers zeer snel door het regelgevende proces gestuwd. De fundamentele principes van cruciale dossiers zoals de hervorming van het secundair onderwijs, rationalisatie en programmatie in het hoger onderwijs of de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (voorbereiding niveau decreet) vragen echter een open debat. In dergelijke dossiers zou het veel efficiënter zijn indien de overheid meer in synergie met de Vlor zou werken. Ook de implementatie van vernieuwingsprocessen dient een gedragen en gefaseerd proces te zijn waarin de verschillende onderwijsactoren vanuit hun eigen opdracht een rol kunnen spelen. Goede communicatie volstaat niet als implementatiestrategie.

Belangrijk is ook om de samenhang en overzichtelijkheid tussen verschillende onderwijsdossiers beter te bewaken en te communiceren. Scholen moeten de samenhang kennen voor een implementatietraject start.

De Vlor pleitte ook voor een systematische en wetenschappelijk onderbouwde beleidsevaluatie en herhaalde zijn standpunt over transversaal beleid. Andere beleidsdomeinen en -niveaus kunnen het onderwijs geen beleidsinitiatieven opleggen zonder met de onderwijsgeledingen te overleggen en ook middelen te voorzien opdat het onderwijs hun doelstellingen helpt te realiseren.¹³

Een memorandum voor de volgende Vlaamse Regering¹⁴

Ten behoeve van de volgende Vlaamse Regering (2009-2014) stelde de Vlor een memorandum op met zijn verwachtingen voor het onderwijsbeleid. Daarin formuleert de raad strategische doelstellingen opdat het onderwijs beter zou kunnen inspelen op maatschappelijke en onderwijskundige uitdagingen. Tegelijk moet het onderwijs alle middelen krijgen om zijn eigen missie te kunnen realiseren. Het memorandum formuleert ook de beleidssturing en de beleidsinstrumenten die daarvoor nodig zijn.

*Binnen de veelheid van maatschappelijke opdrachten moet het onderwijs zijn **vormingsopdracht centraal** stellen: het begeleiden van jongeren en volwassenen tot een kritisch-creatieve integratie in de samenleving. Het uitgangspunt voor onderwijs is de vorming van een lerende, uitgaande van zijn eigen vragen en noden. Voor die vormende opdracht zijn sterkere bruggen nodig naar de leefwereld van jongeren en hun leerbehoeften.*

Maar naast deze vormende opdracht speelt onderwijs ook een niet te onderschatten maatschappelijke rol. Onderwijs geeft innovatieve impulsen, is een sociale hefboom, een bron van duurzame economische ontwikkeling, innovatie en werkgelegenheid en een sociale microkosmos.

*Als **sleutelsector** moet onderwijs hoog op de beleidsagenda staan. Dit wil zeggen: blijven investeren in brede zorg, kwaliteit en gelijke kansen, een volwaardige partner zijn in het maatschappelijke debat en vertrouwen krijgen om vanuit zijn eigen professionaliteit vorm te geven aan zijn vormende en maatschappelijke opdracht.*

*Alle internationale organisaties beklemtonen dat het **kleuteronderwijs** bepalend is voor een succesvol traject in het onderwijs. De Vlor vraagt daarom specifieke stimulansen om de instroom en regelmatige aanwezigheid te bevorderen, maar ook om een kleuteronderwijs te realiseren dat kleuters brede ontwikkelingskansen biedt.*

*Onderwijsinstellingen moeten een **sterker zorgbeleid** kunnen uitbouwen om in te spelen op de zorgvragen die het leren belemmeren. Partnerschappen rond de school (CLB, ouders, sociale netwerken, arbeidswereld) moeten sterke stimulansen krijgen om die opdracht op te nemen.*

*Het **secundair onderwijs** moet innovatiever kunnen inspelen op bestaande knelpunten, nieuwe uitdagingen en leerbehoeften van leerlingen. Innovatie impliceert vooral een versterking van het beleidsvoerend vermogen van de scholen. Structurele belemmeringen voor innovatief handelen moeten worden aangepakt. Ook sterkere beleidsimpulsen voor leerlingenbegeleiding zijn een kritische succesvoorwaarde.*

*Het **buitengewoon onderwijs** is een essentiële schakel in het zorgcontinuüm. De sociale dimensies van het buitengewoon onderwijs – o.a. leerlingenvervoer en diagnostiek – moeten worden versterkt.*

*Levenslang en levensbreed leren moet globaal benaderd worden voor alle doelgroepen. De Vlor vraagt nadrukkelijk om een globaal **kwalificatiebeleid** dat gestoeld is op een sterker kwalificatierecht voor jongeren en volwassenen. Een kwalificatiestructuur op zich is slechts een eerste aanzet voor een kwalificatiebeleid. Een globale benadering van levenslang en levensbreed leren veronderstelt ook specifieke aandacht voor kunst- en cultuureducatie en voor innovatie in het deeltijds kunstonderwijs.*

*De raad wenst een sterke stimulans om **schoolgebouwen te vernieuwen** vanuit nieuwe onderwijsnoden en -concepten, didactische ontwikkelingen, sociale noden en het welbevinden van leerlingen en cursisten.*

*Het **hoger onderwijs** moet innovaties kunnen verankeren en verdiepen. Cruciaal zijn een diversiteitsbeleid en academische vrijheid, gekoppeld aan maatschappelijke verantwoordelijkheid. Excellentie van onderwijs en onderzoek is een centrale lijn voor vernieuwing en verandering. Dat veronderstelt gerichte investeringen.*

*De Vlor dringt aan op **zorgvuldige onderwijsveranderingen** die gebaseerd zijn op evaluatie, planning en een actieve betrokkenheid van de onderwijspartners en wenst een coherent beleid voor levenslang leren voor **onderwijspersoneel** en voor professionaliserings- en loopbaanperspectieven.*

Deze prioritaire beleidslijnen werden concreter verwoord in zestien thematische fiches over:

- Beleidssturing
- Onderwijsinnovatie
- Gelijke onderwijskansen
- Democratisering van het hoger onderwijs
- Versterken van zorg in het basis- en secundair onderwijs
- Het buitengewoon onderwijs in een onderwijscontinuüm
- Stimulansen voor een sterk kleuteronderwijs
- Beleidskracht in het basisonderwijs
- Een breed kwalificatiebeleid
- Hervorming van het secundair onderwijs
- Innovatie in het hoger onderwijs sterkere stimulansen geven
- Verhoging van de deelname aan levenslang en levensbreed leren
- Versterking van het levenslang leren voor personeel
- Internationalisering van het onderwijs
- Gezondheidsbevordering op school
- Onderwijsinfrastructuur

Op 10 juni, 3 dagen na de regionale verkiezingen, werden de algemeen voorzitter en de administrateur-generaal van de Vlor ontvangen door formateur Kris Peeters.

¹¹ Vandenbroucke, Frank (2004). Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen. Beleidsnota Onderwijs en Vorming 2004-2009. Brussel: Dep. Onderwijs.

¹² Vandenbroucke, Frank (2008). Een tienkamp voor gelijke kansen: waar staan we? Beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2008-2009. Brussel: Dep. Onderwijs.

¹³ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief 2008-2009, 13 november 2008.

¹⁴ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014, 19 februari 2009.



1 Beleidsmethoden

1.1 Beleidssturing

Naar aanleiding van het memorandum formuleerde de Vlor enkele concrete doelstellingen voor de beleidssturing op het gebied van onderwijs:

- de vormende opdracht van het onderwijs voorop stellen;
- versterken van de knipperlichtfunctie van het onderwijs;
- een sterke verankering van het onderwijs op de beleidsagenda;
- een participatief onderwijsbeleid op Vlaams niveau en op instellingsniveau;
- versterken en respecteren van het beleidsvoerend vermogen en de professionaliteit van schoolteams;
- overleg met onderwijs over transversaal beleid;
- op een kritische manier het Europese onderwijsbeleid opvolgen.

De Vlor wenst een onderwijsbeleid dat evaluatie systematisch inbouwt in de beleidscyclus. De raad vraagt ook een discussie ten gronde over de invulling van de onderwijsvrijheid in verhouding tot de overheidssturing. De onderwijsoverlegstructuren moeten blijvend worden gevaloriseerd binnen de onderwijsbeleidscyclus, maar ook binnen het transversaal beleid van de Vlaamse Regering.¹⁵

1.2 Onderwijsvernieuwing

In het advies over de beleidsbrief 2008-2009 en in de technische fiche van het memorandum over onderwijsinnovatie vraagt de Vlor naar een gedragen en doordachte planning, implementatie, evaluatie en verankering van onderwijsvernieuwingen.^{16 17}

1.3 De oprichting van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming

Vanaf 1 mei 2009 staat een nieuw Agentschap voor Kwaliteitszorg in voor alle beleidsaspecten die te maken hebben met de kwaliteit van onderwijs en vorming. Het gaat zowel om het bepalen van kwaliteitsnormen (zoals eindtermen), als om de opvolging ervan (peilingen en inspectie). Het agentschap speelt ook een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de Vlaamse kwalificatiestructuur, bij het certificeringsbeleid (met inbegrip van de erkenning van buitenlandse diploma's en het EVC-beleid). De Vlor formuleerde daarom zowel bij het voorontwerp van decreet betreffende kwaliteit in onderwijs (zie 4.3.1), bij het voorontwerp van decreet over het hoger beroepsonderwijs (zie 4.1.2), als bij het voorontwerp van decreet over de Vlaamse kwalificatiestructuur (zie punt 6) voorbehoud omdat de contouren en de taakstelling van het agentschap niet duidelijk waren.

In november formuleerde de Vlor op eigen initiatief een advies over het toen nog op te richten agentschap. De raad toonde zich niet overtuigd van de meerwaarde van de oprichting en vroeg een duidelijker onderscheid in te bouwen tus-

sen beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering en controle en inspectie. In de mate het agentschap andere taken opneemt dan louter beleidsuitvoerende, dringt de vraag zich op of deze bijkomende opdrachten realiseerbaar zijn in het kader van een besluit. De Vlor vroeg de minister om zeker een sluitende juridische onderbouwing te geven aan het agentschap die strookt met het legaliteitsbeginsel (decreet, uitvoeringsbesluiten, beleidsovereenkomst).¹⁸

1.4 Beleidsvoorbereidend onderzoek en constructie van indicatoren

De beleidsnota Onderwijs en Vorming breekt een lans voor een sterkere onderbouwing van het onderwijsbeleid met cijfers en resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Hij stelt ook een hervorming van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) in het vooruitzicht. De regering wil de resultaten van wetenschappelijk onderzoek meer en beter in de beleidsvoorbereiding integreren. Dit sluit aan bij de internationale tendens van *evidence based* onderwijsbeleid. Zowel de OESO als de Europese Unie pleiten voor een sterkere wisselwerking tussen onderzoeksgegevens en vaststellingen over het functioneren van het onderwijssysteem en het onderwijsbeleid.

Zoals elk jaar formuleerde de Vlor een advies over de prioritaire onderzoeksthema's voor het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. De Vlor opteert er telkens voor om dit proactief te doen zodat de overheid bij de themazetting maximaal kan inspelen op de suggesties van de onderwijsgeledingen.¹⁹

Omdat de overheid in 2008 geen oproep lanceerde en er dus geen OBPWO-projecten werden toegekend, herhaalde de raad een aantal van de thema's uit het OBPWO-advies van 2008.²⁰ Deze werden aangevuld met onderzoeksthema's die het afgelopen jaar in overige adviezen van de Algemene Raad aan bod kwamen. Voor de oproep 2009 van het OBPWO schoof de raad volgende thema's als prioritair naar voren:

- de relatie tussen beleidsvoerend vermogen, welbevinden (van leerlingen en personeel) en schoolprestaties;
- de relatie tussen onderwijsvernieuwing en het beleidsvoerend vermogen van scholen en de plaats van het concept 'proeftuin';
- de uitstroom van de leerlingen uit het buitengewoon (basis) onderwijs en de instroom van leerlingen in de B-stroom;
- zorgvragen in het gewoon leerplichtonderwijs;
- de problematiek van de studiekeuze naar het hoger onderwijs en het hoger beroepsonderwijs;
- de financieel-economische situatie van lerenden in het volwassenenonderwijs en deeltijdse trajecten in het hoger onderwijs;
- de toegankelijkheid en gelijke onderwijskansen in het deeltijds kunstonderwijs en in het volwassenenonderwijs voor jonge en volwassen lerenden;
- publieke informatie over scholen;
- *student tutoring*;
- kwalitatief onderzoek over het verband armoede en onderwijs;
- mobiliteit in het hoger onderwijs;
- aanvullende indicatoren voor financiering;
- oudereducatie.²¹

De Vlor herhaalde ook zijn vraag om beleidsmaatregelen op een degelijke, wetenschappelijk onderbouwde manier te evalueren en evaluatieonderzoek te integreren in onderwijsvernieuwend beleidsmaatregelen. Zonder aanspraak op volledigheid, bracht de raad een aantal beleidsmaatregelen in herinnering waarvoor evaluatieonderzoek wenselijk is:

- participatie op school;
- flexibilisering hoger onderwijs;
- het GOK-decreet, gekoppeld aan het nieuwe financieringsdecreet;
- het nieuwe financieringsdecreet vanuit de invalshoek 'kostprijs van het onderwijs';
- het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de centra voor leerlingenbegeleiding.

Op 26 juni publiceerde de minister een eerste ronde van de oproep voor 2009 met volgende onderzoeksthema's:

- de directe en indirecte studiekosten van cursisten in het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs;
- antisociaal gedrag op school: haalbaarheidsstudie van een monitoringsysteem;
- inclusief onderwijs (ION- projecten);
- evaluatie van het evaluatiesysteem van het onderwijspersoneel;
- cursisten met beperkte cognitieve vaardigheden of leerstoornissen in het volwassenenonderwijs;
- implementatie van de maximumfactuur in het basisonderwijs;
- vorderingen van leerlingen in het leren van Nederlands.

¹⁵ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 1: Beleidssturing, 30 april 2009.

¹⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief 2008-2009, 13 november 2008.

¹⁷ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 2: Onderwijsinnovatie, 30 april 2009.

¹⁸ ALGEMENE RAAD, Advies over het agentschap 'kwaliteit in onderwijs', 27 november 2008

¹⁹ ALGEMENE RAAD, Advies over de themazetting van het Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2009, 19 februari 2009.

²⁰ ALGEMENE RAAD, Advies over de themazetting van het Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2008, 14 februari 2008.

²¹ ALGEMENE RAAD, Advies over de themazetting van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2009, 19 februari 2009



In 2007 pleitte de Vlor in zijn advies ten gronde over onderwijsonderzoek voor de oprichting van een afzonderlijk fonds voor praktijkgericht onderzoek, naast de middelen die beschikbaar zijn voor beleidsgericht onderzoek.²² Intussen heeft de minister op deze aanbeveling geantwoord en de Vlor gevraagd om projectmatig de mogelijkheden van zo'n fonds te verkennen. De Vlor startte in februari het **project praktijkgericht onderwijsonderzoek (PGO)** op. Dit loopt nog tot december 2009.

Met het project wenst de Vlor een antwoord te formuleren op de vraag hoe een onderzoeksprogramma voor PGO in Vlaanderen vorm kan krijgen. In de eerste plaats wordt onderzocht welke vormen van consultatie hier het meest aangewezen kunnen zijn. Daartoe worden verschillende consultatieprocessen met practici en onderzoekers georganiseerd. Ten tweede wordt er nagegaan op welke manier *reviews* (overzichtstudies) een rol kunnen spelen bij het detecteren van kennisbehoeften en beantwoorden van vragen van praktijkmensen. Een derde doelstelling bestaat uit het formuleren van kwaliteitscriteria voor PGO. Tenslotte zal de Vlor aanbevelingen formuleren over de inhoudelijke en procedurele vormgeving van het onderzoeksprogramma PGO.

Tijdens het project worden voorbeelden van praktijkgericht onderwijsonderzoek en van samenwerking tussen praktijkmensen en onderzoekers gezocht in binnen- en buitenland. Er is bijzondere aandacht voor het betrekken van jonge onderzoekers en voor de wijze waarop praktijkmensen ondersteund kunnen worden bij hun betrokkenheid bij PGO.

1.5 Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus

In een kennissamenleving is onderwijs een cruciale sector. Veel beleidsdomeinen zoals economie en werk, welzijn, gezondheidszorg, armoedebestrijding, samenlevingsopbouw, inburgering e.a. zien onderwijs als een van de motoren om hun beleidsdoelstellingen te realiseren. Onderwijs vormt immers jonge mensen tot kritische burgers en competente werknemers. Volwassenen krijgen in het onderwijs de kans om competenties verder te ontwikkelen en om zich op bestaande of nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen te oriënteren. Daarom proberen heel wat beleidsdomeinen initiatieven te nemen op het vlak van onderwijs en impulsen te formuleren voor onderwijsvernieuwing. Dit is zowel een Vlaams als een Europees fenomeen. Het is voor onderwijs telkens weer een uitdaging om de balans te vinden tussen omgaan met gerechtvaardigde maatschappelijke verwachtingen en het realiseren van de eigen pedagogische opdracht. Deze evenwichtsoefening met de invloeden van een transversaal beleid kwam ook het voorbije jaar aan bod in de Vlor, bijvoorbeeld in het overleg in het kader van het actieplan geestelijke gezondheid en suicidepreventie (zie 7.4) en met het advies over de platformtekst over de derde rondetafelconferentie NT2 (zie 8.4.2). Aan de conferentie Leerlingenbegeleiding (zie 5.2.2), namen ook experts en veldwerkers uit de wereld van welzijn en gezondheid deel. Ook bij de voorbereiding van het advies over de gewenste ontwikkelingen op het vlak van leerlingenbegeleiding wordt er nauw samengewerkt met deze beleidsdomeinen.

Maar een dubbele voorzichtigheid is wenselijk. Ten eerste missen transversale onderwijsinitiatieven soms samenhang of zijn verwachtingen tegenstrijdig of onrealistisch. Daarom kunnen andere maatschappelijke segmenten hun verwachtingen niet eenzijdig opleggen. De raad vindt het wezenlijk dat dit soort transversaal beleid tot stand komt in overleg met de onderwijsgeledingen. Ten tweede spreekt het voor zich dat deze sectoren mee investeren in de verwachtingen die ze ten aanzien van onderwijs formuleren. Typevoorbeeld van transversale beleidslijnen zijn de educaties die in onderwijs worden aangeboden.

Leden van het secretariaat vertegenwoordigen de Vlor in de klankbordgroep voor kunst- en cultuureducatie die is opgericht naar aanleiding van het Bamfordrapport, in de stuurgroep van het Steunpunt GOK, in het Steunpunt Studie- en Loopbanen, in de technische werkgroep Competentieagenda, in het overleg met het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, in het Grundtvigcomité²³,... Zij lichten daar de Vlorstandpunten toe en koppelen de besprekingen terug naar de Vlorgeledingen.

Voor het project gezondheidsbevordering (zie punt 7.4) werkt de raad samen met verschillende gezondheidsorganisaties en expertisecentra zoals het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie (VIG) en de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD).

2 Het Europese en internationale onderwijsbeleid

Sinds 2000 volgt de Vlor het internationale onderwijsbeleid intensief op met de bedoeling als katalysator op te treden voor de onderwijsgeledingen. Deze internationale werking zit gestructureerd in de commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid en komt aan bod in de Algemene Raad en de deelraden. De commissie beperkt zich niet tot het beleid van de Europese Unie, maar besteedt ook aandacht aan de OESO.

De Vlor evalueerde zijn internationale werking in januari 2008 om beter in te spelen op de nieuwe internationale ontwikkelingen en op de noden van de geledingen. Als gevolg van deze reflectie brengt de Vlor elk jaar een syntheseverslag uit over de relevante internationale ontwikkelingen. De basis hiervan is een uitgebreide beschrijving van internationale onderwijsontwikkelingen die de commissie voorbereidt en uitwerkt.²⁴

Naar aanleiding van zijn memorandum voor de volgende Vlaamse Regering formuleerde de Vlor enkele aanbevelingen over de internationalisering van het onderwijs. De raad vindt dat het internationaliseringsbeleid moet worden ingebouwd in het beleid van iedere onderwijsinstelling. Het moet breder gaan dan enkel het stimuleren van mobiliteit en dient zich te richten op alle lerenden en onderwijsgeevenden, met een specifieke aandacht voor doelgroepen.²⁵

2.1 Aanbevelingen voor het Belgische EU-voorzitterschap

Net als de andere strategische adviesraden werd de Vlor gevraagd om suggesties te geven voor de invulling van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in het tweede semester van 2010. Een van de centrale assen inzake onderwijs en vorming wordt zeker de toekomst van de samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming na 2010. Sinds 2000 probeert de Europese Unie de samenwerking inzake onderwijs en vorming te intensifiëren door middel van de open coördinatiemethode: het gemeenschappelijk formuleren van doelstellingen onder de vorm van gemeenschappelijke onderwijsrichtpunten en raamwerken, uitwisseling van goede praktijken en studiebezoeken en monitoring en rapportage over de geboekte resultaten en gezamenlijke reflectie op deze resultaten. De samenwerking reikt tot het jaar 2010. Door de timing van het Belgische voorzitterschap zal het werk zich in 2010 vooral situeren op het vlak van de communicatie over en de implementatie van dat nieuwe kader.

In zijn advies pleitte de Vlor ervoor om twee thema's voorop te schuiven:

– De implementatie van onderwijsinnovatie en het creëren van een draagvlak

Te vaak gaan Europese en nationale beleidsmakers ervan uit dat nieuwe beleidsplannen en richtlijnen vanzelfsprekend ook een innovatie op schoolniveau en in de onderwijspraktijk bewerkstelligen. Dit is een te eenvoudige voorstelling van zaken en houdt geen rekening met onder-

²³ Overlegorgaan opgericht door de Vlaamse Regering in het kader van de uitvoering van het Europees Programma 'Een Leven Lang Leren'. Het Grundtvig-programma heeft betrekking op alle vormen van volwassenenonderwijs.

²⁴ Het verslag 2008-2009 is raadpleegbaar op www.vlor.be/projecten/internationaal_onderwijsbeleid

²⁵ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 14: Internationalisering van het onderwijs, 30 april 2009.



wijskundige inzichten over onderwijsinnovatie. De Vlor pleit voor een conferentie met een sensibiliserend effect naar de basisvoorwaarden voor implementatie van onderwijsveranderingen (betrokkenheid stakeholders, professionaliseringsperspectief, de belevingswereld van kinderen en jongeren, de nood aan beleidsevaluatie). De conferentie kan dan worden gezien als een logische vertaling naar de onderwijspraktijk, na de lancering van het nieuwe kader voor samenwerking na 2010.

– **Gelijke onderwijskansen als onderdeel van de Europese samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming**

De Vlor stelt vast dat gelijke onderwijskansen, meer specifiek de integratie van kansengroepen binnen het onderwijs, impliciet aan bod komen in Europese onderwijsdossiers. Toch zijn deze als dusdanig nog geen formeel punt van samenwerking tussen de lidstaten. De centrale vraag is deze naar de opdrachten van onderwijs in het verstevigen van sociale cohesie (in relatie tot andere beleidsdomeinen). Er zijn verschillende aanzetten die echter meer systematiek zouden mogen krijgen en meer structureel moeten worden ingebed.²⁶

Het Belgische voorzitterschap vormt ook een prima aanleiding om binnen het Vlaamse onderwijs meer openheid te creëren voor de Europese samenwerking inzake onderwijs en vorming. Daarom zal de Vlor in het voorjaar 2010, samen met het Departement Onderwijs, de Vlaamse *stakeholders* in onderwijs en vorming samenbrengen.

2.2 Europese samenwerking

De Europese Commissie publiceerde op 16 december 2008 een mededeling met voorstellen voor de samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming voor na 2010. De Vlor besliste om op eigen initiatief over dit voorstel een advies uit te brengen. Hierin beoordeelde de raad enerzijds inhoudelijk de voorstellen voor samenwerking en anderzijds de sturings- en beleidsmechanismen.

De Vlor waarschuwde voor een te functionalistische benadering van het onderwijs. Uiteraard moet onderwijs een belangrijke rol in de samenleving opnemen; deze maatschappelijke rollen mogen echter niet zo dominant worden dat de pedagogische en de vormende opdracht van het onderwijs in de verdrukking raken. De Vlor pleit in dat verband voor een assertieve autonomie ten opzichte van de maatschappelijke verwachtingen.

De Vlor stelt vast dat het Europese beleid op het vlak van onderwijs en vorming de laatste tien jaar een sterkere sociale dimensie heeft gekregen. Dit is zeker een positieve evolutie. In het voorstel van de Europese Commissie blijven echter drie domeinen onderbelicht: het perspectief en de beleving van de jongere (en de lerende), de gelijke onderwijskansen en doelgroepenwerking in het onderwijs en de implementatie van onderwijsveranderingen.

In verband met de open coördinatiemethode en het gebruik van *benchmarks* (onderwijsrichtpunten) vroeg de Vlor om richtpunten die voldoende recht doen aan de complexiteit

van onderwijs en vorming. Ook moeten deze cijfergegevens altijd geïnterpreteerd worden vanuit de context. Tot slot drong de Vlor aan op een meer participatieve besluitvorming in Europese dossiers. De huidige structuren voor de consultatie van de onderwijsgeledingen op het Europese niveau volstaan niet.²⁷

2.3 Opvolging Bologna in het hoger onderwijs

De werkgroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid volgde de opvolging van het Bolognaproces van zeer nabij als klankbord om beleidsdocumenten of denkpistes af te toetsen. Eind april vond de tweejaarlijkse Bologna-opvolgingsconferentie plaats in Leuven en in Louvain-la-Neuve. De ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs van de 46 deelnemende landen maakten er een stand van zaken op en formuleerden toekomstige actiepunten voor de ontwikkeling van een Europese hogeronderwijsruimte. De Raad Hoger Onderwijs lijstte in een advies ter voorbereiding van de conferentie, een aantal aandachtspunten op die de Vlaamse onderwijsminister kon meenemen in de besprekingen: een versterking van de sociale dimensie, het behoud van het brede overlegmodel, een structureel overleg met niet-Bolognalanden en een betere ondersteuning van nieuwe Bolognalanden, een verbetering van datacollectie, een goede prioritering, een adequate financiering en een verbetering van de mobiliteit en kwaliteitszorg.

Het Bolognaproces heeft de afgelopen jaren ongetwijfeld bijgedragen tot een verbetering van de kwaliteit van het Europese hoger onderwijs. Het bracht in vele landen een dy-

namiek op gang die verder gezet en verdiept moet worden (met betrekking tot kwaliteitszorg, structuur van het hoger onderwijs, flexibiliteit). Via het versterken van vertrouwen en het verhogen van de vergelijkbaarheid, draagt het Bologna-proces bij tot een verhoogde mobiliteit en flexibiliteit. Het is belangrijk dit streven naar een democratische en kwaliteitsvolle Europese hogeronderwijsruimte verder te stimuleren. De open dialoog die op gang is gebracht, heeft ook de samenwerking met het sociale middenveld, de industrie en het werkveld versterkt.²⁸

Na afloop van de Bolognaconferentie verspreidden de onderwijsministers een communiqué met de toekomstvisie voor het Bolognaproces tijdens het volgende decennium. De Raad Hoger Onderwijs toonde zich, over het algemeen beschouwd, tevreden over de inhoud van het communiqué. Het geeft een duidelijke visie weer op het Europese hoger onderwijs en verwoordt een aantal van de bezorgdheden die ook de Vlor eerder uitte. In zijn advies wees de raad er wel op dat de implementatie van het communiqué in Vlaanderen en in de andere partnerlanden nog heel wat denkwerk en concrete maatregelen zal vergen.

Zo vreest de raad dat de sociale dimensie beperkt zal blijven tot een principiële verklaring en in de praktijk slechts moeizaam gerealiseerd zal worden. In verband met levenslang leren, vraagt de raad zich af hoe dit in de verschillende partnerlanden gerealiseerd zal worden.

De raad is tevreden dat het communiqué een concreet streefcijfer over mobiliteit opneemt. Dit cijfer wordt echter uitge-

hold omdat het gaat om een algemene *benchmark* voor de hele Europese hogeronderwijsruimte: in 2020 moet 20 % van de afgestudeerden in de partnerlanden een buitenlandse studie- of stageperiode achter de rug hebben. Doordat het percentage over de totaliteit van de partnerlanden bekeken wordt, is geen enkel land dus echt verantwoordelijk. Bovendien moeten er dringend afspraken gemaakt worden over de definiëring en meting van mobiliteit.

De raad is er voorstander van om in Vlaanderen wel een streefcijfer van 20% inzake mobiliteit te hanteren. Hierbij moet de overheid dan voldoende budgettaire ondersteuning voor studenten voorzien zodat alle studenten hieraan kunnen deelnemen.

De raad merkte ook op dat als men de mobiliteit van kansengroepen wil stimuleren, dringend op Europees niveau nagedacht moet worden over mechanismen van sociale correctie. Er is nood aan afspraken, bijvoorbeeld op het vlak van sociale huisvesting, sociale voorzieningen en studiefinanciering.

Een adequate financiering van het hoger onderwijs is een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van het Bolognaproces. De Vlor betreurt het dat het Bolognacommuniqué voor het eerst expliciet verwijst naar niet-publieke financieringsbronnen. Onderwijs moet hoofdzakelijk en in eerste instantie met publieke middelen worden gefinancierd. In zijn advies over het communiqué stelde de raad daarom voor om op Europees niveau na te denken over welke financieringsbronnen het dan precies gaat en welke hun voor- en nadelen zijn, bijvoorbeeld voor de autonomie van de hoger

²⁶ ALGEMENE RAAD, *Advies over de prioriteiten voor het Belgisch voorzitterschap juni – december 2010, 18 december 2008.*

²⁷ ALGEMENE RAAD, *Advies over het strategisch raamwerk voor Europese samenwerking, 30 april 2009.*

²⁸ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies ter voorbereiding van de Bologna-opvolgingsconferentie van 28 en 29 april 2009 in Leuven en Louvain-la-Neuve, 21 april 2009.*



onderwijsinstellingen en de sociale dimensie. Als er gediversifieerd wordt in de financiering, moet men ook nadenken over mechanismen die de toegang voor kansengroepen garanderen. Bovendien moet de onafhankelijkheid van het onderzoek gegarandeerd worden.

Steeds meer landen uit de hele wereld tonen interesse voor een dialoog met de Bolognalanden met het oog op een betere samenwerking op het vlak van hoger onderwijs. Om deze dialoog op te zetten werd op 29 april 2009 een eerste *Bologna Policy Forum* georganiseerd. Hieraan namen de 46 Bolognalanden en 15 andere landen uit verschillende werelddelen deel. In zijn advies toonde de raad zich zeer tevreden over dit structureel overleg met niet-Bolognalanden. De Vlor pleit wel voor het betrekken van de *stakeholders* bij dit overleg.²⁹

3 Gelijke kansen als centrale doelstelling

In zijn memorandum pleit de Vlor voor een betere afstemming en samenwerking van het gelijke onderwijskansenbeleid en het gelijke kansenbeleid in andere beleidsectoren van de Vlaamse Gemeenschap. In de hervorming van het secundair onderwijs moet de realisatie van meer gelijke onderwijskansen één van de basisdoelstellingen zijn. Bij de integratie van de GOK-middelen en ander bijkomende middelen die nu toegekend worden aan scholen voor de realisatie van meer gelijke onderwijskansen (zoals GOK+ middelen), moet maximaal rekening worden gehouden met de specifieke situatie en kenmerken van leerlingen en instellingen en met de context

waarin zij moeten leren en werken. De Vlor vraagt een meer coherent beleid dat gericht is op de toename van de betrokkenheid van ouders bij de schoolloopbaan van hun kinderen, waarbij het beleidsdomein Onderwijs het voortouw neemt. De investering in de versterking van het Nederlands moet worden volgehouden en gekoppeld aan investeringen in een constructieve omgang met andere talen en met thuistalen. Er is nood aan een verdere ontwikkeling van de competenties die nodig zijn om meer gelijke onderwijskansen te realiseren bij een zeer diverse leerlingenpopulatie, zowel in de lerarenopleiding als in de nascholing en begeleiding van leerkrachten, schoolleiders en begeleiders. Het concept van de brede school is een belangrijke hefboom voor meer gelijke onderwijskansen en dient dan ook te worden gestimuleerd.³⁰

3.1 Lokale overlegplatformen (LOP's)

De 'begeleiders diversiteit' hebben de taak om de vertegenwoordigers van hun organisatie in de LOP's te ondersteunen en te begeleiden. Zij hebben ook een rol bij de implementatie van de engagementsverklaring als geheel in hun organisatie. De Vlor brengt deze begeleiders regelmatig samen voor uitwisseling van informatie en ervaringen. Hij organiseert ook vorming voor deze begeleiders. Daarnaast organiseert de Vlor activiteiten om de samenwerking tussen deskundigen van de LOP's en de begeleiders diversiteit te verbeteren.

De coördinatoren van de LOP-deskundigen werkten daartoe op de Vlor onder meer het concept *Focus op LOP-werking* uit. LOP-voorzitters, LOP-deskundigen, begeleiders diversiteit en eventuele andere deelnemers brengen samen een werkbe-

zoek aan een LOP. Zij krijgen zo inzicht in de voorgeschiedenis, de opstartperiode, de werking en de verdere evolutie van het uitnodigende LOP. Dit werkjaar werden drie zulke werkbezoeken georganiseerd.³¹ Deze hebben tot doel aan inhoudelijke en methodologische uitwisseling te doen.

De Algemene Raad formuleerde een advies over de beleidsaanbevelingen van prof. Van Petegem uit zijn onderzoek over de wetenschappelijke evaluatie van de lokale overlegplatformen.³² De Vlor blijft principieel voorstander van een maximale autonomie voor de LOP's. Omdat de realisatie van hun decretale opdrachten prioritair is, mag de overheid ze niet belasten met andere opdrachten. Een LOP kan wel eigen doelstellingen formuleren als die passen in de centrale doelstellingen van het GOK-decreet: optimale leer- en ontwikkelingskansen realiseren voor alle leerlingen, sociale uitsluiting, segregatie en discriminatie vermijden en sociale cohesie bevorderen.

Het GOK-beleid van de scholen en de werking van het LOP sluiten bij elkaar aan. De GOK-werking in een school wint ook aan effectiviteit wanneer ze samenwerkt met ouders, gemeente, welzijn,... allemaal partners in het LOP.

Na de dataverzameling voor het evaluatieonderzoek ontstonden op gemeentelijk niveau eigen overlegplatforms die vorm moeten geven aan het flankerend onderwijsbeleid. Dit heeft voor gevolg dat directies nu soms op verschillende plaatsen hetzelfde moeten bespreken. De Vlor vraagt aan de overheid om in de toekomst bij de oprichting van een nieuw forum grondiger na te denken over de afstemming van de opdrach-

ten tussen de verschillende fora en over de meerwaarde van het nieuwe forum. De LOP's zijn gegroeid vanuit de overtuiging dat de school niet alleen verantwoordelijk is voor de realisatie van meer gelijke onderwijskansen. Initiatieven waarbij andere partners nodig zijn en een verantwoordelijkheid kunnen opnemen, komen best aan bod in het LOP.

Het werkingsgebied van een LOP valt niet altijd samen met de gemeentegrenzen. De Vlor is voorstander van een maximale aansluiting van de werkingsgebieden bij de lokale realiteit. De Vlor vraagt de overheid om bij de besluitvorming over de oprichting of hertekening van een LOP, rekening te houden met het lokale draagvlak, de lokale context en de gevolgen voor de tijdsbesteding van de leden.

Er blijven problemen bij de samenstellingen van en de participatie aan de LOP's. Zo is er geen vertegenwoordiging vanuit de centra voor deeltijds onderwijs en de Syntra die opleidingen aanbieden in het kader van de leertijd. De praktijk wijst ook uit dat de vertegenwoordiging van de leerlingen moeilijk blijft omdat er geen overlegstructuur bestaat tussen de verschillende leerlingengraden die betrokken zijn bij hetzelfde LOP.

Om de doorstroming van collegiale informatie tussen de verschillende LOP's en de deelnemers aan de verschillende LOP's te verbeteren, is er nood aan een LOP-website met alle relevante gegevens over alle LOP's in Vlaanderen, die voortdurend geactualiseerd wordt.

Een cultuur van zelfevaluatie kan bijdragen tot een grotere effectiviteit van de LOP's. De omgevingsanalyse en het be-

leidsplan zijn al twee belangrijke stappen in een proces van zelfevaluatie, maar hebben slechts waarde wanneer zij getoetst worden aan wat mensen in een concrete context als problematisch ervaren. Ook deelstructuren functioneren beter met een langetermijnplanning.

De Vlor vraagt een wetenschappelijke evaluatie van het inschrijvingsbeleid en van de experimenten met het inschrijvingsbeleid. Bovendien is onderzoek nodig naar de bijdrage van lokale overlegplatformen tot de realisatie van de centrale doelstellingen van het decreet over gelijke onderwijskansen: optimale leer- en ontwikkelingskansen realiseren voor alle leerlingen, uitsluiting, segregatie en discriminatie vermijden en sociale cohesie bevorderen.

3.2 Toelatingsbeleid

De Algemene Raad bracht een advies uit over het voorstel om zesjarige leerlingen alleen nog toe te laten tot het gewoon lager onderwijs als ze het schooljaar daarvoor minstens 220 halve dagen naar een Nederlandstalige kleuterschool zijn geweest, of als een taaltest aantoonde dat ze voldoende Nederlands kennen. De Vlor gaat akkoord met de doelstellingen die aan de basis liggen van deze maatregel, maar stelt kritische vragen bij de concrete uitvoering.

De Vlor vindt met de minister van Onderwijs dat leerlingen voldoende Nederlands moeten kennen om het lager onderwijs in het Nederlands aan te vatten. Hij vraagt zich wel af of de overheid een maatregel moet nemen voor heel Vlaanderen om de veel kleinere doelgroep van kansarme andersta-

²⁹ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies over het Leuvencommuniqué en de implementatie ervan*, 9 juni 2009.

³⁰ ALGEMENE RAAD, *Memorandum 2009-2014 – Technische fiches*, 3: *Gelijke onderwijskansen*, 30 april 2009.

³¹ *Bijlage 5: Activiteiten*

³² ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsaanbevelingen naar aanleiding van de wetenschappelijke evaluatie van de lokale overlegplatforms in Vlaanderen*, 26 maart 2009.



lige kinderen en Franstalige leerlingen in Brussel te verplichten minstens één jaar kleuteronderwijs in het Nederlands te volgen. De Vlor wijst er op dat financiering, subsidiëring en omkadering van het kleuteronderwijs deze nieuwe maatregel moeten ondersteunen.

De Vlor vraagt zich ook af hoe valide en betrouwbaar een taalproef is die een onbekende volwassene van een kleuter afneemt. Het CLB zal de taaltoetsen afnemen van leerlingen die niet aan de nieuwe toelatingsvoorwaarde voldoen. Is deze bijkomende opdracht wel haalbaar voor het CLB? Deze controlerende taak kan ook negatieve gevolgen hebben voor de begeleidende rol die het CLB later tegenover het kind en de ouders heeft.

En wat zullen de gevolgen zijn voor het inschrijvingsbeleid van autonome kleuterscholen en lagere scholen waaraan geen kleuteronderwijs verbonden is? Ook voor anderstalige nieuwkomers die hier aankomen kort voor of nadat ze de leerplichtige leeftijd bereikt hebben, rijst een probleem. Zij kunnen pas instromen in het lager onderwijs in het schooljaar waarin ze zeven jaar worden.

Succes op school wordt mee bepaald door factoren waarbij de steun van de ouders belangrijk is: aanwezigheid, goed contact met de school, ook buiten de school Nederlands kunnen spreken,.... Een engagementsverklaring verplicht opnemen in het schoolreglement zal volgens de Vlor niet bijdragen tot het realiseren van deze doelstellingen. Scholen moeten eerder aangemoedigd en gesensibiliseerd worden om in dialoog met ouders tot wederzijdse engagementen te komen.

Het LOP kan alleen faciliterend werken als scholen engagementen aangaan om het gebruik van het Nederlands niet te beperken tot het Nederlands als instructietaal. De lokale besturen kunnen hier ook aan meewerken in het kader van hun flankerend onderwijsbeleid, vindt de raad.³³

3.3 Ondersteuningsbeleid

3.3.1 Ervaring GOK-begeleiding verzameld

Bij het begin van het schooljaar bracht de Vlor de handleiding **OOg voor meer gelijke onderwijskansen** uit.³⁴ Deze publicatie brengt de ervaringen en inzichten in kaart van zeventien jaar coördinatie van de begeleiding van het onderwijsvoor-rangs- en gelijke onderwijskansenbeleid door de Vlor. De voorbeelden, verhalen en interviews in dit boek getuigen van de groeiende expertise. De Vlor was jarenlang uitvalsbasis en gastheer van werkgroepen waarin begeleiders met elkaar praatte, maar vooral met elkaar leerde. De dialoog met inspecteurs, steunpunten en onderzoekers kreeg er ruimte en tijd. Nu GOK-begeleiding een onlosmakelijk deel is van de begeleiding van scholen, laat de Vlor graag alle begeleiders de vruchten plukken van zijn inspanningen voor het onderwijsvoorrangsbeleid en het gelijke onderwijskansenbeleid. Het GOK-beleid brengt structuur. *OOg voor meer gelijke onderwijskansen* inventariseert de strategieën waar de begeleider, de school, de leraar en vooral de leerling baat bij hebben.

3.3.2 Student tutoring

Student tutoring is een ondersteuningsmethode waarbij studenten uit het hoger onderwijs op een gestructureerde manier kinderen en jongeren uit het leerplichtonderwijs helpen

en ondersteunen bij hun studie. Deze methode kan al of niet ingebed zijn in het studieprogramma van de *tutor*. De *tutoring* kan thuis of op school plaats vinden, in een één-op-één relatie of in kleine groepjes.

Op vraag van de minister van Onderwijs en naar aanleiding van een studie van de Koning Boudewijnstichting, ontwikkelde de Vlor een eigen concept van *student tutoring* en koppelde daaraan enkele beleidsaanbevelingen.³⁵ *Student tutoring* moet altijd ingebed zijn in het gelijke onderwijskansenbeleid van de betrokken school en in het diversiteitsbeleid van de betrokken hogeschool. Het blijft echter slechts één van de mogelijke manieren om aan gelijke onderwijskansen te werken. Zowel voor de school als voor de hogeschool moet *student tutoring* een eigen keuze blijven.

Student tutoring vertrekt altijd van wat leerlingen al kunnen, van wat zij al goed doen. Culpabilisering en stigmatisering moeten te allen tijde vermeden worden. *Student tutoring* streeft doelstellingen na bij alle betrokken partners. Het is de vrijheid van elk initiatief om vanuit zijn context, in partnerschap en in samenspraak met alle partners te kiezen welke doelstellingen zij zullen nastreven.

Het is niet de bedoeling om alle leerlingen die beantwoorden aan de GOK-indicatoren te begeleiden via *student tutoring*. Dit is onmogelijk te realiseren door de instellingen voor hoger onderwijs en daarvoor zijn er onvoldoende studenten die als tutor kunnen of willen werken en *student tutoring* zal daarvoor nooit structureel deel kunnen uitmaken van het gelijke onderwijskansenbeleid.

Als de minister *student tutoring* wil ondersteunen en stimuleren, moet hij daarvoor niet alleen de nodige specifieke middelen voorzien, maar ook zorgen voor meer continuïteit bij de toekenning van die middelen. De toekenning van specifieke middelen mag de verscheidenheid aan initiatieven die vandaag bestaat, niet in het gedrang brengen, maar mag evenmin aanleiding geven tot subsidiëring van om het even welk initiatief van *student tutoring*. De Vlor stelt voor om alleen specifieke middelen toe te kennen aan de initiatiefnemers voor de coördinatie van initiatieven die voldoen aan een aantal kwaliteitsstandaarden.

Engagementsverklaring voor leerplichtonderwijs

Op 23 februari 2003 ondertekenden de organisaties vertegenwoordigd in de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsminister en sociale organisaties die de doelgroepen vertegenwoordigden, een engagementsverklaring met als titel 'Diversiteit als meerwaarde'. De verklaring sluit aan bij de thematiek van het GOK-beleid dat toen pas van start was gegaan. De organisaties spraken af om, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, zich in te zetten voor vier streefdoelen:

1. *de dualisering in de maatschappij tegengaan en zo bijdragen tot meer sociale cohesie;*
2. *streven naar een maatschappij met meer verdraagzaamheid, openheid en respect ten aanzien van diversiteit;*
3. *streven naar een onderwijs zonder discriminatie, uitsluiting, segregatie en racisme;*
4. *streven naar optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, in alle Vlaamse scholen en vestigingsplaatsen;*

De verklaring bevatte verder afspraken en voornemens om die doelen te bereiken. De Vlaamse Onderwijsraad coördineert nog steeds de uitvoering van de engagementsverklaring.

3.4 Diversiteit in het hoger onderwijs

De democratisering van het hoger onderwijs is de afgelopen tien jaar nauwelijks verbeterd. De zogenaamde tweede democratiseringsgolf moet nog gerealiseerd worden. Er moet gewerkt worden aan een hoger onderwijs waar directe of indirecte discriminatie, uitsluiting, segregatie of racisme geen kans krijgen. Hoger onderwijs moet een afspiegeling zijn van de maatschappij waaraan op een evenredige en evenwaardige manier moet kunnen geparticipeerd worden. Er moet dus gestreefd worden naar een optimale toegankelijkheid, instroom, doorstroom en uitstroom van kansengroepen. Het hoger onderwijs moet ook een inclusief beleid realiseren dat oog heeft voor de meerwaarde van elke potentiële student en streven naar flexibiliteit en differentiëring. Tenslotte vindt de Vlor het ook wenselijk dat er meer diversiteit komt in het personeelskader van het hoger onderwijs.

Om dit te bereiken, moet gestreefd worden naar een inclusief hoger onderwijs dat het potentieel van alle studenten centraal stelt en tegemoet komt aan de noden en behoeften van alle studenten. Om een evenredige participatie te realiseren, moet de in-, door- en uitstroom van kansengroepen verhogen, een gecoördineerd diversiteitsbeleid ontwikkeld worden en een evaluatie gebeuren van de flexibilisering. De Vlor pleit ook voor een coherenter en meer emancipatorisch

³³ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet houdende de toelatingsvoorwaarden tot het gewoon lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen school en ouders in het basis- en secundair onderwijs, 25 september 2008.*

³⁴ Vlaamse Onderwijsraad (2008), *OOg voor meer gelijke onderwijskansen. Een handleiding voor beginnende begeleiders, Brugge: Die Keure.*

³⁵ ALGEMENE RAAD, *Advies over student tutoring, 27 november 2008.*



sociaal-juridisch statuut dat beter is afgestemd op de noden van alle studenten.³⁶

Engagementsverklaring in het hoger onderwijs

De plechtige ondertekening van Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van het Vlaamse hoger onderwijs vond plaats op 31 mei 2005. Onderwijsminister Frank Vandenbroucke en vertegenwoordigers van VLIR (universiteiten), VLHORA en VVKHO (hogescholen), verenigingen van kansarmen en allochtonen, personeelsorganisaties, sociale organisaties, studentenvertegenwoordigers en de Vlaamse Onderwijsraad beloofden te zullen samenwerken aan een veelzijdig diversiteitsbeleid. Voor alle kansengroepen moet dat uitmonden in meer gelijke kansen in en door het hoger onderwijs. De Vlor organiseerde het voorbereidend overleg en geeft de partners regelmatig de kans om ervaringen uit te wisselen. Een jaar na de plechtige ondertekening hadden alle Vlaamse hogescholen en universiteiten de verklaring ook afzonderlijk onderschreven.

3.4.1 Sociaal statuut van de student

In het kader van de probleemverkenning over de flexibilisering van het hoger onderwijs bleek dat een coherent studentenstatuut in Vlaanderen ontbreekt.³⁷

Op 25 november organiseerde de Raad Hoger Onderwijs een *debatnamiddag* over het sociaal statuut van de student. De deelnemers kwamen te weten welke tekortkomingen een groep deskundigen heeft vastgesteld en konden meepraten over hoe het sociaal statuut beter aangepast kan worden aan de hedendaagse samenleving en het flexibele hoger onderwijs.

De raad ging ook na hoe het sociaal statuut van de student coherenter en transparanter kan zijn en welke aanpassingen nodig zijn in de bestaande regelgeving. De raad zette zijn bedenkingen en standpunten hierover uiteen in een *advies op eigen initiatief*. Het technisch rapport dat bij dit advies werd gevoegd, lijst vanuit een emancipatorische visie per beleidsdomein knelpunten en oplossingen op.

De raad vroeg dat de overheid het technisch rapport verder zou onderzoeken. In afwachting startte de Vlor het overleg over een aantal deelaspecten opnieuw op.

Het advies over het sociaal statuut van de student gaat dieper in op de theoretische grondslagen waarop een coherent en transparant studentenstatuut moet stoelen. Het huidige studentenstatuut is betwistbaar omdat verschillende wetgevingen het begrip student anders definiëren. Bovendien is het statuut versnipperd over diverse rechtsdomeinen. De federale en de Vlaamse regelgeving zijn niet op elkaar afgestemd, er is te weinig afstemming tussen de betrokken Vlaamse beleidsdomeinen en het statuut houdt onvoldoende rekening met de noden van de student zelf. Tenslotte is het Belgisch-Vlaamse systeem sterk ouderafhankelijk en houdt het onvoldoende rekening met de huidige studentenpopulatie, die ook bestaat uit herintreders die ouder zijn dan 18 jaar.

De raad vindt dat het nieuwe statuut coherent en transparant moet zijn. De verschillende rechtsdomeinen moeten een eenvormige definitie hanteren. Het statuut moet bovendien rekening houden met de veranderde maatschappelijke context en aangepast zijn aan nieuwe uitdagingen als onder-

wijsdemocratisering en levenslang leren. Tenslotte moet het emancipatorisch zijn: het moet rekening houden met de behoeften van de student.

In zijn advies stelde de raad een eenvormige definitie voor van een student die in aanmerking komt voor rechten of sociale voorzieningen. Hij pleit bovendien voor een ouderonafhankelijker systeem waarin bijvoorbeeld de kinderbijslag in bepaalde gevallen rechtstreeks aan de student wordt uitgekeerd, aangevuld met een andere financieringsstroom. Die uitkering omvat dan de bestaande selectieve studiefinanciering (van de Vlaamse overheid en de studentenvoorzieningen) en de onderhoudsplicht of het leefloon (voor studenten die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht). De raad adviseerde de overheid om die materie op korte termijn verder te onderzoeken. De studentenvertegenwoordiging in de Raad Hoger Onderwijs wil verder gaan: de kinderbijslag moet direct naar de meerderjarige student gaan. Deze hervorming mag uiteraard noch de student noch het gezin afstraffen. Elke student moet in de toekomst even veel kinderbijslag krijgen, ongeacht zijn of haar plaats in het gezin. Dat bedrag moet even hoog zijn als wat een derde kind boven de 18 vandaag ontvangt. Om het verlies aan gezinsinkomen te compenseren, moet de student blijven meetellen om de kinderbijslag van de minderjarige kinderen te berekenen.

Het advies over het sociaal statuut van de student wees er tenslotte op dat levenslang leren nieuwe studenten met specifieke problemen aantrekt.³⁸

3.4.2 Registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs

De Vlor stelde in het verleden al een minimale uniforme registratie voor die instellingen hoger onderwijs zouden kunnen gebruiken. Dit werd geëxpliciteerd in het advies over de registratie van kansengroepen van 15 april 2008. De Vlor is van mening dat de overheid richtlijnen moet uitwerken voor deze registratie en hiervoor decretaal initiatief moet nemen. In de tussentijd kan een sectoraal akkoord ook vermijden dat in elke instelling verschillende soorten registraties worden ontwikkeld. Omdat geen van beide gerealiseerd zijn en instellingen vele vragen hebben bij registratie, stelt de Vlor een handleiding ter beschikking. Deze werd op 4 maart voorgesteld op een workshop en concretiseert het eerdere Vlor-advies over de registratie van kansengroepen. Ze gaat bovendien in op een aantal vragen over de privacywetgeving die de Vlor informeel overlegd heeft met de CBPL (Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer).³⁹

In 2007 formuleerde de Raad Hoger Onderwijs een advies over de registratie van studenten met een functiebeperking en stelde daarin een registratiesysteem voor. Op vraag van minister Vandenbroucke testte de Vlaamse Onderwijsraad dit registratiesysteem gedurende twee jaar uit. Naar aanleiding van deze testfase werden een aantal wijzigingen aan de procedure en de formulieren uitgevoerd. Het systeem werd vooral meer laagdrempelig.⁴⁰

3.5 Armoedebestrijding

In oktober bracht de Algemene Raad advies uit over het tweemaaljaarlijks verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.⁴¹

De raad suggereert het Steunpunt om meer mensen uit het onderwijsveld op te nemen in zijn overleggroep over onderwijs en schaarst zich helemaal achter de visie van het verslag dat elke begeleiding de persoon in staat moet stellen zijn autonomie daadwerkelijk te vergroten. Begeleiding in partnerschap en *empowerment* vormen dan ook het leidmotief van het Vlor-advies.

Hoewel de overheid voor de financiering van de scholen nu meer gegevens verzamelt over de sociale, culturele en economische achtergrond van leerlingen, blijven er nog talrijke lacunes in de kennis over het verband tussen armoede en onderwijs. Om goed onderwijsbeleid te kunnen voeren, zijn cijfergegevens belangrijk én kwalitatieve informatie die het verhaal achter de cijfers zichtbaar maakt.

De Vlor vindt dat gelijke onderwijskansen een opdracht is voor elke school. Elke school moet zich afvragen of zij er niet ongewild mee de oorzaak van is dat sommige leerlingen niet slagen en hoe zij er kan naar streven dat al haar leerlingen de eindstreep halen. Daarom steunt de Vlor bijvoorbeeld het beleid om kleuters uit kansarme gezinnen meer te laten deelnemen aan het kleuteronderwijs, het spijbelbeleid en het protocol met de medische sector over de 'dixit-briefjes'. De raad pleit voor afstemming tussen het huiswerkbeleid van

³⁶ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 4: Democratisering van het hoger onderwijs, 30 april 2009.

³⁷ Vlaamse Onderwijsraad (2007). De meerwaarde en gevolgen van de flexibilisering van het Vlaamse hoger onderwijs; een verkenning. Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant.

³⁸ RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies sociaal statuut van de student, 10 maart 2009.

³⁹ RAAD HOGER ONDERWIJS, Handleiding registratie van kansengroepen, 10 februari 2009.

⁴⁰ RAAD HOGER ONDERWIJS, Handleiding registratie studenten met een functiebeperking en bijbehorende formulieren, 9 juni 2009.

⁴¹ ALGEMENE RAAD, Advies over het verslag 'Strijd tegen armoede, evoluties en perspectieven, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie', 23 oktober 2008.



de school en huiswerkbegeleiding en vraagt aandacht voor leerlingen die leven van een OCMW-uitkering.

Een doordacht inschrijvingsbeleid en opleiding van de ‘inschrijvers’ zijn cruciaal om het inschrijvingsmoment zo goed mogelijk te benutten voor de toekomstige samenwerking. Ook het communicatiebeleid kan afstand en moeilijkheden helpen voorkomen. Eenvoudig taalgebruik en rekening houden met de positie van ouders in armoede kan een wereld van verschil betekenen. Niet alle ouders hebben bijvoorbeeld toegang tot internet. De Vlor pleit ook voor het beperken van de schoolkosten, voor schooltoelagen, manieren om kansarme ouders toch te laten participeren aan overlegorganen op school, NT2-projecten, opvoedingsondersteuning en een leesbaar schoolreglement. Niet enkel de school, maar ook het CLB, ouderkoepels, Welzijn en Gezondheidszorg kunnen ouders in armoede ondersteunen en sterker maken bij het uitoefenen van hun verantwoordelijkheden in verband met de schoolcarrière van hun kinderen.

Onderwijsmensen en docenten lerarenopleiding moeten al in hun opleiding leren omgaan met mensen die in armoede leven. Bij uitbreiding zou aandacht voor kansarmoede aanbod moeten komen in de opleiding van iedereen die er bij de uitoefening van zijn beroep mee in contact zal komen. De raad vindt de inbreng in het onderwijs en op de schoolvloer van brugfiguren, ervaringsdeskundigen, zelforganisaties en beroepskrachten die zich inzetten voor mensen in armoede erg wenselijk, zolang ze niet in de plaats treden van hun doelgroep of de leden van het schoolteam. Er is ook meer en structureel overleg nodig over de ondersteuning van kinderen die

in armoede leven in verband met initiatieven voor vrijetijdsbesteding, cultuur, het gezondheidsbeleid op school en Europese uitwisselingsprogramma's.

4 Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid

4.1 Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren

Een goede afstemming tussen de onderwijssector en de arbeidsmarkt is een hoofdthema van het Vlaamse en Europese onderwijsbeleid. De Vlor ziet daarin kansen om het onderwijs verder te verbeteren en te versterken. Voor de niveau- en studiegebiedoverstijgende dossiers bereidt de commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt (OVA) de dossiers voor de Algemene Raad voor. Dit werkjaar waren dit o.a. het voorontwerp van decreet over de Vlaamse kwalificatiestructuur (zie punt 6) en de certificaatsupplementen en externe certificering in onderwijs. Het advies over het voorontwerp van decreet over het hoger beroepsonderwijs werd door een werkgroep van de Algemene Raad voorbereid en het advies over het werkplekleren in het volwassenenonderwijs werd door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren uitgebracht.

Daarnaast stuurt de commissie OVA de sectorcommissies aan. Deze bereiden studiegebiedgebonden dossiers voor voor de deelraden en de commissie OVA.

4.1.1 Competentieagenda

Op 14 mei 2007 ondertekenden de Vlaamse Regering en de interprofessionele sociale partners een akkoord over de competentieagenda. Op 21 november van datzelfde jaar sloten ook de onderwijskoepels en het GO! zich aan. Hiermee gaven alle partners aan dat ze de komende jaren willen investeren in talent. Hoewel de Vlor geen ondertekenende partner was, werden er de laatste werkjaren heel wat initiatieven genomen die de realisatie van de competentieagenda bevorderden. Enkele voorbeelden:

- *De geïnformeerde studie- en beroepskeuze*: de conferentie Leerlingenbegeleiding, de adviezen over de screening van studiegebieden, het advies over de certificaatsupplementen en de voorbereidende werkzaamheden van de omgevingsanalyses.
- *Meer en beter werkplekleren*: het advies van de Raad Levenslang en Levensbreed leren over de specificiteit van het werkplekleren in dit onderwijsniveau, de ondertekening door de Vlor van de leidraad werkplekleren die op het Viaatelier ‘Talent’ werd voorgesteld en de visietekst van de commissie Leren en Werken voor trajectbegeleiding in het DBSO.
- *EVC-beleid (erkenning van elders/eerder verworven competenties)*: opvolging door de Raad Hoger Onderwijs, voor volgend werkjaar is er een actualisering van het EVC-advies voorzien.
- *Versterking van de sectorale invalshoek van de competentieagenda*: volgend werkjaar verwacht de Vlor opnieuw een actieve en cruciale rol te spelen in de onderhandelingen van de sectorconvenants (zoals in het werkjaar 2007-2008).

De competentieagenda besteedt bijzonder weinig aandacht aan het volwassenenonderwijs en het buitengewoon onderwijs. Deze spelen nochtans een belangrijke rol in het verwerven en op peil houden van competenties. De Vlor is ervan overtuigd dat ook hier nood is aan werkplekleren, bedrijfsstages voor leerkrachten, *coaching* en trajectbegeleiding.

4.1.2 Hoger beroepsonderwijs

In oktober formuleerde de Vlor een advies op het voorontwerp van decreet op het hoger beroepsonderwijs (HBO).⁴² Tegelijkertijd werd het advies over het voorontwerp van decreet op een Vlaamse kwalificatiestructuur uitgebracht (zie punt 6). Er is namelijk een sterke samenhang tussen beide dossiers omdat het HBO zal opleiden tot beroepskwalificaties van de niveaus 4 en 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Onder tussen zijn er voor beide dossiers al decreten uitgebracht en is de overheid tegemoet gekomen aan een aantal van de eisen.

De Vlor ondersteunt de ontwikkeling van een specifiek veld van beroepsgerichte opleidingen na het secundair onderwijs die niet behoren tot de BaMa-structuur. Deze opleidingen komen tegemoet aan de vraag van lerenden naar vervolgoopleidingen en aan de vraag van werkgevers naar een transparant systeem van opleidingen die inspelen op een duidelijke nood op de arbeidsmarkt. Het kan bestaande opleidingen een duidelijker profiel geven en de mogelijkheden scheppen om nieuwe arbeidsmarktgerichte opleidingen te creëren.

De Vlor vroeg voor HBO4 dezelfde geharmoniseerde procedures voor erkenning, programmatie en externe kwaliteitszorg, als voor de andere opleidingen in de secundaire scholen en in

het secundair volwassenenonderwijs van de CVO. Voor HBO5 steunde de Vlor de samenhang met de ontwikkelingen in het hoger onderwijs en vond dat het voorontwerp van decreet grondig herschreven moest worden mits bewaking van de maximumduur van procedures. Met deze bedenkingen werd rekening gehouden: het gestemde decreet maakt een onderscheid tussen secundair-na-secundair (Se-n-Se) en HBO5, met duidelijk verschillende procedures voor erkenning van nieuwe opleidingen en kwaliteitszorg.

In zijn advies over het decreet HBO vroeg de Vlor de (decretale) oprichting van een raad HBO bij de Vlaamse Onderwijsraad. Deze raad moet adviesbevoegdheid krijgen over: de vertaling van beroepskwalificaties naar onderwijskwalificaties; de wenselijkheid, frequentie en regionale spreiding van het aanbod HBO-opleidingen, de studieomvang, de omzetting van studiepunten in lesuren of lestijden; de programmatie en de protocollen en beoordelingskaders voor visitatie. Het decreet voorzorg uiteindelijk niet de oprichting van een raad HBO, de Vlor kreeg wel een aantal van de gevraagde adviesbevoegdheden.

In het voorontwerp van decreet waren er belangrijke leemtes die de realisatie van de doelstellingen van het decreet hypothekeerden: trajectbegeleiding, statuut van de lerende, studiefinanciering, participatie, rechtsbescherming, sociale voorzieningen en studentenvoorzieningen, het aspect personeel en de samenwerking tussen verschillende partners. Daarnaast vond de raad dat de doorstromingsmogelijkheden van een HBO-opleiding onvoldoende gegarandeerd werden omdat die enkel bestond uit één of meerdere beroepskwalificaties.



Wegens zijn fundamentele vragen en bedenkingen over dit voorontwerp van decreet, achtte de Vlor het niet haalbaar om het al op 1 september 2009 te implementeren. De raad verkoos een scenario waarbij de resultaten van het proefproject over de samenwerking in het hoger beroepsonderwijs (project HBO-SAM) werden meegenomen bij de optimalisatie van het voorontwerp van decreet.

In het kader van het proefproject **Samenwerking hoger beroepsonderwijs (HBO-SAM)** nodigde de Vlor hogescholen, centra voor volwassenenonderwijs en secundaire scholen (7de jaar TSO of KSO en 4de graad BSO) uit om, al dan niet in combinatie met andere onderwijs- en opleidingsverstreckers (VDAB, SYNTRA, CDO, secundaire scholen, DKO,...), voorstellen voor samenwerkingsprojecten in te dienen. De onderwijsinstellingen in het samenwerkingsproject ontvingen middelen om één halftijdse projectmedewerker aan te stellen voor het academie-/schooljaar 2008-2009.

De Vlor selecteerde 13 samenwerkingsprojecten. Het rapport met de bevindingen is gepland voor oktober en focust op de aandachtspunten gemeenschappelijke trajectbegeleidingen en transparantie van het opleidingsaanbod. Daarnaast het rapport ook ingaan op de samenwerking met de arbeidsmarkt, de problematiek van het werkplekleren en professionalisering.

Op 1 september 2009 gaan vier nieuwe samenwerkingsprojecten van start rond kwaliteitszorg in de HBO₂-opleidingen. Deze projecten lopen tot en met 31 december 2009. Nog voor de opstart van deze nieuwe projectenreeks werd vanuit de

Vlor een vooronderzoek gecoördineerd rond kwaliteitszorg in het hoger beroepsonderwijs.

4.1.3 Certificaatsupplementen

Het certificaatsupplement is een document dat ter verduidelijking aan een studiebewijs van een beroepsgerichte opleiding wordt toegevoegd. De certificaatsupplementen zijn een onderdeel van Europass, een initiatief van de Europese Commissie om mobiliteit bij werken en leren binnen Europa te vergemakkelijken. Europass wil dit bereiken door de transparantie van kwalificaties en competenties te verhogen. De Vlaamse overheid bereidt de implementatie van de certificaatsupplementen voor en vroeg de Vlor om advies.

De Vlor is voorstander van de invoering van de certificaatsupplementen. Het is een belangrijk instrument om de Europese mobiliteit te stimuleren, maar ook om in Vlaanderen helder te communiceren over de kwalificaties. Een implementatie van de certificaatsupplementen op korte termijn voor alle onderwijsniveaus is volgens de raad evenwel problematisch. In de eerste plaats is er nood aan een Vlaamse kwalificatiestructuur. Bij gebrek aan specifieke eindtermen in het secundair onderwijs is het niet eenvoudig om de gemeenschappelijke inhoud van de opleidingen te formuleren. Het niveau dat wordt toegekend aan de opleidingen en de toegang tot beroepen, moet in de toekomst eveneens afgeleid worden uit de kwalificatiestructuur. In een overgangsfase moet de inhoud van de certificaatsupplementen op voorhand afgetoetst worden met de onderwijs- en opleidingsverstreckers (verworven competenties) en de sociale partners (toegang tot de beroepen).

In zijn advies ten gronde vroeg de Vlor ook aandacht voor de brede vorming, uniforme certificaatsupplementen voor alle onderwijsinstellingen en een gemeenschappelijke aanpak voor de verschillende instellingen die certificaatsupplementen ontwikkelen (VDAB, departement Werk en Sociale Economie en departement Onderwijs en Vorming).⁴³

Uit een proefscreening die volgde uit het advies ten gronde, stelde de Vlor vast dat er, in afwachting van de implementatie van de kwalificatiestructuur, voor het volwassenenonderwijs mogelijkheden bestaan om certificaatsupplementen gefaseerd in te voeren. De decretale stuurgroep die instaat voor de ontwikkeling van de opleidingsprofielen, kan bij de ontwikkeling van nieuwe opleidingsprofielen een ontwerp-certificaatsupplement toevoegen. Voor de bestaande opleidingsprofielen is de driejaarlijkse evaluatie van opleidingsprofielen het geschikte moment.

4.1.4 Externe certificering in onderwijs

Bij de evaluatie van de onderhandelingen van de sectorconvenants stelde de Vlor vast dat een aantal sectoren behalve het studiebewijs ook een bijkomende certificering vragen voor de toegang tot een beroep. Bovendien is er een verschil in aanpak tussen de sectoren en verschillende regio's. De Vlor vraagt hier een duidelijk beleid.

In vroegere adviezen stelde de Vlor dat een houder van een studiebewijs automatisch toegang moet krijgen tot het beroep waarvoor hij werd opgeleid. Door het decreet op de Vlaamse kwalificatiestructuur wordt de band tussen beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties verder versterkt. Dat

neemt niet weg dat er onder druk van de globalisering heel wat sectoren een certificering vragen door geaccrediteerde instellingen. Aangezien het onmogelijk is om elke onderwijsinstelling te laten accrediteren voor de externe certificering, vraagt de Vlor dat er een samenwerking wordt uitgebouwd tussen sectoren, overheid en onderwijsverstreckers.

Hierbij geldt het principe dat lerenden op het einde van hun opleiding zowel over een studiebewijs als over de nodige externe certificering beschikken. Het blijft evenwel de autonomie van de onderwijsinstelling om een studiebewijs af te leveren. Om de waarde van de studiebewijzen te behouden, vraagt de Vlor wel dat er maximaal rekening wordt gehouden met de uitkomst van de externe certificering.

Een belangrijke aanleiding van het advies op eigen initiatief over externe certificering, is de bezorgdheid van de Vlor om de gelijke kansen van lerenden en houders van een studiebewijs. De raad is dan ook van mening dat aan externe certificering geen bijkomende kosten verbonden mogen zijn voor een lerende, dat externe certificering geen voorwaarde mag zijn voor het deelnemen aan werkplekleren tijdens de opleiding en dat er moet gewerkt worden aan een gepast *assessment*-instrumentarium. Essentieel is dat alle lerenden maximale kansen krijgen om de gestelde normen te bereiken.

De Vlor verwacht van de overheid dat er een uniform Vlaams beleid wordt uitgetekend met betrekking tot de externe certificering. Het RTC-netwerk kan hierin een rol spelen, maar moet zijn werking dan wel uitbreiden naar alle betrokken onderwijsniveaus en -vormen. Tot slot is het noodzakelijk dat de

leerkrachten de mogelijkheden krijgen om zich permanent bij te scholen en waar nodig zich extern te laten certificeren.⁴⁴

4.1.5 Werkplekleren in het volwassenenonderwijs

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren formuleerde op eigen initiatief een advies over werkplekleren in het volwassenenonderwijs. De raad wil het specifieke profiel van de volwassen cursisten verbinden aan de opportuniteiten van het leren op de werkplek.

In een toekomstgerichte visie is er een permanente samenwerking tussen leren en werken. Wat een volwassene tijdens zijn beroepsloopbaan op de werkplek leert, is waardevol en kan een alternatieve weg zijn naar een hogere kwalificatie. Waar dat kan, moet de werkplekervaring een plaats krijgen in het leerproces.

Werkplekleren kan op verschillende manieren vorm krijgen in de curricula van het volwassenenonderwijs. Zo kan het opleidingsprofiel een of meer afzonderlijke modules werkplekleren omvatten. Ook daarbuiten kan het centrum zijn cursisten de kans geven om de competenties van bepaalde modules in de vorm van werkplekleren te verwerven.

Omdat werkplekleren niet drempelverhogend mag zijn, moet het profiel van de cursist altijd het uitgangspunt zijn. Of een cursist zijn opleiding (of een module) via de methodiek van werkplekleren zal kunnen invullen, hangt uiteindelijk af van de werkgever. De raad pleit ervoor dat de Centra voor Volwassenenonderwijs het begrip werkplekleren zo ruim mogelijk zouden kunnen invullen, inclusief afgeleide vormen zoals

⁴³ ALGEMENE RAAD, *Advies ten gronde over certificaatsupplementen*, 27 november 2008.

⁴⁴ ALGEMENE RAAD, *Advies over externe certificering in onderwijs*, 25 juni 2009.



simulaties in het centrum zelf, gastdocenten, bedrijfsbezoeken, enz.

De raad vindt dat de mogelijkheden van werkpleklers in het volwassenenonderwijs onderbenut worden. Daarom stelt hij de overheid enkele maatregelen om werkpleklers vlotter ingang te doen vinden:

- Cursisten moeten bij hun eigen werkgever aan werkpleklers kunnen doen. Dat veronderstelt soepelheid bij de keuze en de locatie van de leerwerkplek.
- De raad pleit ervoor dat het centrum, de cursist en de leerwerkplekaanbieder altijd een overeenkomst sluiten met afspraken over plaats, tijdstip, spreiding en begeleiding.
- De studiebelasting van de cursist moet worden bewaakt. Een component werkpleklers mag de duurtijd van de opleidingen niet verlengen: hij zou de studieduur juist kunnen verminderen.
- Om het werkpleklers kwalitatief te kunnen begeleiden, moet het centrum zijn leraarsuren flexibel kunnen inzetten. Voor de begeleiding van kansengroepen zijn bijkomende inspanningen nodig: voor- of neventrajecten, individuele opvolging, enz. De overheid zou daarom doelgroepen kunnen afbakenen waarvoor de centra extra financiering zouden kunnen krijgen.
- De raad vraagt ten slotte dat de overheid zou investeren in de vorming die nodig is om werkpleklers te begeleiden, niet alleen voor het personeel van de centra, maar ook voor het personeel van de aanbieders van de leerwerkpleklers.⁴⁵

4.1.6 Sectorcommissies

Sinds een paar jaar buigen de dertien sectorcommissies zich in de Vlor over de studiegebiedgebonden dossiers. Zij vallen onder de verantwoordelijkheid van de commissie OVA en dus van het Vast Bureau, maar ook de raden Secundair Onderwijs en Levenslang en Levensbreed Leren kunnen de sectorcommissies inschakelen om specifieke dossiers voor te bereiden. Jaarlijks staan er een aantal vaste dossiers op de agenda. Voor het secundair onderwijs zijn dat de erkenning van nieuwe structuuronderdelen, de screening van de studiegebieden en sinds het werkjaar 2008-2009 de hervorming van het DBSO naar aanleiding van het decreet leren en werken van 2008. De Raad Levenslang en Levensbreed Leren schakelt jaarlijks de expertise van de sectorcommissies in voor de adviesvoorbereiding over de voorstellen van nieuwe en gewijzigde opleidingsprofielen.

Dossiers die jaarlijks terugkeren op eigen initiatief zijn de opvolging van de sectorconvenants en de opmaak van omgevingsanalyses. Daarnaast kunnen de sectorcommissies eigen initiatieven nemen. Dit jaar mondde dit o.a. uit in een advies van de Algemene Raad over een betere samenwerking tussen de maritieme onderwijs- en opleidingsverstrekkers.⁴⁶

De sectorcommissies bestaan traditioneel uit vier vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, vier van de sociale partners en twee van de overheid. Voor specifieke dossiers kunnen de sectorcommissies uitgebreid worden met deskundigen van andere onderwijsniveaus en sectoren of worden de sectorcommissies toegevoegd aan andere commissies.

4.2 De financiering van onderwijs

Over de financiering van het onderwijs had de minister in zijn beleidsnota ingrijpende hervormingen aangekondigd voor elk onderwijsniveau. De Vlor gaf in voorgaande werkjaren al uitgebreid advies over kosteloos basisonderwijs, de studiefinanciering, het financieringssysteem voor het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs en de financiering van de werking in het leerplichtonderwijs.

Dit werkjaar kwam de financiering vooral aan bod in het dossier over **schoolinfrastructuur**. De bouw en de modernisering moet voor alle onderwijsniveaus ten gronde worden aangepakt. De schoolinfrastructuur moet worden aangepast aan de wijzigende school- en onderwijsconcepten (gedifferentieerd werken, de brede school, zorgbeleid, aandacht voor welbevinden, gezondheidsbevordering,...). De infrastructuur moet ook beantwoorden aan de hedendaagse energetische veiligheids- en energetische normen.

Dit alles vraagt afdoende middelen om inrichtende machten en schoolbesturen in staat te stellen om geleidelijk in te staan voor een aanpassing en vernieuwing van het patrimonium én voor het onderhoud van de bestaande infrastructuur. Dit is nodig voor alle onderwijsniveaus en –sectoren. Noodzakelijke aanpassingen aan de bestaande infrastructuur, mogen niet ten koste gaan van de investeringen in nieuwe infrastructuur. De middelen kunnen niet enkel afkomstig zijn uit de onderwijsbegroting. Ook andere beleidsdomeinen moeten hierin tussen komen, zeker als ze bijkomende normen stellen ten aanzien van de infrastructuur.⁴⁷

4.3 Beleidsvoerend vermogen van scholen

Centraal in het concept van beleidsvoerend vermogen staat de capaciteit van een school en haar team om goede beleidskeuzes te maken en met succes uit te voeren, in functie van de beleidsvisie, de doelen, de leerlingenpopulatie en de context van de school. De basisprincipes van beleidsvoerend vermogen past de raad toe in zijn eigen vernieuwingsprojecten. Dat betekent dat men scholen halffabricaten of praktijkvoorbeelden aanbiedt en externe begeleiding om daarmee op maat van de school eigen projecten, instrumenten of initiatieven te ontwikkelen en te implementeren. Daarmee stimuleert men het ontwikkelen van visie en beleid, betrokkenheid, planning en teamwork.

4.3.1 Kwaliteitszorg

Op 18 juli 2008 legde de minister het voorontwerp van decreet betreffende de kwaliteit in het onderwijs voor advies aan de Vlor voor. Met een nieuw decreet wil de overheid een omvattend kader scheppen voor kwaliteit in onderwijs waarin het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen en CLB centraal staat. De Algemene Raad sprak zich in een advies uit over dit voorontwerp van decreet.⁴⁸

Een ambitieus decreet

De Vlor vond dat het voorontwerp van decreet niet al zijn ambities waarmaakte omwille van het ontbreken van verschillende actoren in het kwaliteitsverhaal van scholen (zoals de expertisecentra, de steunpunten en de ondersteuningscellen voor netgebonden ondersteuning van de CLB). Het voorstel bevatte evenmin een visie op de rol van de schoolbesturen

noch verwijzingen naar de rol van personeel, leerlingen, ouders of cursisten. De overheid koos met dit voorontwerp van decreet voor een verregaande parallelle tussen kwaliteit van onderwijsinstellingen en van CLB. Zij worden benaderd vanuit eenzelfde denk- en begrippenkader in verband met hun beleidsvoerend vermogen en interne kwaliteitsontwikkeling, externe ondersteuning, inspectie en onderwijsontwikkeling. De raad vond dat deze benadering op een aantal plaatsen in het voorontwerp van decreet tot spanningen en/of onduidelijkheden leidde. Het voorontwerp ging ook onvoldoende in op de onderlinge taakverdeling en afstemming tussen de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten met het oog op een integrale kwaliteitszorg.

Onderwijsinstellingen en CLB: centrale actoren in kwaliteitsverhaal

In zijn advies deelde de Vlor de intentie van de overheid om de centrale rol van de onderwijsinstellingen en CLB in hun eigen kwaliteitszorg decretaal te verankeren. De raad vroeg zich af of de positionering van de inspectie de instellingen toelaat om deze centrale rol te spelen. De Vlor verdedigde de idee dat instellingen hun kwaliteitsbepalend vermogen maar kunnen vergroten als ze ruime autonomie genieten. Daarmee wees hij verantwoording en externe controle niet af. Maar de manier waarop die in het voorontwerp van decreet gestalte kregen, zou volgens de raad wel eens contraproductief kunnen werken. De raad drukte zijn vrees uit voor een normerend effect van het referentiekader van de inspectie op de interne kwaliteitsontwikkeling van onderwijsinstellingen en CLB. Het kan nochtans niet de bedoeling zijn dat een doorlichtingskader de beleidsruimte van scholen en CLB gaat bezetten. De

⁴⁵ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over de specificiteit van werkpleklers in het volwassenenonderwijs*, 10 februari 2009.

⁴⁶ ALGEMENE RAAD, *Advies over een optimalisering van de organisatie van de maritieme opleidingen*, 25 juni 2009.

⁴⁷ ALGEMENE RAAD, *Memorandum 2009-2014 – Technische fiches*, 16: *Onderwijsinfrastructuur*, 30 april 2009.

⁴⁸ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende kwaliteit in onderwijs*, 25 september 2008.



inspectie mag volgens de Vlor als extern controleorgaan niet zelf normen creëren.

De raad merkte op dat de overheid zelf ook een rol speelt in de definitie van beleidsvoerend vermogen van instellingen. Zij legt immers de beleidscontext vast. Als zij de regelgeving ontwerpt, moet de overheid zich consequent afvragen wat de implicaties zijn voor het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen en CLB.

Het recht op externe ondersteuning

De Vlor was tevreden dat het voorontwerp van decreet het recht van scholen en CLB op externe ondersteuning door pedagogische begeleiding en nascholing vastlegde en de taken van de pedagogische begeleiding omschreef. Hij vond het goed dat de nascholing – onder de noemer ondersteuning – opgenomen werd in het voorontwerp van decreet. Extra middelen voor aanbodgestuurde nascholing mogen de beleidsruimte en middelen van de scholen en CLB voor vraaggestuurde nascholing echter niet beperken. De Vlor vroeg adviesbevoegdheid over de beleidsprioriteiten die de overheid met een extra nascholingsaanbod wil implementeren in de klas of de school.

De rol van de inspectie

De Vlor huldigt het principe dat de pedagogische begeleiding de onderwijsinstellingen ondersteunt in de interne en integrale kwaliteitszorg en dat de inspectie toeziet op de kwaliteit, conform de wettelijke bepalingen. Dat principe zit heel duidelijk in de beschrijving van de opdrachten van de pedagogische begeleidingsdiensten, maar hoe de inspectie haar

opdrachten uitoefent, was volgens de Vlor minder helder omschreven in het voorontwerp van decreet. De sterke focus op processen, via het concept ‘beleidsvoerend vermogen’, dreigt een grijze zone tussen ondersteuning en controle op te roepen. Volgens de Vlor maakte het voorontwerp van decreet niet duidelijk of de inspectie bij de doorlichting altijd beoordeelt of een school beschikt over voldoende beleidsvoerend vermogen of enkel bij een ongunstig advies. De Vlor vond alleen het laatste aanvaardbaar.

De raad merkte in de marge hiervan op dat een discussie ten gronde nodig is over de invulling van de grondwettelijke pedagogische vrijheid. Voor de raad is pedagogische vrijheid immers veel meer dan de vrijheid van pedagogische, agogische, artistieke of begeleidingsmethoden.

Een nieuw concept voor de doorlichtingen

De inspectie wil de frequentie van de doorlichting vastleggen op basis van indicatoren die vooraf bekend zijn en van vorige doorlichtings- en opvolgingsverslagen. De raad ging akkoord met differentiatie in intensiteit, maar aanvaardt geen differentiatie in frequentie indien de minimumnorm inzake frequentie zou dalen. De raad stelde ook vragen bij het vooronderzoek dat leidt tot een ‘profiel’ van de instelling. Volgens welke procedure legt de overheid bijvoorbeeld de indicatoren vast? Een ruimer maatschappelijk draagvlak en wetenschappelijke validiteit vond hij voor deze indicatoren in elk geval wenselijk.

De raad was tevreden dat de inspectie zich engageert om de instellingen niet meer te belasten dan noodzakelijk. Hij vroeg

dat scholen tijdig en duidelijk zouden vernemen hoe zij zich moeten documenteren in voorbereiding op een doorlichting.

De raad erkende dat het wenselijk is om de werking van bepaalde sectoren niet louter door een onderwijsbril te bekijken. Maar hij vroeg de overheid om beter te motiveren waarom ze de externe deskundigen adviesbevoegdheid toekent en om bij de samenstelling van een doorlichtingsteam telkens te verantwoorden waarom ze een externe deskundige opneemt.

Aanpassingen aan de rechtspositie van de inspectie

Het voorontwerp van decreet herleidde de bestaande niveaugebonden ambten tot twee: inspecteur en coördinerend inspecteur. De Vlor wees erop dat in de teams desondanks voldoende specifieke ervaring aanwezig moet zijn in functie van de instelling die zij doorlichten: gewoon of buitengewoon onderwijs, school of CLB, basis- of secundair of volwassenenonderwijs of DKO, en onderwijsvorm of studierichting (ASO, BSO, KSO, TSO).

De nieuwe wervingsprocedure hield volgens de raad het risico in dat kandidaten uit het basisonderwijs moeilijker inspecteur kunnen worden. De Vlor vond dat deze groep voldoende vertegenwoordigd moet blijven in het inspectiekorps zodat men bij de doorlichting van basisscholen voldoende ervaringsdeskundigen uit het basisonderwijs in de teams kan opnemen.

Grenzen aan de openbaarheid

De raad steunde de uitzondering op de openbaarheidswetgeving die de overheid wil invoeren voor sommige documen-

ten (o.a. zelfevaluatie) die verband houden met de doorlichting. Hij trad de overheid bij in haar afwijzing van ranking van scholen op basis van leerlingenprestaties. Hij merkte wel op dat de uitvoering juridisch sluitend onderbouwd moet zijn.

Aanpassingen aan het voorontwerp

De overheid hield rekening met verschillende opmerkingen uit het advies van de Vlor. De permanente ondersteuningscellen van de CLB werden in het decreet opgenomen onder de titel ‘ondersteuning’. Het decreet is duidelijker over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de inspectie uitspraken doet over het beleidsvoerend vermogen van scholen. Wat betreft de kwaliteitsaspecten en de indicatoren en variabelen die er naar verwijzen, stelt het decreet nu uitdrukkelijk dat deze hun legitimering moeten vinden in de regelgeving en dat ze niet normerend geformuleerd zijn. Het decreet voorziet nu ook dat de inspectie motiveert waarom ze desgevallend externe deskundigen in het doorlichtingsteam opneemt.

4.3.2 Publieke informatie over scholen

Op de startdag van 17 september stond het thema ‘Scholen in de publieke ruimte’ centraal. De Vlor bracht over dit zelfde onderwerp ook een probleemverkenning uit.⁴⁹ Aanleiding was de publicatie van doorlichtingsverslagen van secundaire scholen in verschillende kranten begin 2007. Meteen kwam een levendig debat op gang over het publiek maken van informatie over scholen. In deze publicatie reiken deskundigen vanuit verschillende vakgebieden en achtergronden (sociologie, recht, onderwijskunde, communicatiewetenschappen,...) inzichten aan over dit thema.

De probleemverkenning maakt duidelijk dat aan het openbaren van informatie over scholen veel verschillende invalshoeken, maatschappelijke tendensen, afwegingen en nuances verbonden zijn. Maatschappelijk-culturele invloeden (zoals individualisering, de evolutie naar een digitale maar verstrooide kennissamenleving, mediatisering, vermarkting en juridisering) en opvattingen over goed bestuur en publieke verantwoording sturen de vraag naar het publiek maken van informatie over scholen aan. Maatschappelijke trends inzake grotere transparantie, beter bestuur, het recht op informatie,... vinden een juridische vertaling in de wetgeving over de openbaarheid van bestuur die ook voor het onderwijsveld verre gaande implicaties heeft. Het gaat om trends die voor een groot deel ontsnappen aan onderwijs zelf. De probleemverkenning zoekt echter naar onderwijskundige invalshoeken van waaruit de onderwijsactoren zelf actief vorm kunnen geven aan een beleid inzake publieke informatie over scholen. Publieke informatie over scholen wordt geacht een belangrijke rol te spelen in school- en studiekeuze processen. Hoe kijken ouders en leerlingen hier tegen aan? In welke mate kan ‘onafhankelijke’ en ‘neutrale’ informatie deze processen onderbouwen? Zijn schoolkiezers ook vragende partij voor vergelijkbare informatie? En kunnen ze iets doen met de doorlichtingsverslagen? Een andere vraag is of publieke verantwoording een bedreiging dan wel een kans is voor de organisatie van de kwaliteitszorg in het onderwijs. De overheid publiceert sinds Het Scholenrapport nu zelf recente doorlichtingsverslagen op een website (www.doorlichtingsverslagen.be). Zijn de kwaliteitszorg en de kwaliteit van onderwijs zelf gebaat bij grotere openbaarheid? Heeft het publiek maken van informatie invloed op het kwaliteitszorgproces van



scholen? En op de wijze waarop de inspectie haar opdracht uitvoert? De verkenning leert dat frontaal ingaan tegen de maatschappelijke vraag naar publieke informatie geen optie is. Er zijn sociologische, bestuurlijke, juridische én onderwijskundige argumenten om dat niet te doen. Scholen staan voor de keuze: beschouwt men publieke informatie over scholen als een soort ‘lot’ en doet men er verder niets mee? Of zoekt men naar een actieve en constructieve manier om met dat gegeven om te gaan? Of en hoe scholen een beleid voeren inzake het publiek maken van informatie, zal samengaan met hun beleidsvoerend vermogen.

4.3.3 Professionalisering van de schoolleiding

De Raad Basisonderwijs formuleerde op eigen initiatief knelpunten en voorwaarden in verband met betere werkomstandigheden voor de directeur basisonderwijs (zie 8.1.1).

Naar aanleiding van het memorandum vroeg de Vlor aandacht voor het verhogen van de beleidskracht in het basisonderwijs, m.n. de uitbouw van voldoende ondersteunende omkadering, een transparante en werkbare regelgeving en vorming en ondersteuning voor directeurs, ondersteunend personeel en schoolbesturen.⁵⁰

4.4 Loopbaanontwikkeling

De Vlor vraagt een coherenter beleid voor onderwijspersoneel en voor professionaliserings- en loopbaanperspectieven en pleit daarom o.m. voor een versterking van het levenslang leren voor personeel van het onderwijs en van de centra voor leerlingenbegeleiding.⁵¹

Er bestaat immers een sterke band tussen het professionaliseringsbeleid voor leraren, het beleidsvoerend vermogen van de instellingen en de afstemming hierop van begeleidings- en nascholingsinitiatieven. Het beleid voor levenslang leren van leraren moet inspelen op de specifieke fases van loopbaanontwikkeling. Zo is er nood aan een sterkere begeleiding van de ingroei in het beroep (beginnende leerkrachten en zgn ‘zij-instromers’) en zijn er anderzijds ook specifieke trajecten nodig voor de begeleiding van ervaren leerkrachten en differentiatie in loopbanen.

Competentieontwikkeling en levenslang leren moeten ondersteund worden door een meer samenhangend en structureel beleid dat afgestemd is op zowel de schoolontwikkeling als op opleidingsnoden van de betrokkenen. Ook de competentieontwikkeling van de leraren die al functioneren in het onderwijs verdient expliciet opgenomen te worden in de implementatiestrategie van onderwijsinnovaties.

Intussen startte de Vlor, in opdracht van minister Frank Vandenbroucke, een probleemverkenning op over de vraag welke beleidsmaatregelen noodzakelijk zijn om meer leraren aan te trekken en te behouden. Bovendien zal deze probleemverkenning op zoek gaan naar manieren om de professionaliteit en het competentieniveau te handhaven en waar nodig te versterken. De probleemverkenning focust op de middellange termijn omdat er in een aanvullende CAO recent kortetermijnmaatregelen werden afgesproken.

Detacheringsprojecten

Detacheringsprojecten vormen een instrument om differentiatie in lerarenloopbanen mogelijk te maken. Op basis van het inspectiedecreet van 1991 kunnen organisaties detacheringen vragen voor netoverschrijdende projecten. De beoordelingscriteria stelden de Vlor en het departement samen op. De onderwijsraad maakt een onderscheid tussen detachingsaanvragen die gezamenlijk uitgaan van de koepels van inrichtende machten en aanvragen vanwege ‘derden’. Dit jaar werden 71 projecten ingediend voor een totaal van 148,6 detacheringen. De Algemene Raad adviseerde 29 projecten positief, goed voor 77 gedetacheerden; 42 projecten kregen een negatief advies.⁵² De minister keurde uiteindelijk de aanstelling van 76 gedetacheerden goed.

5 Een zorgzaam onderwijsbeleid

Aandacht voor gelijke kansen is een rode draad doorheen de beleidsnota van de minister. Gelijke kansen hebben echter niet enkel te maken met sociaal-culturele of sociaaleconomische achtergronden. Sommige mensen worden geboren met ongelijke talenten of ervaren beperkingen door ziekte of ongeval. Leerlingen en studenten met functiebeperkingen en andere leer- of ontwikkelingsproblemen hebben eveneens extra begeleiding nodig in het onderwijs. Om de startkansen op maatschappelijke integratie te garanderen, probeert de overheid al diverse jaren om een betere afstemming te realiseren tussen de zorg in het gewone onderwijs en de specifieke ontwikkelingsgerichte aanpak van het buitengewoon onderwijs. Tijdens deze legislatuur kreeg dit debat concrete

invulling door de voorstellen voor een leerzorgkader.

5.1 Uitbouw van een leerzorgkader

Sinds 2006 werkt de Vlor intens mee aan de beleidsvoorbereiding van een nieuw kader voor leerzorg; een ingrijpende verandering die meerdere segmenten van het gewoon en het buitengewoon basis- en secundair onderwijs aanbelangt.

Na een lange voorbereidingstijd legde de minister van Onderwijs het decreet over leerzorg ter advies voor aan de Vlor. Het decreet grijpt diep in op de bestaande structuren, de cultuur en de competenties van schoolteams en op verschillende basisdecreten, o.a. over financiering en personeelsaspecten. Daarom wilde de raad graag meer tijd om overleg te kunnen organiseren om alle effecten van leerzorg grondig in te schatten en te toetsen aan nieuw wetenschappelijk onderzoek.⁵³

De Vlor vraagt al heel lang om een regeling die scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs in staat stelt een **zorgcontinuüm** te realiseren. Die scholen moeten meer mogelijkheden krijgen om betere zorg te bieden aan kinderen met specifieke noden. Belangrijk is onder meer dat een leerling gelijkwaardige ondersteuning krijgt, zowel in het buitengewoon als in het gewoon onderwijs.

De raad vraagt de overheid wel om leerzorg te realiseren vanuit een groeiperspectief. In die zin moet er een haalbare en realistische fasering voor de uitbouw van leerzorg worden uitgewerkt. Meer bepaald betekent dit een versterking en consolidatie van het leerzorgniveau II en III.

De Vlor pleit daarom voor een versteviging van de zorg in gewone scholen (leerzorgniveau II) in het basis- en het secundair onderwijs. Zonder extra impulsen voor een sterker zorgbeleid is het niet mogelijk om leerzorg in deze scholen vorm te geven. Daarom wil de Vlor dat de minister de bestaande zorgstructuren – de zorgcoördinatie in het basisonderwijs, het geïntegreerd onderwijs, het project autisme,... – verbreedt en verder uitbouwt. Secundaire scholen hebben meer zorgmiddelen nodig om een zorgbeleid te kunnen ontwikkelen.

Leerlingen met intensere zorgbehoeften, die nu in het buitengewoon onderwijs zitten (leerzorgniveau III en IV) hebben nood aan ondersteuning in het kader van gelijke onderwijskansen. Uit studies blijkt immers een verband tussen kansarmoede en leerzorg. De Vlor heeft altijd al aangedrongen op een adequaat GOK-beleid in het buitengewoon onderwijs. De raad herhaalde dit nogmaals naar aanleiding van zijn memorandum voor de volgende Vlaamse Regering.⁵⁴ Ook een versterking van het onderwijs voor kinderen met autismespectrumstoornissen is nodig.

De Vlor wil ook een gedegen regeling voor de inschrijving van leerlingen met specifieke noden en een objectieve en sluitende regeling voor de afweging van draagkracht en draaglast.

In zijn advies over het leerzorg-decreet stelt de Vlor voor om essentiële elementen – zoals het leerzorgkader en een duidelijk implementatiepad – eerst te **verankeren in een basisdecreet**. Daarna moet de onderwijsminister, in overleg met de verschillende onderwijsgeledingen, werken aan ‘aanbouwdecreten’ die het leerzorgkader verder invullen. De Vlor

⁵⁰ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 8: Beleidskracht in het basisonderwijs, 30 april 2009.

⁵¹ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 13: Versterking van het levenslang leren voor personeel van het onderwijs en centra voor leerlingenbegeleiding, 30 april 2009.

⁵² ALGEMENE RAAD, Advies betreffende de detacheringprojecten, schooljaar 2009-2010, 30 april 2009.

⁵³ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg, 18 december 2008.

⁵⁴ ALGEMENE RAAD, Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 6: Het buitengewoon onderwijs in een zorgcontinuüm, 30 april 2009.



vraagt ook dat de minister nog meer aandacht zou besteden aan een plan van aanpak om te sensibiliseren, te motiveren en de competenties van leerkrachten te ontwikkelen. In een aanbouwdecreet ziet de Vlor zeker een regeling voor overleg-tijd voor scholen en CLB-teams, een inpassing van de regelge-ving op het BuSO in deze voor het secundair onderwijs, een betere regeling van de studiesanctionering en van de sociale voorzieningen voor leerlingen met specifieke noden (m.i.v. het leerlingenvervoer). Deze aandacht voor de sociale voor-zieningen in het onderwijs voor leerlingen met specifieke no-den herhaalde de Vlor nog eens in zijn technische fiches bij het memorandum.⁵⁵

5.2 Leerlingenbegeleiding

5.2.1 Operationele doelstellingen voor CLB

Met het *besluit over de operationele doelstellingen van de CLB-centra* wilde de Vlaamse Regering het verplichte en het verzekerde aanbod van het CLB duidelijk en realistisch af te bakenen. Op die manier weten leerlingen, ouders en scholen op welke dienstverlening zij in elk CLB recht hebben en met welke doorlooptijden ze rekening moeten houden. Tegelijk biedt dit ook de CLB een houvast voor wat ze elke leerling, ouder of school moeten aanbieden en legt het in grote lijnen vast hoe ze die opdrachten moeten uitvoeren.

In zijn advies over dit besluit vroeg de Vlor wel om te verduidelijken op welke dienstverlening leerlingen een beroep kunnen doen als de school in haar overeenkomst met het CLB niet ingaat op het verzekerd aanbod van het CLB. De raad mist ook een regeling voor het geval ouders een ‘second opi-

nion’ willen bekomen en vraagt om over de invulling van de preventieve gezondheidszorg door het CLB te overleggen met de beleidsmakers van Welzijn, Volksgezondheid en Ge-zin. De raad adviseerde om enkele voorwaarden in acht te nemen opdat het besluit zijn doel zou bereiken.

Dit besluit kan een waardevol **toetsingskader** zijn voor alle sectoren. Voor de inspectie bijvoorbeeld bakenen de ope-rationele doelstellingen duidelijk het aanbod af waarop de kwaliteitscontrole kan gebeuren. Zij geven ook houvast om te beslissen of de overheid (Onderwijs én andere beleidsdo-meinen of -niveaus) een nieuwe opdracht al dan niet aan de CLB kan toewijzen. In zijn advies stelde de Vlor wel dat over nieuwe CLB-taken overlegd moet worden met de CLB en de onderwijspartners.

De raad stelde tevreden vast dat het besluit een **evaluatie-onderzoek** van de effecten en werking oplegt. De individuele taakbelasting en het totale takenpakket van het personeel moeten zeker kunnen worden geëvalueerd, net zoals de doorlooptijden. Die zijn nu vastgelegd op basis van prak-tijkervaring, maar zonder globaal onderzoek. Om die reden vroeg de raad trouwens dat de inspectie een gedoogperiode in acht neemt.

Omdat het besluit over de operationele doelstellingen van het CLB zeer technisch is, vroeg de Vlor duidelijk te commu-niceren over de inhoud, op maat van verschillende doelgroepen: CLB-medewerkers, ouders en leerlingen (met aandacht voor kansengroepen), de (onderwijs)partners van de CLB.⁵⁶

5.2.2 Conferentie leerlingenbegeleiding

Op vraag van minister Frank Vandenbroucke organiseerde de Vlaamse Onderwijsraad op 23 maart in het Vlaams Parlement een conferentie over het thema leerlingenbegeleiding. Op de conferentie discussieerden onderwijsmensen, leerlingen en ouders samen met CLB’ers, welzijns- en gezondheidswerkers over de vraag hoe leerlingenbegeleiding nog beter kan ge-beuren in de toekomst. Hier gaat het niet alleen om het oplos-sen van problemen, belangrijker nog is deze te voorkomen. De conferentie ging dus niet enkel over zorg voor leerlingen die het moeilijk hebben, maar focuste ook op de vraag hoe onderwijs ervoor kan zorgen dat leerlingen zich goed voelen op school en dus ook goed kunnen leren en ontwikkelen.

De commissie Leerlingenbegeleiding gebruikt de brede in-breng van de conferentie om een advies voor te bereiden over de gewenste ontwikkelingen betreffende leerlingenbe-geleiding. Dit kan een basis bieden voor het beleid van de vol-gende legislatuur.

De commissie Leerlingenbegeleiding betreft bij het tot stand komen van het advies ook de andere Vlor-structuren actief: de commissie Gezondheidsbevordering, de werkgroep Stu-diekeuze naar het Hoger Onderwijs, de commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen, de raden voor het Basis- en Se-cundair Onderwijs en de commissies voor het Buitengewoon Basis- en Secundair Onderwijs.

6 Competenties en kwalificaties: naar een Vlaamse kwalificatiestructuur

De Vlor bracht in oktober een advies uit over het voorontwerp van het decreet op een Vlaamse kwalificatiestructuur. Dit werd samen met het nauw verwante advies HBO uitgebracht (zie 4.1.2). Andere adviezen die een sterke band hadden met de kwalificatiestructuur zijn het advies over kwaliteit in on-derwijs (zie 4.3.1), het Agentschap Kwaliteitszorg (zie 1.3), de certificaat-supplementen(zie 4.1.3) en externe certificering in onderwijs (zie 4.1.4).

De Commissie Onderwijs en Vorming van het Vlaams Parle-ment nodigde de Vlor uit om zijn advies toe te lichten tijdens een hoorzitting op 26 maart.

In het advies werden een aantal voorwaarden gesteld met betrekking tot de samenhang en transparantie van de regel-geving, meer bepaald over de afstemming tussen verschillen-de decreten HBO, kwaliteit in onderwijs en het oprichtings-besluit van het Agentschap Kwaliteitszorg. Daarnaast vroeg de Vlor een stevige juridische basis, het vooruitzicht van een evaluatie van het decreet en een gerichte communicatiestra-tegie.

De Vlor is ervan overtuigd dat de kwalificatiestructuur heel wat kansen biedt. Het is eencommunicatiemiddel tussen onderwijsniveaus en onderwijsvormen, onderwijs en opleidingsverstrekkers, onderwijs en opleiding en arbeidsmarkt en voor internationale mobiliteit. Onderwijskundig biedt de kwalificatiestructuur de mogelijkheid om zich te richten op

leerresultaten. Het begeleidingsperspectief van onderwijs komt hierdoor meer in beeld. Er worden ook meer mogelijk-heden gecreëerd voor EVC en EVK en levenslang leren.

Toch is de Vlor bezorgd over de positionering van het onder-wijs. Het decreet legt namelijk een strakke band tussen inzet-baarheid op de arbeidsmarkt en onderwijsdoelen. Dit maakte de Vlor bezorgd om de implementatie van het decreet, zeker omdat er initieel geen inbreng van het onderwijsveld voor-zien was bij de ontwikkeling van onderwijskwalificaties. In vergelijking met het voorontwerp van decreet heeft de Vlor in het decreet wel adviesbevoegdheid gekregen over de ont-wikkeling van onderwijskwalificaties en over de procedure tot beschrijving en inschaling van de beroepskwalificaties.

In het advies over het voorontwerp van decreet wees de Vlor verder op het belang van de gelijke behandeling van de ver-schillende onderwijs- en opleidingsverstrekkers met betrek-king tot kwaliteitszorg, op de band met de planificatie en op het verdwijnen van de dubbele finaliteit van het TSO.⁵⁷

7 Brede opdracht van onderwijs

7.1 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen

In de beleidsnota van onderwijsminister Vandenbroucke werd bij het begin van de legislatuur een aanpassing van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen aangekondigd. Voor het basisonderwijs werden wijzigingen voorzien aan de eindter-men en de ontwikkelingsdoelen Wereldoriëntatie (domein

⁵⁵ ALGEMENE RAAD, *Memorandum 2009-2014 – Technische fiches, 6: Het buitengewoon onderwijs in een zorgcontinuüm, 30 april 2009.*

⁵⁶ ALGEMENE RAAD, *Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding, 23 oktober 2008.*

⁵⁷ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur, 9 oktober 2008.*



natuur en technologie), Nederlands en Frans. Voor het secundair onderwijs aan de eindtermen Nederlands, technologische opvoeding, natuurwetenschappen en moderne vreemde talen (1ste graad, A-stroom); aan de ontwikkelingsdoelen van dezelfde 'leergebieden' voor de 1ste graad B-stroom; aan de ontwikkelingsdoelen OKAN79 en aan de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

7.1.1 Wereldoriëntatie, wetenschappen en vakoverschrijdende eindtermen

De raden Basisonderwijs, Secundair Onderwijs en Levenslang en Levensbreed Leren brachten een gezamenlijk advies uit over de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (domeinen natuurwetenschappen en techniek) in het basisonderwijs en natuurwetenschappen, techniek en de vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs.⁵⁸ De Vlor schaarde zich grotendeels achter de voorgestelde aanpassingen, maar wees op enkele belangrijke voorwaarden voor een geslaagde implementatie: de juridische onderbouwing, de competenties van de leraren, de communicatie vanwege overheid en leerplanmakers aan de scholen en de timing.

Vanuit maatschappelijk oogpunt is een actualisering van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie, natuurwetenschappen en techniek zeker wenselijk. Ook vanuit het perspectief van de leerlingen (en cursisten) beoordeelde de Vlor de voorstellen positief. Zij zijn immers een stimulans voor geïntegreerd werken, besteden evenwichtige aandacht aan begrijpen, hanteren en duiden zodat leerlingen techniek ook al doende kunnen ervaren en ze geven een

brede benadering van techniek. De raad vroeg wel om in het evaluatieonderzoek na te gaan of de herziening de werkdruk voor de leerlingen al dan niet doet stijgen.

In zijn advies wijst de raad er ook op dat de herziening van de eindtermen relatief grote gevolgen zal hebben voor de competenties van de leraren en de invulling van hun opdracht. De lerarenopleidingen zullen de kandidaat leraren hierop moeten voorbereiden. Voor het basisonderwijs moeten leraren vooral voor het domein techniek nieuwe competenties verwerven. (Kleuter)onderwijzers moeten hun competenties op dat vlak voldoende intensief kunnen bijschaven via nascholing en pedagogische begeleiding. Voor de eerste graad SO moeten de lerarenopleidingen voldoende voorbereiden op de geïntegreerde aanpak van fysica, chemie en biologie; vakken waarvoor nu afzonderlijke opleidingen bestaan. De vernieuwde benadering van techniek vraagt eveneens gepaste maatregelen in de lerarenopleiding én de nascholing.

Op verschillende plaatsen in het advies drukte de Vlor zijn bezorgdheid uit voor problemen met de samenhang tussen de eindtermen en ontwikkelingsdoelen als gevolg van de gespreide aanpassingen. Daarom herhaalde de raad zijn standpunt over de wijze van aanpassen van de eindtermen uit januari 2008.⁵⁹

Naast deze gezamenlijke beoordeling, formuleerden de deelraden afzonderlijke en specifieke opmerkingen bij de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

De Raad Basisonderwijs beklemtoonde dat de geïntegreerde

aanpak van wereldoriëntatie belangrijk blijft en dat de overheid dit in de communicatie over de gewijzigde eindtermen duidelijk moet maken. Hij vroeg ook om in de teksten niet de indruk te wekken dat de notie 'basisvorming' haar intrede zou doen in het basisonderwijs.

De Raad Secundair Onderwijs toonde waardering voor het nieuwe concept voor de vakoverschrijdende eindtermen die hen losmaakt van graden en onderwijsvormen (leren leren uitgezonderd) en ze geschikter maakt voor projectwerking. Hij wees wel op de nood aan overleg over de implementatie en controle van de vakoverschrijdende eindtermen. Meer bepaald vroeg de raad een 'implementatieperiode' die scholen voldoende tijd geeft om de nieuwe aanpak ingang te laten vinden, zonder dat ze er in een doorlichting al op worden gecontroleerd. De Raad Secundair Onderwijs wees er tenslotte op dat de toelichting sterker in de verf mag zetten dat, behalve de school, ook de leerlingen zelf, informeel en non-formeel leren en de maatschappelijke context grote invloed hebben op het nastreven van sommige vakoverschrijdende eindtermen.

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren vroeg de overheid om bij de implementatie van deze aangepaste eindtermen in de basiseducatie en in de aanvullende algemene vorming maximaal rekening te houden met het doelpubliek van deze opleidingen. Vooral het nieuwe concept van de vakoverschrijdende eindtermen heeft gevolgen voor de CVO.

7.1.2 Taalbeschouwing Nederlands

De Vlor adviseerde ook het ontwerp van eindtermen taalbeschouwing Nederlands voor de tweede en derde graad ASO,

KSO en TSO.⁶⁰ Dit was het logisch gevolg van het advies over talenonderwijs in het basisonderwijs en de eerste graad SO.⁶¹

De raad onderschrijft het belang van taalbeschouwing binnen de eindtermen Nederlands, vooral in de tweede en derde graad waar doeltreffende communicatie leerlingen voorbereidt op de arbeidsmarkt of op het hoger onderwijs. In zijn advies formuleerde de raad wel een aantal fundamentele bezwaren met de wijze waarop dit principe vorm kreeg in het voorliggende eindtermenontwerp:

- De eindtermen voor taalbeschouwing Nederlands vormen een onderdeel van de eindtermen basisvorming. Hier kan niet aan gesleuteld worden zonder een breed maatschappelijk debat. De raad betreurt dat dit in dit geval niet gebeurd is. De overheid trekt best de nodige tijd uit zodat deze herziening gepaard kan gaan met een maatschappelijk debat over de basisvorming in het secundair onderwijs en met een goede voorbereiding van de leraren op deze nieuwe eindtermen.
- De voorliggende eindtermen taalbeschouwing overstijgen het strikte minimum dat toepasbaar is voor alle leerlingen van een gehele onderwijsvorm, zeker voor wat betreft KSO en TSO.
- Het voorliggende ontwerp voegt nieuwe eindtermen toe, zonder dat er sprake is van schrappingen. Dit heeft gevolgen voor de studiebelasting van leerlingen en voor de pedagogische vrijheid van de school, m.n. voor de mogelijkheid om binnen het vak Nederlands andere zaken dan taalbeschouwing aan bod te laten komen.
- Een van de beoordelingscriteria van de Vlor is dat de vak-

gebonden eindtermen realiseerbaar moeten zijn binnen de bestaande vakkenstructuur. Bepaalde doelstellingen rond taalbeschouwing gaan echter verder en moeten over de taalvakken heen worden gerealiseerd.

7.1.3 Ontwikkelingsdoelen buitengewoon onderwijs

Sinds tien jaar werkt het buitengewoon onderwijs systematisch met ontwikkelingsdoelen en met handelingsplanning. Er is tijdens die jaren een expertise opgebouwd waaruit zowel de verdiensten als de problemen van het bestaande stelsel duidelijk worden.

Al in zijn eerste advies over ontwikkelingsdoelen in 1998 stelde de Vlor voor om het stelsel van ontwikkelingsdoelen na een zestal jaar te evalueren. Omdat er na tien jaar nog geen initiatieven van de overheid waren, achtte de raad het vorig jaar wenselijk om het debat te openen door enkele aandachtspunten en eerste vaststellingen over de werking en de impact van de ontwikkelingsdoelen in het buitengewoon onderwijs op een rijtje te zetten.

Dankzij het systeem van de ontwikkelingsdoelen kunnen scholen een evenwicht vinden tussen de maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van het (buitengewoon) onderwijs en kunnen ze een ontwikkelingsgericht traject op maat van het kind uitwerken. Het laat toe dat verschillende leden van een schoolteam met een verschillende expertise en achtergrond goed samenwerken in het belang van de leerling.

De Raad Secundair Onderwijs beoordeelde de voorstellen voor de ontwikkelingsdoelen voor de opleidingsvormen 1

⁵⁸ RAAD BASISONDERWIJS / RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS / RAAD LEVENSLANG LEREN, *Advies over de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (BAO) en natuurwetenschappen, techniek en vakoverschrijdende eindtermen (SO)*, 24 september 2008.

⁵⁹ ALGEMENE RAAD, *Standpunt over de wijze van aanpassen van de eindtermen*, 10 januari 2008.

⁶⁰ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de eindtermen voor taalbeschouwing Nederlands ASO, KSO en TSO*, 14 mei 2009.

⁶¹ RADEN BASISONDERWIJS, SECUNDAIR ONDERWIJS EN LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over herziening eindtermen en ontwikkelingsdoelen Nederlands en moderne vreemde talen*, 21 mei 2008.



en 2 van het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) als inhoudelijk zeer waardevol en een goed instrument voor de betrokken scholen. De raad vond het wel een vreemde werkwijze van de overheid om in een eerste fase een set ontwikkelingsdoelen te ontwerpen en pas nadien de vereiste juridische context ervan te onderzoeken. De meerderheid van de raadsleden was er voor te vinden om het voorstel al een decretale onderbouw te geven binnen de huidige regelgeving voor het BuSO. De raad vroeg dan wel een nieuwe begeleidende visietekst die de nieuwe ontwikkelingsdoelen in de bestaande regelgeving situeert en die geen voorschot neemt op de toekomst van het BuSO. De commissie BuSO wil vanuit een globale visie nadenken over de toekomst en een mogelijke hervorming van het volledige BuSO.⁶²

7.2 Onderwijs en Cultuur

In 2007 stelde de Britse onderzoekster Anne Bamford haar veelbesproken rapport voor over de manier waarop het Vlaamse onderwijs met kunst- en cultuureducatie omgaat.⁶³ Hierop richtte de minister een commissie op die een reeks beleidsaanbevelingen moest doen voor de kwaliteitsverbetering van kunst- en cultuureducatie in het onderwijs. De minister vroeg de Vlor om advies over deze aanbevelingen, neergelegd in het rapport Gedeeld Verbeeld.^{64 65}

De Vlor deelt de overtuiging van de commissie Onderwijs Cultuur dat de aandacht voor kunst- en cultuureducatie in het onderwijs gestimuleerd moet worden. Dit kan door samenwerkingsverbanden te ontwikkelen (o.m. tussen leerplichtonderwijs en deeltijds kunstonderwijs), kunst- en cultuur-

educatie in het onderwijs structureel te verankeren en de implementatie ervan aan te sturen vanuit een doorlopende referentielijn. Daarvoor moeten scholen én hun ondersteuners wel over de nodige middelen beschikken. Ook moet het onderwijspersoneel voldoende ruimte en middelen krijgen voor professionalisering.

Het onderwijsveld verwacht veel van een referentielijn, die een stevig houvast kan bieden voor een vakoverschrijdende aanpak en een vakgebonden werking en die de kwaliteit van de leerinhouden kan verhogen. De commissie wil het aan de scholen overlaten om de leerlijnen uit te tekenen. Dat respect voor de pedagogische vrijheid waardeert de Vlor sterk.

Het advies van de Vlor gaat ook in op de voorstellen van de commissie voor de invoering van een nieuw leergebied 'culturele en kunstzinnige vorming'. De Vlor wijst op een aantal onderwijskundige en onderwijsjuridische problemen. Hij vraagt zich ook af wat de rol van een 'cultuurgangmaker' in het secundair onderwijs kan zijn en of deze door de commissie voorgestelde functie wel haalbaar en wenselijk is. Tot slot wijst de raad er in zijn advies op dat de commissie in haar analyse van de rol van de lerarenopleidingen onvoldoende rekening houdt met bestaande verschillen tussen die opleidingen.

De Bamfordstudie heeft uiteraard ook gevolgen voor het deeltijds kunstonderwijs. De Vlor bracht in dit verband een advies uit over het aanbevelingsrapport van de departementale werkgroep Inhoudelijke Vernieuwing DKO (zie 8.5.1).

KUS-project

In het kader van het Vlor-project Kunst Uit Scholen (KUS) hangen in de gangen en vergaderzalen van het Vlor-secretariaat kunstwerken van leerlingen uit het kunstonderwijs.

Met het KUS-project haalt de onderwijsraad de banden aan tussen het kunstonderwijs en het onderwijsveld. De kunstwerken worden halfjaarlijks vervangen, zodat verscheidene kunstscholen de kans krijgen om het werk van hun leerlingen en leraren te exposeren. De Vlor doet daarvoor via In beraad een oproep aan instellingen DKO, KSO en HKO van een bepaalde provincie.

Dit jaar waren de kunstwerken afkomstig van leerlingen van:

- Provinciale Kunsthumaniora Hasselt;
- de! Kunsthumaniora Antwerpen;
- Sint-Lukas Kunsthumaniora Brussel;
- Campus Mercurius Lommel GO;
- Kunsthumaniora Aalst.

7.3 Onderwijsgebonden sport

7.3.1 Sport in het leerplichtonderwijs

Al in 2004 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet betreffende de onderwijsgebonden sport. Het decreet had als doel om de onderwijsgebonden sport m.b.t. het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs op elkaar af te stemmen, maatregelen te nemen die de jongerensport bevorderen, een aantal problemen i.v.m. personeelsstatuten op te lossen en

de Stichting Vlaamse Schoolsport en de Vlaamse Studenten-sportfederatie samen te smelten tot het 'Vlaams Centrum voor onderwijsgebonden sport'.

Na uitstel op de inwerkingtreding, een herformulering en een negatief advies van de Raad van State, vroeg de minister de Vlor op 24 juli 2008 om advies over het voorontwerp van decreet. Anders dan het voorstel van 2004 had dit decreet enkel nog betrekking op de ondersteuning van sport in het leerplichtonderwijs. Daarom stelde de Vlor in zijn advies voor om opnieuw de term 'schoolsport' te gebruiken teneinde een mogelijke verwarring te voorkomen met de eventuele toekomstige regelgeving voor het hoger onderwijs. De raad vroeg ook een opname van de doelstelling 'sport voor allen' in het decreet. Dit vermijdt dat de ondersteuning van schoolsport zich te eenzijdig op competitie- of topsport zou richten.

In zijn advies voorzag de Vlor dat het voorziene budget niet zal volstaan om alle opdrachten uit te voeren die de Stichting Vlaamse Schoolsport nu voor haar rekening neemt. Het decreet bepaalt immers dat de personeelsleden in de toekomst zullen werken in een contractueel statuut uit de privé-sector, wat een stijging van de loonkosten betekent. De raad vroeg de overheid de subsidie te verhogen en om een minimumbedrag in het decreet in te schrijven met indexatie. Hij drong ook aan op syndicale onderhandelingen over het voorontwerp van decreet.⁶⁶

7.3.2 Sport in het hoger onderwijs

Zoals gezegd, werd de regelgeving op het gebied van sport- en beweegbeleid in het hoger onderwijs uiteindelijk geregeld in

een apart decreet. In zijn advies hierover op vraag van minister Anciaux, bevoegd voor Sport, schaarde de Vlor zich achter de nood aan sportmogelijkheden op studentencampussen. Sporten bevordert immers de sociale cohesie tussen studenten en heeft ongetwijfeld ook een positieve invloed op studeren en welbevinden. Sportbeoefening bij studenten daalt vaak omdat studeren tijd en energie vraagt en/of omdat studenten door op kot te gaan de band met hun sportvereniging van de thuisbasis verliezen. Het is dus positief dat sportbeoefening bij studenten gestimuleerd wordt.

De raad kante zich wel principieel tegen de keuze om de subsidies via de associaties uit te keren en pleitte voor een rechtstreekse subsidiëring aan de studentenvoorzieningen. Deze zijn, anders dan de associaties, lokaal georganiseerd en hebben rechtstreeks contact met studenten en studentenorganisaties. Sportbeoefening impliceert immers een directe betrokkenheid van de student. Bovendien organiseren de studentenvoorzieningen al een heel aantal goed lopende sportieve initiatieven die een prima hefboom kunnen zijn voor een extra stimulans voor het lokale sportbeleid. Indien de decreetgever de subsidies toch aan de associaties wil uitkeren, dan vraagt de raad garanties dat studentenvoorzieningen alsnog in de procedure en organisatie (bijvoorbeeld in de overlegplatformen) worden betrokken.

Tenslotte merkte de raad op dat de studenten onvoldoende betrokken zijn bij de werking van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging.⁶⁷

⁶² RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de ontwikkelingsdoelen voor de opleidingsvormen 1 en 2 in het buitengewoon secundair onderwijs*, 23 september 2008.

⁶³ Bamford, Anne (2007). *Kwaliteit en consistentie. Kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen*. Brussel: Agentschap Onderwijscommunicatie.

⁶⁴ Canon Cultuurcel (2008). *Gedeeld/Verbeeld*. Eindrapport van de commissie cultuur onderwijs. Brussel: Vlaamse Overheid.

⁶⁵ ALGEMENE RAAD, *Advies over cultuur- en kunsteducatie*, 27 november 2008.

⁶⁶ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsgebonden sport*, 25 september 2008.

⁶⁷ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentensportvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging*, 29 januari 2009.



7.4 Project gezondheidsbevordering

Sinds september 2007 wordt van scholen verwacht dat zij zich inspinnen om een gezondheidsbeleid uit te stippelen op maat van hun leerlingen. Om de scholen daarbij te helpen, is voortdurend overleg nodig tussen de vele betrokken partners: onderwijsverstrekkers, leerlingen, personeel, ouders, overheid, pedagogische begeleiding, CLB, gezondheidsexperts... Om dit overleg te organiseren, is in de Vlaamse Onderwijsraad de commissie Gezondheidsbevordering actief. In opdracht van de Vlaamse minister voor Onderwijs en Vorming werkte deze commissie een strategisch en operationeel plan uit voor gezondheidsbevordering op school. Dit plan 'Op uw gezondheid' schetst hoe scholen binnen de eigen context en behoeften een aantal streefdoelen kunnen bepalen en een gezondheidsbeleid op maat van hun leerlingen kunnen ontwikkelen. Het project ging goed van start halfweg het schooljaar 2006-2007 en is nu op kruissnelheid.

Ook afgelopen werkjaar werden heel wat initiatieven genomen in het kader van de strategische en operationele doelstellingen van het plan:

7.4.1 Leerlingen koken gezond met *Comme chez moi*

De commissie Gezondheidsbevordering ontwikkelde met *Comme chez moi* een kookmethodiek om leerlingen van de derde graad secundair onderwijs samen te laten koken. Zo krijgen scholen de kans om het ongedwongen over gezonde voeding en een gezond eetpatroon te hebben.

In deze kookmethodiek staat de participatie van leerlingen centraal. Het is de bedoeling dat ze zelf het initiatief nemen om de kookactiviteit te organiseren, een mogelijke begeleider aanspreken en samen het materiaal aanvragen: een cd-rom en toffe verjaardagskalenders. De verjaardagskalender bevat 12 eenvoudige, gezonde recepten én evenveel korte tips. Op de cd-rom vindt de begeleider meer informatie om het kookmoment te organiseren en te begeleiden op school.

7.4.2 Studie- en reflectiedag

In het voorjaar vond een studiedag plaats voor iedereen die betrokken is bij de opleiding van toekomstige leraren in het leerplichtonderwijs: lectoren van alle vakken en disciplines, directie en/of coördinatoren in de verschillende vormen van lerarenopleiding.

De commissie Gezondheidsbevordering rekende op het multiplicatoreffect om via de lectoren meerdere generaties toekomstige leraren van het basis- en het secundair onderwijs te sensibiliseren in het belang van gezondheidsbevordering op school. Ook studenten van de lerarenopleiding, leraren basis- en secundair onderwijs en iedereen die het gezondheidsbeleid op scholen ondersteunt, waren uitgenodigd voor deze studiedag.

Er was aandacht voor de totale context van de gezondheidsbevorderende school, maar ook voor algemene én niveauspecifieke methodes tijdens workshops over beweging op school, drink- en plasbeleid, gezondheidsdidactiek, samenwerking tussen CLB en school, integratie in lerarenopleiding,.... Als afsluiter was er een debat over hoe elke leraar aandacht kan hebben voor het welbevinden van zijn leerlingen.

7.4.3 Advies gezondheidbevordering

De Vlaamse Onderwijsraad bracht afgelopen werkjaar op eigen initiatief een advies uit over de implementatie van gezondheidsbevordering op school. Hij deed dat in het vooruitzicht van een nieuwe legislatuur en hoopt hiermee bij te dragen aan een nieuw regeerakkoord. Wat in het project verworven werd (overlegmodellen, afspraken, inzichten, ervaringen, instrumenten, praktijkvoorbeelden,...), moet in de toekomst immers verankerd kunnen worden voor en door het onderwijsveld.

Het Strategisch Plan 'Op uw gezondheid' bevatte een korte termijnplanning om het gezondheidsbeleid in de scholen te initiëren of te stimuleren. Het plan heeft nu bijna drie schooljaren achter de rug. De Vlor maakt met dit advies een 'tussentijdse' evaluatie van een strategie die volgens de raad verder moet reiken dan drie schooljaren. De Vlor wil gedurende de volgende legislatuur verder werken aan deze doelstellingen. De raad wijst hierbij echter op een aantal kritische randvoorwaarden voor alle strategische doelstellingen en de daaruit voortvloeiende acties:

- sterkere focus op diversiteit en gelijke kansen;
- meer aandacht voor communicatie (met het oog op participatie en eigenaarschap van alle schoolbetrokkenen);
- meer aandacht voor het stimuleren van een participatief klimaat en *empowerment* op vlak van gezondheidsbeleid, leerlingen op een positieve manier sensibiliseren en stimuleren;
- meer aandacht voor opvolging en evaluatie van de acties die de commissie initieert.

Op het snijvlak van onderwijs en gezondheid dienen zich ook tal van nieuwe uitdagingen aan, zowel voor de beleidsmakers als voor het onderwijsveld zelf. De commissie wil in een volgende legislatuur ook aandacht besteden aan de afstemming van gezondheidsbevordering op het nieuwe concept van de vakoverschrijdende eindtermen en op eventuele ontwikkelingen op het vlak van leerlingenbegeleiding.⁶⁸

7.4.4 Groenten- en fruitverstrekking op school

Op vraag van de minister bevoegd voor Landbouw bracht de Vlor een advies uit over het besluit van de Vlaamse Regering om, naar aanleiding van een Europese verordening, groenten en fruit te verstrekken aan leerlingen in onderwijsinstellingen.⁶⁹ Met de 'School Fruit Actie' kunnen basisscholen een tussenkomst krijgen van 4 euro per schooljaar/leerling wanneer ze hen wekelijks, en ten minste gedurende 30 weken een stuk fruit of groente aanbieden. De actie gaat uit van een cofinanciering van 2 euro per schooljaar/kind. Scholen beslissen zelf hoe ze deze bijdrage genereren en of ze al dan niet deelnemen, met welke klassen en met welke leerlingen.

In zijn advies toonde de Vlor zich positief tegenover dit initiatief. De geplande School Fruit Actie sluit immers nauw aan bij de maatregelen van het strategische plan van de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlor. Toch vroeg de raad aandacht voor enkele randvoorwaarden die kunnen bijdragen tot een maximaal effect van deze actie, met name de ouderparticipatie, de beperking van de administratieve lasten voor de scholen en meer aandacht voor evaluatie van de School Fruit Actie. Ook uitte de raad zijn bezwaren tegen het systeem van cofinanciering door de scholen.⁷⁰

8 Onderwijsaanbod en organisatie

8.1 Basisonderwijs

8.1.1 Betere ondersteuning directeur basisonderwijs

Vanuit het onderwijsveld komen steeds meer signalen dat de vacatures voor directeur basisonderwijs moeilijk ingevuld raken. De Raad Basisonderwijs adviseerde de overheid op eigen initiatief hoe ze de werkomstandigheden van de directeurs kan verbeteren. Hij koppelde hiervoor zijn visietekst en advies over Leidinggeven aan een basisschool⁷¹ aan recente onderzoeksgegevens van binnenlandse experts en van een Oeso-studie⁷². Daaruit blijkt dat wereldwijd gelijklopende problemen opduiken: ook in andere landen vindt men moeilijk directeurs voor de basisscholen.

Hoewel de overheid de laatste jaren een aantal maatregelen genomen heeft, stelt de raad vast dat de directeurs basisonderwijs nog altijd onvoldoende ondersteund worden.

De Raad Basisonderwijs gaf enkele duidelijke knelpunten aan en formuleerde een aantal essentiële voorwaarden die de overheid zou moeten vervullen om de huidige werkomstandigheden van de directeur basisonderwijs te faciliteren en te verbeteren:

- De overheid kan de directeur sterker ondersteunen in zijn beleidsvoering en de arbeidsomstandigheden verbeteren door een verhoging van middelen en personeel;
- De regelgeving (ook de niet-onderwijsgebonden regelgeving) moet beperkter en eenvoudiger geformuleerd wor-

⁶⁸ ALGEMENE RAAD, *Advies Gezondheidsbevordering op school*, 26 maart 2009.

⁶⁹ *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten en fruit aan leerlingen in onderwijsinstellingen*, 24 april 2009.

⁷⁰ ALGEMENE RAAD, *Advies over het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten en fruit aan leerlingen in onderwijsinstellingen*, 28 mei 2009.

⁷¹ RAAD BASISONDERWIJS, *Visietekst en advies over leidinggeven aan een basisschool*, 16 juni 2004.

⁷² Oeso (2008). *Improving School Leadership*. Parijs: OECD (2 vol.).



den. Het is voor scholen ook belangrijk dat de communicatie hierover tijdig gebeurt;

- Om directeurs beter te ondersteunen in hun taak kan de overheid de professionaliseringsmogelijkheden op verschillende wijzen verbeteren en uitbreiden;
- De Vlor vraagt ook aandacht en ondersteuning voor de schoolbesturen, zodat de directeurs op hun beurt hun kerntaken kunnen realiseren.⁷³

8.1.2 Verlaging van de leerplicht

In uitvoering van het federaal regeerakkoord stelde de federale minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid voor de leerplichtleeftijd te verlagen tot vijf jaar. Omdat dit ook gevolgen heeft voor de Vlaamse onderwijsbevoegdheden bracht de Raad Basisonderwijs er een advies op eigen initiatief over uit.

Volgens de raad bieden de verschillende impulsen van de Vlaamse minister van Onderwijs genoeg stimulansen om de vroegtijdige participatie van kleuters – die overigens nu al hoog is – te waarborgen. Met de nieuwe toelatingsvoorwaarde tot het gewoon lager onderwijs heeft de Vlaamse Gemeenschap *de facto* de schoolplicht ingevoerd voor het laatste jaar van het kleuteronderwijs. Het dwingende karakter van de leerplichtverlaging zal dit effect ongetwijfeld versterken, maar omdat de participatiegraad al hoog is, zal daarmee slechts een kleine restgroep bereikt worden. De Raad Basisonderwijs vroeg zich dan ook af of gerichte acties voor die groep niet efficiënter zijn.

In zijn advies wees de raad ook op budgettaire implicaties

en op de gevolgen voor de grondwettelijke opdracht om levensbeschouwelijk onderricht te organiseren. De Vlor is van oordeel dat de overheid de beschikbare budgetten beter kan besteden om de financiering van het kleuteronderwijs gelijk te trekken met het lager onderwijs.⁷⁴

8.2 Secundair onderwijs

Voorgestelde wijzigingen van het studieaanbod in het gewoon voltijds secundair onderwijs worden eerst door een beoordelingscommissie van de overheid gewikt en gewogen. De Vlor geeft in dat stadium advies. Pas nadat een nieuwe studierichting goedgekeurd is, kunnen scholen tot in principe uiterlijk 30 november een programmatieaanvraag indienen.

8.2.1 Wijzigingen studieaanbod

De Raad Secundair Onderwijs bracht op 13 november 2008 advies uit over de invulling van de derde graad in het studiegebied Land- en tuinbouw. Hij vertrok hierbij van een eigen voorstel van beroepskwalificaties voor de ruime sector van groen en land- en tuinbouw om een algemeen kader te maken van 3 clusters: natuur en groen, plant en dier:

- Voor de derde graad TSO stelde de raad naast 'Biotechnische wetenschappen', drie opleidingen voor die eerder op doorstroming naar vervolgonderwijs gericht zijn: 'Diertechnische wetenschappen', 'Natuur- en groentechnische wetenschappen' en 'Planttechnische wetenschappen'. Ze bestaan uit een technisch-wetenschappelijk gerichte stam die aansluit bij een cluster en een optioneel deel dat verdiepende competenties uit dezelfde cluster bevat of com-

petenties uit een andere cluster. Voor het derde leerjaar stelde de raad een omvorming van twee bestaande opleidingen voor.

- Voor de derde graad BSO stelde de raad vijf studierichtingen voor naast 'Paardrijden en -verzorgen': 'Dierenzorg', 'Groendecoratie', 'Landbouw', 'Natuur- en groenbeheer' en 'Tuinbouw en groenvoorziening'. Voor het derde leerjaar stelde de raad tien specialisatiejaren voor. Twee zijn echt nieuw: 'Boomverzorging en Aanleg' en 'Onderhoud van sport- en recreatieterreinen'. De overige zijn ofwel bestaande opleidingen of omvormingen.

De Vlor stelde vast dat de overheid het advies grotendeels is gevolgd. Enkel 'Natuur- en groenbeheer' (derde graad BSO) en drie specialisatiejaren BSO werden niet goedgekeurd.

De Raad Secundair Onderwijs gaf een gunstig advies over de erkenning van twee nieuwe specialisatiejaren in het studiegebied 'Personenzorg': 'Integrale Veiligheid' (TSO) en 'Veiligheidsberoepen' (BSO). Deze opleidingen zijn gericht op tewerkstelling in de private en publieke veiligheidssector. De Vlaamse Regering keurde deze specialisatiejaren goed op 16 januari 2009. Ze zijn ondergebracht in een nieuw studiegebied 'Maatschappelijke veiligheid'.

De minister vroeg de Vlor ook advies over negen voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs. De Raad Secundair Onderwijs beoordeelde de aanvragen voor de Bijzondere Vormingen Dans en Woordkunst-drama (derde leerjaar derde graad KSO), Recreatie (derde

graad BSO) en Mechanisch onderhoud (derde graad BSO) als gunstig. De aanvragen voor Nieuwe Mediakunsten (tweede en derde graad KSO) en Duurzaam wonen (derde graad BSO) kregen een ongunstig advies en de aanvraag voor Kunstwoord-media (tweede graad KSO) werd uitgesteld in afwachting van de screening van de studiegebieden van het KSO en van de resultaten van de lopende proeftuin.⁷⁵ De Vlor stelde vast dat vier opleidingen door de overheid werden goedgekeurd: 'Bijzondere vorming dans' (derde leerjaar derde graad KSO), 'Bijzondere vorming woordkunst-drama' (derde leerjaar derde graad KSO), 'Duurzaam wonen' (derde graad BSO) en 'Mechanisch onderhoud' (derde graad BSO).

Het opleidingsaanbod in het deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt volledig herschikt. Zo bepaalt het decreet over het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap dat het opleidingsaanbod in het DBSO vanaf 1 september 2012 volledig modulair wordt ingericht. Een tijdpad (de eerste modulaire opleidingen gaan in vanaf 1 september 2009, de laatste op 1 september 2012) en procedure werden vastgelegd bij de omvorming van de huidige (lineaire) opleidingen naar nieuwe (modulaire) opleidingen:

- Een overheidscommissie screent de huidige opleidingen in het DBSO en de leertijd. De bevindingen (omzetting/samenvoeging/schrapping) van deze commissie worden ter advisering aan de Vlor (DBSO-opleidingen) en de raad van bestuur van Syntra Vlaanderen (opleidingen in de leertijd) voorgelegd. De Raad Secundair Onderwijs gaf advies over het voorstel van een lijst opleidingen n.a.v. de screening

van de rubrieken bouw, decoratie, hout⁷⁶ en handel en administratie⁷⁷.

- De overheid ontwikkelt samen met GO! en de onderwijskoepels de modulaire opleidingenstructuur in het DBSO. Het resultaat hiervan wordt ter advisering aan de Vlor voorgelegd. Het gaat hier over de modules per opleiding en de aanduiding dat de modules zich sequentieel of onafhankelijk tot elkaar verhouden. De Raad Secundair Onderwijs gaf advies over het voorstel van opleidingsstructuren voor bouw, decoratie en hout.⁷⁸ Deze opleidingen worden vanaf 1 september 2009 modulair ingericht.

Het decreet bepaalt ook dat de Vlor opleidingskaarten adviseert voor de opleidingen die niet modulair worden ingericht. Deze opleidingskaarten bevatten de minimale doelen en inhouden. Zodra de Vlaamse Regering haar goedkeuring hecht aan het Vlor-advies, krijgen de opleidingskaarten een bindend karakter voor de centra DBSO. De Raad Secundair Onderwijs adviseerde een reeks van zeven competentiegerichtte opleidingskaarten.⁷⁹ De opleidingskaarten zijn nog niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Zoals in het gewoon voltijds secundair onderwijs kunnen onderwijsverstrekkers en derden voorstellen indienen tot erkenning van nieuwe opleidingen in het DBSO. De Raad Secundair Onderwijs gaf op 12 februari een gunstig advies aan vijf opleidingen, onder voorbehoud van een beter onderbouwd dossier en een breed overleg met de sectoren.⁸⁰ De overheid volgde dit advies niet: enkel de opleiding tot verzorgende/zorgkundige werd erkend.

⁷³ RAAD BASISONDERWIJS, *Advies over een betere ondersteuning van de directeur basisonderwijs*, 24 september 2009.

⁷⁴ RAAD BASISONDERWIJS, *Advies over de verlaging van de leerplichtleeftijd*, 13 mei 2009.

⁷⁵ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de voor nieuwe structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs*, 24 maart 2009.

⁷⁶ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het DBSO*, 12 februari 2009.

⁷⁷ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het DBSO*, 23 juni 2009.

⁷⁸ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over het voorstel van opleidingsstructuren voor het DBSO*, 24 maart 2009.

⁷⁹ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over opleidingskaarten voor niet-modulaire opleidingen in het DBSO*, 12 februari 2009.

⁸⁰ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het DBSO*, 12 februari 2009.



8.2.2 Programmaties

De Raad Secundair Onderwijs beoordeelde het afgelopen werkjaar in een eerste advies 82 aanvragen voor de programmatie van nieuwe studierichtingen en studiegebieden voor het secundair onderwijs. Daarvan kregen 69 aanvragen een positief advies, en 13 een negatief advies.⁸¹ De raad bracht nadien ook 2 adviezen uit over 38 aanvragen voor de programmatie van de nieuwe opleidingen in het studiegebied 'Maatschappelijke Veiligheid'. De raad adviseerde hiervan 36 aanvragen gunstig. Aangezien de overheid voor deze opleidingen een contingentering van het aantal programmaties had bepaald, sprak de raad voor 28 dossiers zijn voorkeur uit.⁸² De overheid keurde de programmaties goed bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 april en 19 juni 2009.

8.2.3 Hervorming secundair onderwijs

In zijn beleidsbrief 2006-2007⁸³ kondigde de onderwijsminister de voorbereiding aan van een hervorming van het secundair onderwijs. Hiervoor stelde hij in het voorjaar van 2008 een expertengroep aan o.l.v. Georges Monard.

De Raad Secundair Onderwijs nam kennis van de visienota van deze Commissie Monard⁸⁴ en wil een constructieve reflectie organiseren over dat rapport. Om het debat over de hervorming van het secundair onderwijs te verrijken, zal de raad over bepaalde subthema's eventueel een of meer alternatieven formuleren. Op 23 juni keurde de raad een discussietekst over de eerste graad goed van de werkgroep Hervorming Secundair Onderwijs binnen de Vlor.

8.3 Hoger onderwijs

8.3.1 Rationalisatie hoger onderwijs

In februari 2008 bracht de Ministeriële Commissie Soete een rapport uit met voorstellen voor de rationalisatie van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Hierin werden de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten als uitgangspunt vooropgesteld.⁸⁵ De minister vroeg de Commissie Soete haar voorstel verder uit te werken en in een vervolgrapport een aantal mogelijke obstakels en randvoorwaarden meer in detail te onderzoeken.⁸⁶

In zijn advies over dit vervolgrapport betreurde de Raad Hoger Onderwijs opnieuw dat niet alle hogeronderwijspartners betrokken waren bij de werkzaamheden van de commissie. Het betrekken van alle partners bij een intensieve herteekening van het hoger onderwijs creëert nochtans een groter draagvlak en maakt het mogelijk de problematiek vanuit meerdere oogpunten te bekijken.

De raad wees in dit advies op het belang van de begeleidende maatregelen bij rationalisatie die betrekking hebben op het behoud van tewerkstelling, inzetbaarheid en mobiliteit. Voor de uitvoering van deze begeleidende maatregelen moet de overheid de nodige middelen voorzien. Het is voor de raad onaanvaardbaar dat men de rationalisering op gang brengt zonder te weten of men de totaliteit van de noodzakelijke begeleidende maatregelen kan financieren. Er moet vooraf duidelijkheid zijn over de totale kostprijs van een rationalisatieoperatie (voor de instellingen, voor de studenten, voor de begeleidingsmaatregelen) en over de financiering ervan.

Het eerste deel van het vervolgrapport gaat over de rationalisatie van de masteropleidingen. Hierbij is de verhouding tot het eerste rapport van de commissie over de rationalisatie van de bacheloropleidingen onduidelijk. Zijn bijvoorbeeld alle factoren die werden opgelijst voor de bacheloropleidingen met de bedoeling een afwijking op de rationalisatienorm te bewerkstelligen, ook geldig voor de masteropleidingen? Zijn er andere of bijkomende factoren? De factoren die een afwijking op de rationalisatienorm voor de masteropleidingen mogelijk maken, zijn in elk geval niet duidelijk opgelijst.

Het is voorlopig nog onduidelijk tot welk soort besluitvorming de voorstellen uit het eerste deel van het vervolgrapport moet leiden. De raad begrijpt dat instellingen rationalisatieplannen moeten opstellen. De criteria hiervoor zijn echter nog niet gedefinieerd. Kwalitatieve criteria zijn hierbij van zeer groot belang. Als bij de evaluatie van de rationalisatieplannen blijkt dat niet alle voorstellen financierbaar zijn, stelt de raad voor dat de overheid voorrang geeft aan die plannen die het meest acuut zijn. Op basis van de plannen kan best bekeken worden wat haalbaar en noodzakelijk is. Hierbij is het rendement (in de brede betekenis van het woord en niet enkel vanuit financieel oogpunt) van de rationalisatie essentieel. Als de voordelen voor de instelling klein zijn en de nadelen voor de student te groot, dan moet er alsnog van rationalisatie afgezien worden.

Het tweede deel van het vervolgrapport gaat over de integratie van hogeschoolopleidingen in de universiteit. De raad is

van mening dat het debat over de keuze voor integratie onvoldoende gevoerd is. De raad wil daarom het debat over de structuur van het hoger onderwijs voeren en bereidt hierover een advies op eigen initiatief voor.⁸⁷

8.3.2 Hogere Zeevaartschool

De Raad Hoger Onderwijs bracht advies uit over de regelgeving waarmee de Hogere Zeevaartschool als een autonome hogeschool opgenomen wordt in het Vlaamse hogescholenschap. De Zeevaartschool organiseert drie unieke opleidingen in het Nederlands en het Frans: een academische bachelor nautische wetenschappen, een master nautische wetenschappen en een professionele bachelor scheepswerktuigkunde. Tot nu toe ressorteerde de school rechtstreeks onder de overheid. Met de nieuwe regelgeving wenste de Vlaamse Gemeenschap de inrichtende macht over te dragen aan de instelling, de financiering en personeelsaangelegenheden te regelen en een nieuw samenwerkingsakkoord af te sluiten met de Franse Gemeenschap.

In zijn advies schaarde de Vlor zich achter de integratie van de Hogere Zeevaartschool in het Vlaamse onderwijslandschap. Dit versterkt immers de autonomie van de instelling en vergroot haar mogelijkheden tot nationale en internationale samenwerking. Bovendien komt dit de harmonisering en vereenvoudiging van de regelgeving ten goede. De raad betreurde wel dat vertegenwoordigers van de studenten en het personeel niet nauwer betrokken werden bij het overleg over deze operatie.⁸⁸

8.4 Levenslang en levensbreed leren

8.4.1 Evolutie van het aanbod

De basiseducatie en het secundair volwassenenonderwijs worden nu quasi volledig modulair georganiseerd. Voor de bestaande opleidingen van het hoger beroepsonderwijs is de modularisering nu op kruissnelheid. In die modulaire onderwijsorganisatie werkt het volwassenenonderwijs met opleidingsprofielen. Deze omvatten, naast de benaming en het volume van de opleiding, ook de basiscompetenties. In de opleidingsprofielen zijn ook de modules en leertrajecten opgenomen. De Raad Levenslang en Levensbreed Leren adviseert de eindvoorstellen op basis van een algemeen toetsingskader en specifieke beoordelingscriteria zoals de interne samenhang van het opleidingsaanbod, gedragenheid en de relatie tot de arbeidsmarkt of tot andere relevante maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de advisering van die opleidingsprofielen wordt systematisch gekeken naar de beroepsprofielen of andere relevante referentiekaders en wordt hierover overlegd met de betrokken sectoren.

Zo bracht de raad een gunstig advies uit over de voorgestelde profielen van de nieuwe opleidingen Secretariaatsmedewerker en Secretariaat-Talen in het studiegebied Handel van het secundair volwassenenonderwijs. De raad bracht ook een positief advies uit over de voorstellen van opleidingsprofielen Schoonheidsspecialist, Schoonheidsspecialist-salonbeheerder, Voetverzorgster, Gespecialiseerd voetverzorgster en Masseur voor het secundair volwassenenonderwijs.⁸⁹

⁸¹ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de aanvragen tot programmatie voor het schooljaar 2009-2010*, 22 januari 2009.

⁸² RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Aanvullend advies over de aanvragen tot programmatie van het specialisatiejaar Integrale veiligheid TSO en van het specialisatiejaar Veiligheidsberoepen BSO Schooljaar 2009-2010*, 24 maart 2009.

⁸³ Vandenbroucke, Frank (2006). Voortbouwen en vooruitzien. Beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2006-2007. Brussel: Dep Onderwijs en Vorming.

⁸⁴ Monard, G. e.a. (2009). Kwaliteit en kansen voor elke leerling. Een visie op de vernieuwing van het secundair onderwijs. [Brussel].

⁸⁵ Ministeriële Commissie Optimalisatie en Rationalisatie in het Hoger Onderwijs (2008). Optimalisatie en rationalisatie van het hoger onderwijslandschap. [Brussel].

⁸⁶ Ministeriële Commissie Optimalisatie en Rationalisatie in het Hoger Onderwijs (2009). Optimalisatie en rationalisatie van het hoger onderwijslandschap. Deel II van het vervolgrapport. [Brussel].

⁸⁷ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies over het vervolgrapport van de ministeriële commissie rationalisatie en optimalisatie*, 10 maart 2009.

⁸⁸ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet en bijzonder decreet betreffende de Hogere Zeevaartschool en het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en Franse Gemeenschap*, 9 september 2008.

⁸⁹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over de voorstellen van opleidingsprofielen Schoonheidsspecialist, Schoonheidsspecialist-salonbeheerder, Voetverzorgster, Gespecialiseerd voetverzorgster en Masseur voor het secundair volwassenenonderwijs*, 9 december 2008.



De raad keurde ook de nieuwe opleidingsprofielen voor het leergebied wiskunde van de basiseducatie goed. Hij vroeg hierbij wel om voor de goedkeuring ervan de bepalingen en procedures van het nieuwe decreet volwassenenonderwijs te respecteren. De aangepaste opleidingsprofielen wiskunde bieden veel meer inhoudelijke en organisatorische flexibiliteit. Daardoor zal de basiseducatie beter en soepeler kunnen inspelen op relevante leervragen van cursisten of derden en de modulaire cursussen meer op maat kunnen organiseren.⁹⁰

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren bracht tenslotte advies over 23 voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs (SVO) en het hoger beroepsonderwijs (HBO).⁹¹

In zijn advies over de programmaties in het volwassenenonderwijs beoordeelde de raad dit werkjaar de vijf aanvragen voor het verkrijgen van bijkomende onderwijsbevoegdheid als negatief. De raad baseerde zich hiervoor op de volgende beoordelingscriteria: regionale nood, behoeften bij de beroepswereld, het bestaande aanbod van verwante opleidingen in de regio, de verwachte in- en uitstroom, de mate waarin de opleiding gericht is op verschillende doelgroepen, de beschikbare infrastructuur, de beschikbaarheid van mogelijkheden voor werkplekleren, de beschikbaarheid van middelen om het volledige opleidingstraject te kunnen aanbieden, de beschikbare expertise in het centrum, de samenwerking met het bedrijfsleven en/of met andere partners en de betrokken-

heid van de publieke opleidingsverstreckers, het geheel van het door het centrumbestuur aangevraagde opleidingen tijdens het lopende schooljaar.⁹²

8.4.2 NT2: krijtlijnen voor de toekomst

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren evalueert elk jaar de uitvoering en de werkbaarheid van het afsprakenkader Nederlands tweede taal (NT2) en stelt eventueel verbeteringen voor. In het afsprakenkader NT2 leggen de aanbieders van NT2-opleidingen en hun bevoegde ministers taakafspraken vast. Naast de centra voor basiseducatie, de CVO en de universitaire talencentra (Onderwijs) verzorgen ook VDAB en SYNTRA cursussen NT2. De Huizen van het Nederlands staan in voor de coördinatie van vraag en aanbod. Een deel van het NT2-aanbod staat in functie van het inburgeringsbeleid van de Vlaamse Regering.

Op 15 december 2008 vond de derde rondetafelconferentie NT2 plaats. Naast een nieuw afsprakenkader, vloeiden hieruit 59 nieuwe beleidsaanbevelingen voort. De Raad Levenslang en Levensbreed Leren bracht twee afzonderlijke adviezen uit over de platformtekst en over het nieuwe afsprakenkader.⁹³

De raad herkent in de beleidsambities van de platformtekst de vele maatschappelijke verwachtingen tegenover het NT2-onderwijs. Hij vindt dat de visie van de onderwijspartners in het debat centraal moet blijven staan. De centra moeten hun NT2-aanbod kunnen afstemmen op het perspectief en

de leerbehoeften van alle cursisten, ook als die niet worden gevat door een aanklampend beleid op het gebied van inburgering, werk of wonen.

Behoeftegericht en gedifferentieerd

Om het aanbod verder te diversifiëren, is in elke regio een behoefteanalyse nodig. Die heeft maar zin als de overheid de eventuele budgettaire consequenties van een grotere diversificatie onder ogen wil zien. De raad vindt het positief dat de voorgestelde initiatieven om werk te maken van professionalisering zich richten tot alle professionals: beginnende en gevorderde NT2-leerkrachten, administratieve medewerkers, directies, NT2-coördinatoren en vakleerkrachten van beroepsopleidingen.

VDAB en Syntra als partners

Een kwaliteitsvolle evaluatie bij elk van de onderwijs- en opleidingsverstreckers NT2 is nodig om het onderlinge vertrouwen te verbeteren. De raad meent dat de platformtekst te weinig de mogelijkheden verkent van de nevenschakeling van trajecten bij die verschillende actoren. Ook na de inburgerings- of inwerkingsfase heeft de cursist alle baat bij continuïteit in zijn of haar NT2-opleiding. Voor de samenleving is het belangrijk dat elke anderstalige een zo hoog mogelijk beheersingsniveau van het Nederlands bereikt.

De raad vindt het goed dat er duidelijke afspraken komen over de regie van de verschillende trajecten die een aanklampend beleid rond inburgering, werk of wonen oplegt. De aanbodverstreckers NT2 hebben veel vragen over die regiefunctie: wie moet ze opnemen en wat houdt ze concreet in?

Uit diverse onderzoeken blijkt dat zowel in de Syntra als in de onderwijsinstellingen weinig NT2-cursisten doorstromen naar andere opleidingen. Daarom is het wenselijk opleidingen te screenen op het veronderstelde taalniveau. Dat moet het hele opleidingsaanbod toegankelijker maken voor mensen met een beperkte voorkennis NT2. De raad pleit ook voor het inzetten van taalcoaches.

Flexibiliteit

De Kruispuntbank Inburgering (KBI) functioneert goed als centrale databank voor het aanklampend beleid. Dat de KBI de centrale gegevensbank voor alle NT2-cursisten zou worden, vindt de raad echter niet wenselijk. De flexibiliteit die de andere actoren vragen van de onderwijsverstreckers, vragen die zelf ook van de andere actoren. Alle initiatieven van beleidsdomeinen die een weerslag hebben op Onderwijs en Vorming moeten vooraf worden overlegd met de onderwijspartners. De Vlor is daarvoor het geschikte platform. In zijn advies vroeg de raad ook aandacht voor de specifieke context.

Het nieuwe afsprakenkader NT2

In zijn advies over het nieuwe afsprakenkader NT2 gaf de raad aan dat de betrokken opleidings- en onderwijsinstellingen ook onderlinge werkafspraken moeten maken, zodat de cursisten beter doorstromen. Ook moet de regisseur van het NT2-traject de opleidingsbehoeften tijdig melden aan de Huizen van het Nederlands, opdat de onderwijs- en opleidingsverstreckers hun aanbod behoorlijk kunnen plannen. De Huizen van het Nederlands moeten, elk voor hun werkingsgebied, een behoeftedekkend aanbod ontwikkelen. Daartoe moeten zij de nodige afspraken maken met o.a. de consortia volwassenenonderwijs.

Naast de VDAB moet ook het volwassenenonderwijs een rol spelen in initiatieven voor Nederlands op de werkvloer en taalondersteuning in de individuele beroepsopleiding. De trajectregisseur moet een uniek cursistenummer toekennen. Dat hij graag twee keer per week de aanwezigheden gerapporteerd zou zien, is begrijpelijk, maar bezorgt de centra extra werk.

De raad drong tenslotte aan op een gefaseerde invoering van het nieuwe afsprakenkader zodat de onderwijsinstellingen er zich voldoende op kunnen voorbereiden.

In haar regeerakkoord gaf de nieuwe Vlaamse Regering alvast aan de beleidsaanbevelingen van de derde rondetafelconferentie NT2 volledig te willen uitvoeren.⁹⁴

8.5 Kunstonderwijs

8.5.1 Verbreding en vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs (DKO)

In opvolging van het Bamfordrapport over onderwijs en cultuur in Vlaanderen (zie 7.2), deed de departementale werkgroep Inhoudelijke Vernieuwing DKO in het rapport ‘Verbreding/Verdieping’ aanbevelingen voor de inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs.

De structuur van het DKO-aanbod is sinds 1990 geregeld via o.a. het Onderwijsdecreet II.

Dit regelgevend kader is vrij snel ontoereikend gebleken om de nieuwe maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van het onderwijs, dus ook het deeltijds kunstonderwijs, in

⁹⁰ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over voorstellen van opleidingsprofielen en van referentiekader voor het leergebied wiskunde voor de basiseducatie*, 4 november 2008.

⁹¹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs*, 3 maart 2009.

⁹² RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over programmatie in het volwassenenonderwijs*, 3 maart 2009.

⁹³ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over een ontwerp van vernieuwd afsprakenkader Nederlands tweede taal*, 12 mei 2009 / *Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal*, 24 maart 2009.

⁹⁴ *Vlaamse Regering (2009)*. Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden. Voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving. Regeerakkoord 9 juli 2009.



te lossen. Via tijdelijke projecten heeft het beleid ad hoc mogelijkheden gecreëerd om met een aantal vernieuwingen te experimenteren.

Het rapport Verbreding/Verdieping geeft aan dat jongeren en volwassenen het DKO steeds meer beschouwen als één van de vele mogelijkheden van vrijetijdsbesteding. In zijn advies over dit rapport benadrukte de Vlor echter dat het volgen van een opleiding in het DKO niet vrijblijvend is, maar engagement en volharding vergt vanwege de leerling.

De raad meent dat de DKO-opleidingen steeds een eigen artistieke finaliteit moeten hebben. Daarnaast kunnen bepaalde opleidingen van het DKO een bijkomende finaliteit hebben in functie van de complementariteit met kunst- en cultuur-educatie in het leerplichtonderwijs, of in functie van het doorstromen van leerlingen naar het hoger (kunst)onderwijs of naar andere vormen van vervolgonderwijs. Een beperkt aantal opleidingen van het DKO hebben ook een uitgesproken arbeidsmarktgerichte finaliteit. Om het maatschappelijk effect van deze opleidingen te bewerkstelligen, vroeg de raad in zijn advies dat de overheid ze zou opnemen en inschalen in de kwalificatiestructuur.

De raad vroeg de overheid ook om na te denken over de rol van het DKO in het kader van het tweedekansonderwijs. Zo zou een volwassene die vroegtijdig heeft afgehaakt in het voltijds kunstsecundair onderwijs, later alsnog zijn diplomatraject van het (kunst)secundair onderwijs kunnen afwerken.

De Vlor schaarde zich achter de uitgangspunten voor de verbreding en vernieuwing van het DKO, maar wees er op dat dit bijkomende middelen vereist. Investeren in flexibiliteit zal

dan ook gepaard moeten gaan met een realistische inschatting van de nodige administratieve omkadering. Bovendien moet er ook aandacht zijn voor de lerarenopleiding en voor een nascholings- en begeleidingsplan en een draagvlak bij de leerkrachten in functie.

Omdat het decreetaal nog niet voorzien is om in het DKO met ‘minimumdoelen’ (eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen) te werken, introduceerde het rapport Verbreding/verdieping de ‘voorbeelddoelstellingen’. Omdat deze kunnen leiden tot een opwaardering van het DKO, is de Vlor hier zeker niet tegen gekant. In zijn advies stelde de raad wel dat hij in de toekomst wil betrokken worden bij de verdere invulling van eventuele minimumdoelen voor het DKO.

Het rapport gaf aan dat, ondanks de toegenomen culturele diversiteit in de maatschappij, mensen met een andere etnisch-culturele achtergrond moeilijk de weg vinden naar het deeltijds kunstonderwijs. De raad wijst erop dat daarover binnen de DKO-sector zelf niet overal dezelfde perceptie leeft en vindt het dan ook jammer dat er geen goede data beschikbaar zijn over het profiel van DKO-leerlingen.

Naast de mobiliteitsdrempel bestaat er voor veel studierichtingen uit het DKO een financiële drempel. De Vlor vindt het ontoelaatbaar dat het inschrijvingsgeld en andere studiekosten leerlingen verhinderen om deel te nemen aan het DKO. De raad betreurt ook de vaststellingen van het Bamfordrapport dat jongeren met speciale noden weinig vertegenwoordigd zijn in de Vlaamse academies. De raad vindt het voor de toekomst van het DKO essentieel dat een DKO-instelling een

doelgroepen- en zorgbeleid kan voeren dat drempels voor leerlingen met speciale onderwijs- en opvoedingsnoden kan wegnemen.⁹⁵

8.5.2 Aansluiting binnen het kunstonderwijs

Een van de eerste prioriteiten van het kunstonderwijs is de aansluitingsproblematiek in het kunstonderwijs. Binnen de Vlor bewaakt het overlegplatform Kunstonderwijs de onderlinge afstemming van gemeenschappelijke niveauoverschrijdende dossiers met betrekking tot het kunstonderwijs. In dit platform overleggen vertegenwoordigers van het deeltijds kunstonderwijs (DKO) het kunstsecundair onderwijs (KSO) en het hoger kunstonderwijs (HKO) en de lerarenopleiding over hoe leerlingen uit het DKO en uit het KSO in de beste omstandigheden verder kunnen studeren in het HKO. Na een discussiedag in november 2007 formuleerde de Algemene Raad op aangeven van het overlegplatform een advies over dit thema.

In dit advies pleit de Vlor voor overleg en samenwerkingsverbanden tussen alle betrokken partners. Inhouden en doelstellingen van het kunstonderwijs moeten op elkaar worden afgestemd teneinde de overgang naar het HKO zo optimaal te laten verlopen. In het kader van een goede en objectieve informatieverwerking over het kunstonderwijs bij de studiekeuzebegeleiding, vindt de raad het ook nuttig dat er gewerkt wordt aan de verdere professionalisering van schoolteams en CLB-personeel.

De Vlor vraagt dat de hogescholen bij de organisatie van hun toelatingsproeven op transparante wijze te werk gaan. Ter

ondersteuning ontwikkelde het overlegplatform Kunstonderwijs in juni 2008 een controlelijst voor informatieverstrekking via de websites van de hogescholen over hun toelatingsproeven.

De raad signaleert in zijn advies enkele organisatorische knelpunten van het stagesysteem van de kunstgerichte lerarenopleiding: toename van het stagevolume, rekrutering en opleiding van stagementoren, ontoereikende middelen,... De raad beveelt ook een betere informatie-uitwisseling aan tussen de hogescholen en mentoren teneinde de lerarenopleiding beter af te stemmen op de vereisten van het DKO en KSO.

Als gevolg van de bestaande regelingen op de bekwaamheidsbewijzen stellen zich een aantal problemen met betrekking tot de lesbevoegdheid in DKO en KSO. De raad vraagt dat men bij het zoeken naar een oplossing voor deze problematiek de bestaande structuren van het systeem van de bekwaamheidsbewijzen handhaaft.

Tenslotte wijst de Vlor in zijn advies over de aansluitingsproblematiek op de nood aan beschikbaarheid van volledige doorstroomgegevens binnen het kunstonderwijs.⁹⁶

9 Onderzoek en innovatie

De Vlor is ervan overtuigd dat innovatie in het hoger onderwijs sterkere stimulansen moet krijgen. Investeren in een stabiel en innovatief kader vereist aandacht voor innovatie van producten en diensten, van processen en van structurele of

socio-economische innovatie. Indien investeringen in innovaties optimaal moeten renderen, moet men ook investeren in menselijk kapitaal. Investeren in onderwijs is investeren in ‘kennis als vermogen’ en niet enkel in ‘kennis als product’. De instellingen hoger onderwijs leveren een bijdrage aan de kenniseconomie via de integratie van onderwijs en onderzoek en via de kennisuitwisseling met de maatschappij. Zij zijn een onmiskenbare schakel in de versterking van de kennisdriehoek tussen onderwijs, onderzoek en innovatie. Zij leveren immers een bijdrage aan elk van de pijlers van deze driehoek. Dit geldt zowel voor academisch als voor professioneel hoger onderwijs. Het beleid moet investeren in meer hoger opgeleiden met geschikte competenties. Door de toenemende complexiteit en globalisering van onze maatschappij en de evolutie naar een ware kenniseconomie, hebben we in de toekomst steeds meer hoger opgeleiden nodig, met de competenties om op deze uitdagingen in te spelen. De overheid moet een coherent hoger onderwijs-, wetenschaps- en innovatiebeleid uittekenen. Zij moet een duidelijk kader creëren met de nodige (financiële) ruimte, waarbinnen de instellingen autonoom kwaliteitsvol onderwijs, onderzoek en een degelijke dienstverlening kunnen organiseren. Hoger onderwijsinstellingen zijn bereid hier hun verantwoordelijkheid op te nemen.⁹⁷

In een nieuw decreet wenste de overheid een kader te scheppen voor het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid. Het moet de implementatie van Beter Bestuurlijk Beleid voltooien, de relatie tussen de Vlaamse overheid en een aantal structurele partners decreetaal verankeren en een decreetale grondslag voor enkele financieringsinstrumenten voorzien.

⁹⁵ ALGEMENE RAAD, *Advies over het rapport Verbreding/Verdieping – perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs*, 25 juni 2009.

⁹⁶ ALGEMENE RAAD, *Advies over de aansluitingsproblematiek in het kunstonderwijs*, 25 juni 2009.

⁹⁷ ALGEMENE RAAD, *Memorandum – technische fiche 11: Innovatie in het hoger onderwijs sterkere stimulansen geven*, 30 april 2009.



Op vraag van de Vlaamse minister van Economie, Wetenschap en Innovatie bracht de Raad Hoger Onderwijs advies uit over het voorontwerp van dit decreet.

De Vlor stelde vast dat het voorontwerp het onderzoek in de professionele bachelor onderbelicht. Deze opleidingen zijn vooral actief in het domein van het projectmatig of praktijkgebaseerd wetenschappelijk onderzoek. Het doel van het onderzoek binnen deze opleidingen is enerzijds de integratie van onderzoeksresultaten in het geboden onderwijs en anderzijds dienstverlening aan de industrie en/of de maatschappij. Het is noodzakelijk dat het onderzoek in de professionele bacheloropleidingen blijvend gevaloriseerd wordt, ook na het beëindigen van de academisering en na de vervollediging van een eventueel integratieproces. Daarom moet een decreet als dit getuigen van een brede visie op wetenschap en innovatie, die ruimte laat voor een bijdrage vanuit het praktijkgebaseerd onderzoek. Het zou in elk geval de samenwerking tussen verschillende soorten onderzoek moeten stimuleren.

Het voorontwerp van decreet regelt ook de omvorming van het statuut van het FWO tot een EVA. De Vlor is daar geen voorstander van. Hij vindt dat het FWO goed werkt en is gewonnen voor een verdeelmechanisme dat gebaseerd is op louter wetenschappelijke gronden. Daarom pleitte de raad in zijn advies ervoor dat het FWO zijn statuut en autonomie zou behouden.⁹⁸ De minister hield rekening met deze opmerking. In het gestemde ontwerp van decreet werd de tekst over het FWO aangepast met het oog op een betere garantie van onafhankelijkheid.

⁹⁸ RAAD HOGER ONDERWIJS, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid*, 29 januari 2009.

deel 3 Bijlagen

- 1 De decretale basis
- 2 Specifieke bevoegdheden
- 3 Organigram
- 4 De raden
- 5 Activiteiten
- 6 Publicaties
- 7 Permanent secretariaat van de Vlor
- 8 Lijst afkortingen





Bijlage 1 De decretale basis

--

Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

Titel IV. – Vlaamse Onderwijsraad

Hoofdstuk I – Strategische adviesraad

Art. 67. § 1. De VLOR is een strategische adviesraad met rechtspersoonlijkheid in de zin van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden. Hij oefent zijn taken uit bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. De oprichting, taakomschrijving, samenstelling, organisatie en werking van de VLOR evenals de programmering en verslaggeving ervan, wordt geregeld door en krachtens de bepalingen van dit decreet en door de hierna volgende artikels van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

§ 3. De VLOR treedt volledig in de rechten en plichten ten aanzien van de op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel staande Vlaamse Onderwijsraad.

De overdracht van personeel geschiedt met hun graad of een gelijkwaardige graad. Het personeel behoudt de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toelagen en vergoedingen die ze hadden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel (decreet betreffende het onderwijs XV van 7 juli 2005)

Hoofdstuk II – Organen

Art. 68. De VLOR bestaat uit:

- 1° een algemene raad, die in beginsel de in dit decreet omschreven advies- en overlegtaken waarneemt en door de algemene voorzitter wordt voorgezeten;
- 2° vier deelraden zijnde een raad basisonderwijs, een raad secundair onderwijs, een raad hoger onderwijs en een raad levenslang en levensbreed leren, die onder de voorwaarden bepaald in het huishoudelijk reglement en voor het betrokken niveau advies- en overlegtaken kunnen waarnemen;
- 3° een vast bureau, dat het bestuur van de VLOR waarneemt;
- 4° een algemeen secretaris, die bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur en die de leiding waarneemt van het permanent secretariaat van de VLOR.

Hoofdstuk III – Opdracht

Afdeling 1. – Algemene bepaling

Art. 69. De VLOR heeft de opdracht advies te verstrekken ten behoeve van de regering en van het Vlaams Parlement en overleg te organiseren tussen de verschillende geledingen van het onderwijsveld.

De VLOR hanteert bij het uitbrengen van een advies of bij het organiseren van een overleg onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria en gaat de effecten van beleidsopties op leerlingen, cursisten en studenten na.

Afdeling 2. – Decretale opdracht

Onderafdeling 1. – Adviezen

Art. 70. De regering is verplicht advies te vragen aan de VLOR over:

- 1° voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen;
- 2° bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsbrieven en beleidsnota's;
- 3° ontwerpen van besluit houdende tijdelijke projecten van onderwijskundige aard.

Het Vlaams Parlement bepaalt de onderwijsaangelegenheden waarvoor het advies van de VLOR eveneens verplicht ingewonnen wordt.

De regering kan gemotiveerd afwijken van adviezen en informeert de VLOR hierover.

Art. 71. De VLOR kan uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over:

- 1° de hoofdlijnen van het beleid;
- 2° maatschappelijke ontwikkelingen;
- 3° ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten, en over ontwerpen van Europese en internationale samenwerkingsakkoorden van strategisch belang.

Art. 72. § 1. De verplichte adviezen worden verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed die met redenen wordt omkleed,

kan de regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

§ 2. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet langer mag zijn dan dertig werkdagen.

§ 3. De adviezen van de VLOR zijn openbaar.

Art. 73. Wanneer een ontwerpbeslissing betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikel 70, eerste lid, 1°, wordt deze eerst aan de VLOR ter advisering voorgelegd. Behoudens inzake aangelegenheden betreffende het hoger onderwijs, wordt zij vervolgens onderhandeld binnen een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs voor wat betreft de grondregelen ter zake van het administratief statuut, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling, de bezoldigingsregeling, de betrekkingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten, de organisatie van de sociale diensten of de verordeningsbepalingen, algemene maatregelen van inwendige orde en algemene richtlijnen met het oog op de latere vaststelling van de personeelsformatie of inzake arbeidsduur en organisatie van het werk.

Het advies van de VLOR heeft geen betrekking op de arbeidsvoorwaarden waarover de syndicale organen zich uitspreken.

Voor het hoger onderwijs wordt een ontwerpbeslissing na het advies van de VLOR voorgelegd aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. – Overleg

Art. 74. Binnen de VLOR vindt op vraag van de regering overleg plaats tussen de verschillende geledingen in het onderwijs met het oog op de implementatie van nieuwe beleidslijnen.

Afdeling 3. – Conventionele opdracht

Art. 75. De regering en de VLOR leggen in de beleidsovereenkomst bedoeld in artikel 89 vast op welke wijze bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen.

Hoofdstuk IV. – Samenstelling

Afdeling 1. – Raden

Onderafdeling 1. – Geledingen

Art. 76. In de algemene raad zetelen:

- 1° vertegenwoordigers van:
 - de instellingshoofden van het hoger onderwijs;
 - de inrichtende machten;
 - de directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB;
 - het personeel;
 - de ouders van leerlingen;
 - de leerlingen van het secundair onderwijs;
 - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

Art. 77. In de deelraad basisonderwijs zetelen:

- 1° afgevaardigden uit het basisonderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:
 - de inrichtende machten;
 - de directeurs;
 - het personeel;
 - de ouders;
- 2° afgevaardigden uit de CLB;



3° afgevaardigden uit sociaal-economische organisaties en/of anderzijds sociaal-culturele organisaties;

4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad secundair onderwijs zetelen:

1° afgevaardigden uit het secundair onderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de inrichtende machten;
- de directeurs;
- het personeel;
- de ouders;
- de leerlingen;

2° afgevaardigden uit de CLB;

3° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties;

4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad levenslang en levensbreed leren zetelen:

1° afgevaardigden uit het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de inrichtende machten;
- de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs en de coördinatoren van de centra voor basiseducatie;
- het personeel;
- de cursisten;

2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;

3° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad hoger onderwijs zetelen:

1° afgevaardigden uit de hogescholen en universiteiten. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de instellingshoofden;
- het personeel;
- de studenten;

2° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties.

Art. 78. De regering bepaalt de nadere samenstelling van de raden.

Onderafdeling 2. – Wijze van samenstelling

Art. 79. De afvaardiging in de raden komt in beginsel tot stand door aanduiding. De vertegenwoordigers van directeurs worden rechtstreeks verkozen. In de algemene raad en de deelraden basisonderwijs, secundair onderwijs en levenslang en levensbreed leren worden telkens twee ervaringsdeskundigen gecoöpteerd.

Voor elke afgevaardigde wordt een plaatsvervanger aangesteld. De regering kan nadere regels inzake de plaatsvervanging bepalen.

Art. 80. De aanduiding van de afgevaardigden gebeurt als volgt:

1° de Vlaamse Hogescholenraad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de hogescholen aan;

2° de Vlaamse Interuniversitaire Raad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de universiteiten aan;

3° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de inrichtende machten aan;

4° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de CLB aan;

5° de representatieve vakorganisaties duiden de vertegenwoordigers van het personeel aan;

6° de leerlingenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van leerlingen uit het secundair onderwijs aan;

7° de studentenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van studenten aan;

8° de ouderkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van de ouders aan;

9° de SERV duidt de afgevaardigden van sociaal-economische organisaties aan;

10° de door de regering daartoe gemachtigde organisatie duidt de afgevaardigden van sociaal-culturele organisaties aan.

Art. 81. § 1. Alle directeurs uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding kunnen zich kandidaat stellen voor de rechtstreekse verkiezing en zijn stemgerechtigd.

Alle directeurs kunnen hun stem uitbrengen voor één kandidaat voor de algemene raad en voor één kandidaat voor een deelraad. Zij stemmen op kandidaten uit het onderwijsniveau waar zij fungeren.

§ 2. De rechtstreekse verkiezing wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat ten minste twee kandidaatstellingen zijn.

De verkiezing is rechtsgeldig indien ten minste één derde van de stemgerechtigden zijn stem heeft uitgebracht.

Indien niet aan de bepalingen van het eerste en tweede lid is voldaan, worden de vertegenwoordigers van de directeurs aangeduid door de daartoe door de regering gemachtigde organisaties.

§ 3. De regering werkt een verkiezingsprocedure uit.

Zij legt het kiesreglement vast, waarin de verschillende termijnen in de procedure worden vastgelegd, evenals de beginselen inzake kandidaatstelling, stemming, telling en bekendmaking.

Zij kan geen bijkomende voorwaarden inzake verkiesbaarheid en kiesgerechtigheid opleggen.

Art. 82. De coöptatie van ervaringsdeskundigen gebeurt door de overige afgevaardigden na openbare oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het personeel uit het basisonderwijs, secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor basiseducatie kunnen zich voor coöptatie kandidaat stellen.

De coöptatie gebeurt bij gewone meerderheid.

De coöptatie wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat er ten minste twee kandidaatstellingen zijn. Is dit niet het geval, dan worden de ervaringsdeskundigen aangeduid door de representatieve vakverenigingen.

Art. 83. De regering werkt waarborgen uit opdat binnen de in artikel 81 bedoelde verkozen directeurs en binnen de in artikel 82 bedoelde gecoöpteerde ervaringsdeskundigen een evenwicht bestaat tussen afgevaardigden van het officieel onderwijs en afgevaardigden van het vrij onderwijs.

Onderafdeling 3. – Onverenigbaarheden

Art. 84. Een mandaat in een raad is onverenigbaar met:

1° de in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden bedoelde mandaten, ambten en hoedanigheden, met uitzondering van het ambt van personeelslid van het Gemeenschapsonderwijs¹;

2° de hoedanigheid van algemeen voorzitter;

3° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

Onderafdeling 4. – Duur van het mandaat

Art. 85. De mandaten worden toegekend voor een periode van vier jaar. Een mandaat is hernieuwbaar.

Afdeling 2. – Algemeen voorzitter en algemeen secretaris

Art. 86. De algemeen voorzitter wordt door de algemene raad verkozen uit een lijst van kandidaten na een openbare oproep.

De algemeen voorzitter kan de raadsvergaderingen bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Art. 87. De algemeen secretaris wordt door de algemene raad aangesteld na een openbare oproep.

De algemeen secretaris kan de vergaderingen van de raden bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Hoofdstuk V. – Externe experts

Art. 88. Kabinetleden, personeelsleden van het departement, leden van de onderwijsinspectie en deskundigen van hogescholen en universiteiten kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de raden om de behandelde aangelegenheden toe te lichten.

Hoofdstuk VI. – Werking

Art. 89. De regering sluit voor een periode van vier jaar een beleidsovereenkomst met de VLOR over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de decretale en conventionele opdrachten.

De beleidsovereenkomst bepaalt ten minste:

1° de kwantificering, omschrijving en financiering van conventionele opdrachten;

2° de wijze waarop de decretale en conventionele opdrachten worden gerapporteerd, opgevolgd en geëvalueerd;

3° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van voornoemde opdrachten worden beslecht;

4° de wijze waarop de regering en de verschillende geledingen binnen de VLOR in overleg treden over projecten en hervormingen



met een pedagogische doelstelling. Ten minste wordt daarbij een werkgroep opgericht waarin het Gemeenschapsonderwijs en de inrichtende machten zijn vertegenwoordigd;

5° de wijze waarop technische werkgroepen worden opgericht. Inzonderheid worden technische werkgroepen opgericht voor het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;

6° de vormen van financiële en doelmatigheidscontrole;

7° de wijze waarop de beleidsovereenkomst kan worden aangepast, verlengd of ontbonden.

Art. 90. De algemene raad regelt de interne werking van de VLOR in een huishoudelijk reglement, dat ten minste bepaalt:

1° de taakverdeling tussen de algemene raad en de deelraden;

2° de wijze waarop de voorzitters van de deelraden worden aangeduid;

3° de samenstelling, werking en bevoegdheden van het vast bureau en de algemeen secretaris. De algemeen secretaris maakt van rechtswege deel uit van het vast bureau. Noch de algemeen secretaris noch het vast bureau kunnen worden belast met het verstrekken van een advies.

Art. 91. De VLOR bezit alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten, het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen.

Art. 92. De regering bepaalt de personeelsformatie van het permanent secretariaat.

De Vlaamse Onderwijsraad kan personeelsleden tewerkstellen die overeenkomstig hun geldende rechtspositie een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht hebben opgenomen.

Op de personeelsleden die bij de VLOR overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn

tewerkgesteld, zijn de artikelen X.9 tot en met X.12 van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 van toepassing. Aan de personeelsleden die bij de VLOR overeenkomstig een verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht zijn tewerkgesteld, wordt per werkdag een verblijfsvergoeding van 9,5 euro tegen 100% toegekend. Deze verblijfsvergoeding wordt niet toegekend voor vakantie-, verlof- en ziekte-dagen en wordt maandelijks na vervallen termijn uitbetaald.

Deze verblijfsvergoeding is gekoppeld aan de evolutie van de gezondheidsindex overeenkomstig de wet van 1 maart 1977 houdende de inrichting van een stelsel waarbij sommige uitgaven in de overheidssector aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van het Rijk worden gekoppeld, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit nr 178 van 30 december 1982 en onverminderd artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.²

In afwachting van een organieke rechtspositieregeling voor het permanent secretariaat blijven artikelen 160, 161 en 169bis van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, zoals deze golden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel, van kracht.

Hoofdstuk VII. – Financiering

Art. 93. De VLOR beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting en voor de bezoldiging van het personeel. De dotatie kan niet worden gebruikt voor de financiering van andere rechtspersonen.

Art. 94. De beleidsovereenkomst voorziet in de financiële middelen nodig voor de uitvoering van de conventionele opdrachten van de VLOR.

Art. 95. De VLOR kan schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Hoofdstuk VIII. – Opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen

Art. 96. De volgende regelingen worden opgeheven:

1° titel IX van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II;

2° het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1996 houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 97. De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003

Art. 7. Ten hoogste tweederde van de leden van een strategische adviesraad is van hetzelfde geslacht.

Telkens wanneer in een strategische adviesraad één of meer mandaten ten gevolge van een voordrachtprocedure te begeven zijn en de voorgedragen kandidaturen het niet mogelijk maken om te voldoen aan de verplichting vermeld in artikel 7, eerste lid, moet de voordrachtprocedure hernomen worden. In voorkomend geval moeten de voordragende instanties die geen kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht hadden voorgedragen, een extra kandidaat voordragen die van het ondervertegenwoordigde geslacht is.³

Art. 9. Leden van strategische adviesraden worden door de Vlaamse Regering ontslagen, op eigen verzoek of om ernstige redenen.

Art. 10. De Vlaamse Regering stelt de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van strategische adviesraden vast.

Art. 11. Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.

Art. 12. Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.

Het in het vorige lid vermelde secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.

De regeling van de rechtspositie van het personeel van het secretariaat wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Art. 14. De strategische adviesraad stelt jaarlijks een begroting en een rekening op en voert een boekhouding volgens de wijze zoals door de Vlaamse regering bepaald.⁴

Het Rekenhof is gemachtigd om de rekening van de strategische adviesraad te controleren.

De met de financiële controle en certificering belaste instantie, kan een toezicht ter plaatse uitvoeren op de comptabiliteit en de verrichtingen van de strategische adviesraad. Ze mogen te allen tijde alle bewijsstukken, staten, inlichtingen of toelichtingen opvragen die betrekking hebben op de ontvangsten, de uitgaven, de activa en de schulden.⁵

Art. 15. § 1. De Vlaamse Regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht.

De structurele informatie-uitwisseling tussen de Vlaamse Regering en de strategische adviesraad wordt veruitwendigd in een protocol tussen de beleidsraad en de strategische adviesraad.

§ 2. Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.

Art. 16. § 1. In afwijking van artikel 11 beraadslaagt een strategische adviesraad collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus.

Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

§ 2. De adviezen worden in de regel verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed, die met redenen wordt omkleed, kan de Vlaamse Regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

Art. 17. Strategische adviesraden kunnen onderling samenwerken en gezamenlijk advies uitbrengen.

Art. 19. Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar gezonden aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.⁶

² Wijziging via Decreet betreffende het onderwijs, XVIII, artikel 36, 25 juni 2008

³ Wijziging via Decreet houdende de bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid, 13 juli 2007 (BS 6/08/2007)

⁴ Wijziging via Decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, 22 december 2006 (BS 10/01/2007)

⁵ Wijziging via Decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007

⁶ Voor de Vlor is hierop een uitzondering toegestaan via onderwijsdecreet XVII zodat hij zijn jaarverslag verder per schooljaar kan uitbrengen.



Bijlage 2 Specifieke bevoegdheden

—

Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

Art. 20

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering de reiskosten van gehandicapten ten laste neemt voor het vervoer naar een school voor buitengewoon onderwijs. Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering bijdraagt in de kosten voor huisonderwijs voor gehandicapten.

Decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs, II zoals gewijzigd

Art 74 ter decies, §3

Voor zover de opleidingenstructuur afwijkt van die, vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende opleidingenstructuur ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 74 quater decies

Voor zover de competenties afwijken van die, bepaald bij besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, legt de Vlaamse Regering desbetreffende competenties ter advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voor.

Art. 97bis

Bij de programmatie van instellingen voor deeltijds kunstonderwijs wint de Vlaamse regering het advies in van de Vlaamse Onderwijsraad ingeval de programmatie negatief werd beoordeeld door het netoverschrijdend samenwerkingsforum.

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting ‘Beeldende kunst’

Art. 43, 46 en 48

Adviesbevoegdheid over programmaties van instellingen, filialen en graden. Het advies moet uitgaan van reglementair vastgelegde criteria.

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen ‘Muziek’, ‘Woordkunst’ en ‘Dans’

art. 52, 54, 56, 57

Adviesbevoegdheid over programmaties van instellingen, filialen en graden. Het advies moet uitgaan van reglementair vastgelegde criteria.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs

Art. 77quater, §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 51quater §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht of een verlof wegens opdracht voor diensten of projecten met belang voor het onderwijs. De projecten worden door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten uitgevoerd.

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

Art. 4

Adviesbevoegdheid over de prioritaire thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 44 §1

Advies over de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en het buitengewoon basisonderwijs en over de eindtermen voor het gewoon basisonderwijs.

Decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 28, § 2

Adviesbevoegdheid over de programmatie van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet-georganiseerd studiegebied. Het advies moet uitgaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 38, § 2

Adviesbevoegdheid over de programmatie van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet-georganiseerd studiegebied. Elk advies dient uit te gaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 56bis

Adviesbevoegdheid over afwijkingen van de rationalisatieterminen.

Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 96, §3

De regering kan zelf een aantal thema's bepalen waarop het kwali-teitsbeleid zich richt. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en/of de Vlaamse Onderwijsraad.

Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting ‘Dans’ in het deeltijds kunstonderwijs

Art. 16, § 1-3

De programmatieaanvragen worden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse Regering daartoe bepaald heeft.

Besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1999 houdende oproep tot de kandidaten inzake het verlenen van een erkenning en een subsidie aan een universitair Steunpunt Nederlands als Tweede Taal.

Art. 7.

De stuurgroep van het Steunpunt Nederlands als Tweede Taal wordt samengesteld door de Vlaamse minister van Onderwijs en bevat leden van het departement onderwijs, de Vlaamse Onderwijsraad, deskundigen uit Vlaamse en/of Nederlandse universiteiten, de Taalunie, de International Association of Intercultural Education en de Europese Commissie.

Ministerieel besluit van 5 juli 1999 tot vastlegging van de benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Art. 3

De inrichtende machten van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen andere benamingen dan deze weergegeven in artikel 1 ter goedkeuring voorleggen. Een dergelijk gemotiveerd voorstel dient voor 30 november van het voorafgaand schooljaar aan de bevoegde administratie van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden gericht. De minister bevoegd voor het onderwijs beslist over het voorstel na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 30 april 2001 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Art. 6, 5°

Het advies van de Vlaamse Onderwijsraad moet ingewonnen worden over de procedure om de studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, te identificeren en te erkennen en dus te beschouwen als een titel van beroepsbekwaamheid.

Decreet van 18 januari 2002 betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs (themadecreet)

Art. 3, §1

De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaamse Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlor.

Besluit van de Vlaamse Regering van 6 december 2002, zoals gewijzigd¹

Art. 20 ter

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de opleidingenstructuur van buitengewoon secundair onderwijs dat modulair georganiseerd

¹ Wijziging via Decreet betreffende het onderwijs, XVIII, artikel III.22, 25 juni 2008



seerd is. De afwijkingen hebben betrekking op de opleidingsstructuur zoals vastgelegd door het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs.

Art. 20 quater

Adviesbevoegdheid over competenties vervat in modulaire opleidingen van het buitengewoon secundair onderwijs als die competenties afwijken van deze bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 betreffende het experimenteel secundair onderwijs.

Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Art. 9, §2

Advies over de samenstelling en werking van de Erkenningscommissie.

Art. 55 ter

§ 1²

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel van de leraar. Het beroepsprofiel omschrijft de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening. Het beroepsprofiel bevat de taken die een ervaren leraar verricht en zal verrichten.

§ 2

Adviesbevoegdheid over de basiscompetenties. De basiscompetenties van de leraar omschrijven de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel en worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel.

Decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Art. 6.

De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de SERV en VLOR, de procedure op basis waarvan studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met de competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, geïdentificeerd en erkend worden en dus beschouwd worden als een titel van beroepsbekwaamheid.

Art. 9

§ 4. De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, bijzitters en deskundigen van de beroepscommissie na advies van de SERV en de VLOR.

Decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs

Art. 6

De Vlaamse Onderwijsraad wordt betrokken bij de diverse stadia van het evaluatieproces en de besluitvorming over tijdelijke projecten.

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten voor de Opleiding voor Opleiders van Volwassenen

Art. 13

De Vlaamse Onderwijsraad wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de voortgang van de tijdelijke projecten.

Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

Art. 10

Adviesbevoegdheid over de organieke toevoeging of opheffing van experimenteel nieuwe leergebieden voor de basiseducatie of nieuwe studiegebieden voor het secundair volwassenenonderwijs.

Art. 11

Adviesbevoegdheid over de eindtermen en de specifieke eindtermen voor de basiseducatie en het secundair volwassenenonderwijs.

Art. 18

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel en de basiscompetenties voor de specifieke lerarenopleidingen uit het volwassenenonderwijs.

Art. 24

Adviesbevoegdheid over de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en het volwassenenonderwijs.

Art. 64

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een beroep bij de weigering van onderwijsbevoegdheid t.a.v. een centrum voor volwassenenonderwijs door het consortium of voor centra die niet bij een consortium zijn aangesloten.

Art. 68

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een beroep van een centrum voor volwassenenonderwijs bij weigering van een bijkomende vestigingsplaats door het consortium.

Adviesbevoegdheid voorafgaand aan een beslissing van de Vlaamse Regering over een vraag van een centrum voor volwassenenonderwijs dat niet bij een consortium is aangesloten, om een nieuwe vestigingsplaats op te richten.

Art. 179bis

In afwachting van de installatie van de decretale stuurgroep bepaalt de Vlaamse Regering de opleidingsprofielen na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs

Art. 6

Adviesbevoegdheid over de opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs (jaarlijks).

Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs

Art. 4 en 6

Adviesbevoegdheid over voorstellen voor nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs.

Decreet van 14 maart 2008 betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen

Art. 44

Adviesbevoegdheid over de lijst met algemene resultaatsindicatoren (uiterlijk op 30 juni 2008).

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 maart 2008 tot oprichting van overlegorganen die bijdragen tot een optimale deelname van Vlaamse Gemeenschap aan het Europees actieprogramma Een Leven Lang Leren

Art. 5

De Vlor duidt een vertegenwoordiger aan voor het Vlaamse Grundtvigcomité
Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap

Art. 12

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de rationalisatienormen.

Art. 23

Adviesbevoegdheid over de conclusies van de commissie die de bestaande opleidingen in het stelsel van leren en werken scheidt.

Art. 24

Adviesbevoegdheid over nieuwe opleidingen en over de conclusies van de commissie met betrekking tot de nieuwe opleidingen.

Art. 28

Adviesbevoegdheid over de opleidingsstructuur voor modules aangeboden in centra voor leren en werken. De Vlaamse Regering ontwikkelt deze opleidingsstructuur, tezamen met het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs.

Art. 30

De Vlaamse Regering bepaalt in nauw overleg met de beroepssectoren, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Vlaamse Onderwijsraad de referentiekaders waarvan de doelen voor de beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen het deeltijds beroepssecundair onderwijs worden afgeleid. Als de opleiding niet modulair wordt aangeboden, gelden de goedgekeurde opleidingskaarten als minimale leerdoelen. Deze komen tot stand na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet betreffende kwaliteit van onderwijs

Art. 30

De vertegenwoordigers van de academische wereld en de vertegenwoordigers van de instellingen in de commissie die minstens om de zes jaar de werking van pedagogische begeleidingsdiensten, de permanente ondersteuningscellen en in voorkomend geval het samenwerkingsverband evalueert, worden aangeduid op voorstel van de Vlaamse Onderwijsraad.

² Deze bevoegdheid is ingevoerd via het decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen van 15 december 2006, artikel 16. Beide paragrafen treden in werking op 1 oktober 2007. Ze vervangt art. 4 en 6 van het decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing van 16 april 1996.



Decreet betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs

Art. 5.

De Vlaamse Regering bekrachtigt het protocol voor de visitaties met het oog op kwaliteitszorg in het hoger beroepsonderwijs na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 8

De voorstellen van onderwijskwalificatie worden voor advies aan de Vlaamse Onderwijsraad voorgelegd. Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad neemt de Vlaamse Regering een met redenen omklede beslissing.

Art. 19

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad beslist de Vlaamse Regering over een programmatieaanvraag op basis van het advies van de Commissie over de 'macrodoelmatigheidstoets', van het accreditatieorgaan over de 'toets nieuwe HBO5-opleiding' en de eventuele opmerkingen van het instellingsbestuur naar aanleiding van de toetsingsrapporten.

Indien de Vlaamse Onderwijsraad nalaat een advies uit te brengen binnen de termijn van 30 kalenderdagen wordt het advies geacht gunstig te zijn.

Decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur

Art. 7

De Vlaamse Regering bepaalt de procedure voor beschrijving en inschaling van beroepskwalificaties, na advies van de Vlor en de SERV. Dit besluit bevat ten minste de volgende elementen:

a)

- het model voor het beschrijven van de competentieprofielen en beroepscompetentieprofielen gebruik makend van de descriptorelementen;
- de marginale toetsing van de competentieprofielen en beroepscompetentieprofielen aan het model;

- de methodiek voor de niveaubepaling van beroepskwalificaties met name de niveautoekenning aan competenties, het toekennen van een relatief belang aan de competenties en de niveaubepaling van de beroepskwalificaties op basis van een besluitvormingsproces dat leidt tot een consensus;
- de marginale toetsing van de werkzaamheden van de sector-specifieke commissies ad hoc aan de inschalingsprocedure en aan het gebruik van de descriptorelementen;

b)

de wijze waarop de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering een voorstel tot inschaling formuleert bij ontstentenis van een consensus van de sector-specifieke commissie ad hoc rekening houdend met de onder a) vermelde elementen.

Art. 11

De bevoegde dienst van de Vlaamse Regering formuleert een erkenningsadvies met een voorstel tot inschaling aan de minister, bevoegd voor Vorming, en aan de voor de kwalificatie functioneel bevoegde minister.

Voor een beroepskwalificatie gebaseerd op een beroepscompetentieprofiel wordt dat advies binnen de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voorbereid door een sector-specifieke commissie ad hoc. Die commissie is als volgt samengesteld:

- 1° vertegenwoordigers van de betrokken werkgevers en werknemersorganisaties, die zijn aangewezen door de SERV;
- 2° vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, die zijn aangewezen door de Vlor;
- 3° vertegenwoordigers van de publieke opleidingsverstrekkers, aangewezen door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en door SYNTRA Vlaanderen;
- 4° twee onafhankelijke inschalingsexperts, aangewezen door het de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering.

In de ad-hoccommissie zit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties enerzijds en van de onderwijs- en publieke opleidingsverstrekkers anderzijds.

Voor een beroepskwalificatie gebaseerd op een competentieprofiel wordt dat advies binnen de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voorbereid door een sector-specifieke commissie ad hoc. Die commissie is als volgt samengesteld:

- 1° vertegenwoordigers van de betrokken sector(en) aangewezen door de SERV indien het competentieprofiel via de SERV wordt ingediend. Bij toepassing van de afwijking als vermeld in artikel 10 van dit decreet, duiden de betrokken sectoren zelf hun vertegenwoordigers aan;
- 2° vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers die zijn aangewezen door de Vlor;
- 3° vertegenwoordigers van de publieke opleidingsverstrekkers, aangewezen door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en door SYNTRA Vlaanderen;
- 4° twee onafhankelijke inschalingsexperts, die zijn aangewezen door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering.

In de ad-hoccommissie zit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de sectoren enerzijds en van de onderwijs- en publieke opleidingsverstrekkers anderzijds.

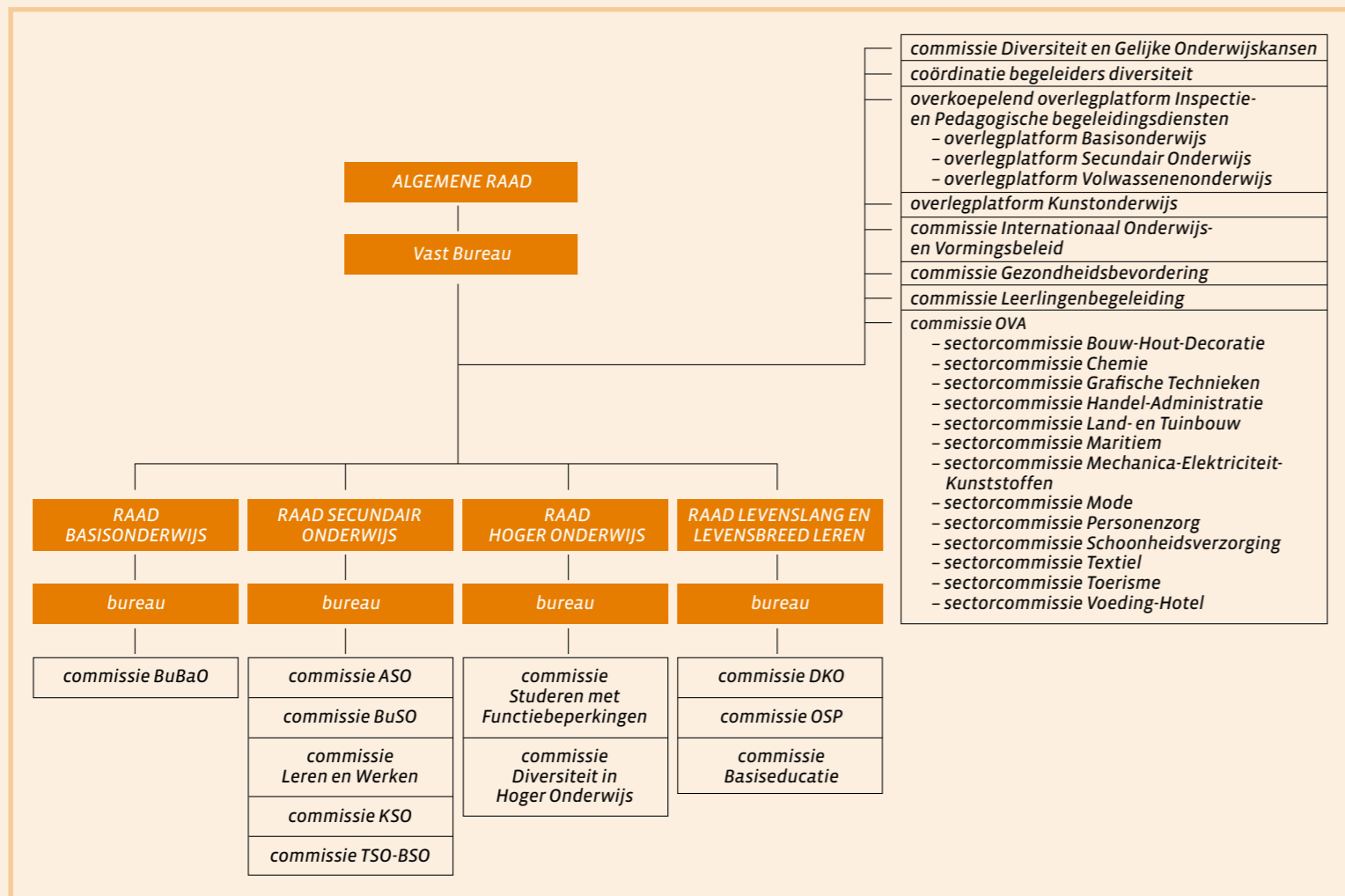
Art. 15

Ieder voorstel en iedere vraag voor onderwijskwalificaties, al dan niet omgezet in een voorstel, zal door de bevoegde dienst van de Vlaamse Regering voor advies aan de Vlor worden voorgelegd. De Vlaamse Regering erkent de onderwijskwalificaties op gezamenlijk voorstel van de minister bevoegd voor Vorming en de minister bevoegd voor Onderwijs.



Bijlage 3 Organigram

--



Bijlage 4 De Raden

--

Algemene Raad

Uitgebrachte adviezen

- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende kwaliteit in onderwijs; 25 september 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet houdende de toelatingsvoorwaarden tot het gewoon lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen school en ouders in het basis- en secundair onderwijs; 25 september 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsgebonden sport; 25 september 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur; 9 oktober 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs; 9 oktober 2008
- Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding; 23 oktober 2008
- Advies over het verslag 'Strijd tegen armoede, evoluties en perspectieven, een bijdrage aan politiek debat en politieke actie'; 23 oktober 2008
- Advies over de Beleidsbrief 2008-2009; 13 november 2008
- Advies over het agentschap 'Kwaliteit in onderwijs'; 27 november 2008
- Advies over cultuur- en kunsteducatie; 27 november 2008
- Advies over student tutoring; 27 november 2008
- Advies ten gronde over certificatsupplementen; 27 november 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg; 18 december 2008

- Advies over de prioriteiten voor het Belgisch voorzitterschap juni – december 2010; 18 december 2008
- Reactie op het Groenboek migratie en mobiliteit: uitdagingen en kansen voor Europese onderwijssystemen; 18 december 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XIX; 29 januari 2009
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het platform voor gezondheids- en welzijnsinformatie; 29 januari 2009
- Advies over de themazetting van het Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – oproep 2009; 19 februari 2009
- Memorandum 2009-2014; 19 februari 2009
- Memorandum: bijlage technische fiches; 30 april 2009
- Advies Gezondheidsbevordering op school; 26 maart 2009
- Advies over de beleidsaanbevelingen naar aanleiding van de wetenschappelijke evaluatie van de lokale overlegplatforms in Vlaanderen; 26 maart 2009
- Advies over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik; 30 april 2009
- Advies over het strategisch raamwerk voor Europese samenwerking; 30 april 2009
- Advies over de netoverstijgende detacheringsprojecten, schooljaar 2009-2010; 30 april 2009
- Advies over het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten en fruit aan leerlingen in onderwijsinstellingen; 28 mei 2009
- Advies over een optimalisering van de organisatie van de maritieme opleidingen; 25 juni 2009
- Advies over externe certificering in onderwijs; 25 juni 2009

- Advies over de aansluitingsproblematiek in het kunstonderwijs; 25 juni 2009
- Advies over het rapport Verbreding/Verdieping – perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs; 25 juni 2009

Probleemverkenningen

Publieke informatie over scholen

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Toelatingsbeleid
- Commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen
- Overkoepelend overlegplatform Inspectie en Begeleidingsdiensten
- Overlegplatformen Inspectie – Begeleiding voor basis-, secundair- en volwassenenonderwijs
- Commissie Gezondheidsbevordering
- Commissie Leerlingenbegeleiding
- Commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid
- Commissie Onderwijs-Vorming-Arbeidsmarkt (sectorcommissies Bouw-Hout-Decoratie, Chemie, Grafische Technieken, Handel-Administratie, Land- en Tuinbouw, Maritiem, Mechanica-Elektriciteit-Kunststoffen, Mode, Personenzorg, Schoonheidsverzorging, Textiel, Toerisme en Voeding-Hotel)
- Werkgroep Eindtermen
- Werkgroep Leerzorg
- Begeleidingscommissie Convenant Horeca-Onderwijs
- Werkgroep HBO-SAM
- Werkgroep OBPWO



Leden op 30 juni 2009

ALGEMENE RAAD					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers
Ann Demeulemeester – vz					
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Raymonda Verdyck	Chris Martens	Off.	Christine Wauters	Kathleen Van Coppenolle
GO!	Valentijn Van Hooteghem	Lucas Brion	Vrij	Lea Van Gyseghem	Jos Van Nuffel
OVSG	Patrick Delbaere	Marina Vermeir	Ouderverenigingen		
OVSG	Liesbet Peeters	Bob Loisen	VCOV	Trees Gilles	Hugo Knaepen
POV	Patrick Weyn	Marie Weckx	VCOV		Kim Bogaerts
VSKO	Mieke Van Hecke	Paul Wille	KOOGO	Jan Stevens	Bart Van Dijck
VSKO	Marc Van den Brande	Beatrijs Pletinck	GO! ouders	Kenneth Lasoen	Filip Giraldo
VSKO	Lieve Werbrouck	Chris Smits	Leerlingen		
VSKO	Karel Casaer	Carmen Wullaert	VSK	Maarten Mommaerts	Ellen Windey
OKO	Kris Denys	Lieve Vansintjan	VSK	Pim van den Bos	Annelies Maeyens
Instellingshoofden hoger onderwijs			Studenten		
Vlir	Mieke Van Haegendoren	Luc Moens	VVS	Rebecca Ressler	Klaas Keirse
Vlhora	Toon Martens	Ann Verreth	VVS	Ward Poelmans	Gertie De Fraeye
Directeurs			Sociaal-economische organisaties		
Off. BO	Rob Trenson	Joël Boussemaere	SERV	Françoise Vermeersch	Wim Van Roy
Vrij SO	Eddy De Laet	Franky Hungenaert	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
Off. DKO	Luc Doutrebon	Barthold Eyckermans	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Vrij CVO	Hilde Penneman	Marie-Paule Blomme	SERV	Hakima El Meziane	Peter Verboren
VCLB	Els Palmaers	Patrick D'oosterlinck	Sociaal-culturele organisaties		
Personeel			VV	Fons De Neve (Gezinsbond)	
ACOD	Hugo Deckers	Nadine Marechal	VV	Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)	Paul Vaernewijck (netwerk armen)
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerd	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
COV-COC	Romain Maes	Dirk Koppen			
COV-COC	Rudy Van Renterghem	Eva Tiquet			
COV-COC	Riet Nackom	Katrien Cerpentier			
VSOA	Luc Van den Bosch	Paulette Van Eeckhout			

Raad Basisonderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (BAO) en natuurwetenschappen, techniek en vakoverschrijdende eindtermen (SO); 24 september 2008
- Advies over een betere ondersteuning van de directeur basisonderwijs; 24 september 2008
- Advies over de verlaging van de leerplichtleeftijd; 13 mei 2009

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Buitengewoon Basisonderwijs
 Werkgroep Scholengemeenschappen Basisonderwijs

Leden op 30 juni 2009

RAAD BASISONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers
Inrichtende machten			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Ingrid Verstrepen	Philippe Venstock	Off.	Peter Spruyt	Joke Goetmaeckers
GO!	Rita De Boeck	Jacky Langers	Vrij	Stijn Verkinderen	Liliane Van Muysen
OVSG	Johan Vanwynsberghe	Chris Heughebaert	Ouderverenigingen		
OVSG	Hilde Van Dalem	Luc Van Eylen	VCOV	Ludo Claes	Kim Bogaerts
VSKO	Marc Van den Brande – vz	Gerda Bruneel	KOOGO – GO!		
VSKO	Jan Saveyn	Beatrijs Pletinck	ouders	Jan Stevens	Sofie Vander Plaetse
VSKO	Annemie Jennes	Karel Casaer	CLB		
OKO	Lieve Vansintjan	Cathérine Devos	VCLB	Christine Vonckx	Lieve Willems
Directeurs			CLB off.	Yolande Schulpen (OVSG)	Marc Frederix (GO)
Vrij	Raf Waumans	Christiaan De Schepper	Sociaal-culturele organisaties		
Off.	Gerda Calders	Robert Scheltjens	VV	Kusum Mertens (welzijnszorg)	Veerle Adams (FOV handicap)
Personeel			VV	Sieg Monten (netwerk armen)	Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)
ACOD	Tony Van den Heurck – o.vz	Joseanne Van Hove	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
COV-COC	Eva Tiquet	Marianne Coopman			
COV-COC	Dirk Koppen	Romain Maes			
COV-COC	Trudo Beckers	Nancy Dewulf			
COV-COC	Katrien Cerpentier	Rudy Van Renterghem			
VSOA	Miriam Van Laethem	Ludwig Van Tendeloo			

Raad Secundair Onderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over de ontwikkelingsdoelen voor de opleidingsvormen 1 en 2 in het buitengewoon secundair onderwijs; 23 september 2008
- Advies over de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (BAO) en natuurwetenschappen, techniek en vakoverschrijdende eindtermen (SO); 23 september 2008
- Advies over de invulling van de derde graad in het studiegebied Land- en tuinbouw; 13 november 2008
- Advies over de erkenning van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs; 25 november 2008
- Advies over de aanvragen tot programmatie voor het schooljaar 2009-2010; 22 januari 2009
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs; 12 februari 2009
- Advies over opleidingskaarten voor niet modulaire opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs; 12 februari 2009
- Advies over de aanvragen tot programmatie van het specialisatiejaar Integrale veiligheid TSO en van het specialisatiejaar Veiligheidsberoepen BSO, schooljaar 2009-2010; 12 maart 2009
- Aanvullend advies over de aanvragen tot programmatie van het specialisatiejaar Integrale veiligheid TSO en van het specialisatiejaar Veiligheidsberoepen BSO, schooljaar 2009-2010; 24 maart 2009
- Advies over de aanvragen voor nieuwe structuuronderdelen in het voltijds gewoon secundair onderwijs; 24 maart 2009
- Advies over het voorstel van opleidingenstructuren voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs; 24 maart 2009
- Advies over de eindtermen voor taalbeschouwing Nederlands ASO, KSO en TSO; 14 mei 2009
- Advies over het voorstel van de lijst opleidingen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs; 23 juni 2009

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Algemeen Secundair Onderwijs
 Commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs
 Commissie Leren en Werken
 Commissie Kunstsecundair Onderwijs
 Commissie Technisch- en Beroepssecundair Onderwijs
 Technische Werkgroep Programmaties

Leden op 30 juni 2009

RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers
Inrichtende machten			Ouderverenigingen		
GO!	Jean Vallers	Joke Pauwels	KOOGO – GO!		
GO!	Hilde De Meyer	Marc Smets	ouders	Eva De Blicck	Marijke Vanthomme
POV	Patrick Weyn – vz	Marie-Bernadette Weckx	VCOV	Kim Bogaerts	Ludo Claes
OVSG	Annemie De Smet	Frie Van Camp	Leerlingen		
VSKO	Chris Smits	Bernadette Van de Steene	VSK	Ellen Windey	Maarten Mommaerts
VSKO	Jan Schokkaert	Lieve Werbrouck	VSK	Merle Schops	Jeff Bortels
VSKO	Dominiek Desmet	Karel Casaer	CLB		
OKO	Christine Marius	Paul Buyck	VCLB	Sonja Buts	Johan David
Directeurs			CLB off.	Dries Vandermeersch (GO)	Yolande Schulpen (OVSG)
Vrij	Eddy De Laet – o.vz	Marcel Davidts	Sociaal-economische organisaties		
Off.	Jo Naessens	Jean-Paul Govaert	SERV	Nele Muys	Robrecht Bothuyne
Personeel			SERV	Hakima El Meziane	Christel Geltmeyer
ACOD	Nancy Libert	Raf De Weerd	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
COV-COC	Wim Plas	Henk Van den Berghe	SERV	Wim Van Roy	Ilse De Vreese
COV-COC	Riet Nackom	Mia Michiels	Sociaal-culturele organisaties		
COV-COC	Willem Snauwaert	Erik Michielsen	VV	Annemie Drieskens (gezinsbond)	Peter Debbaut (FOV handicap)
COV-COC	Paul Viaene	Katrien Cerpentier	VV	Marc Michiels (FOV KWB)	Peter Janssens (FOV handicap)
VSOA	Raymond Van den Eynden	Karine De Dier	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
Ervaringsdeskundigen					
Off.	Jan Sijmkens	Monique Sevrin			
Vrij	Dirk Daems	Paul Carteus			



Raad Hoger Onderwijs

Uitgebrachte adviezen

- Advies over het voorontwerp van decreet en bijzonder decreet betreffende de Hogere Zeevaartschool en het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en Franse Gemeenschap; 9 september 2008
- Advies over het voorontwerp van decreet houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentensportvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging; 29 januari 2009
- Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid; 29 januari 2009
- Advies over het vervolgrapport van de ministeriële commissie rationalisatie en optimalisatie; 10 maart 2009
- Advies over het sociaal statuut van de student; 10 maart 2009
- Advies ter voorbereiding van de Bologna-opvolgingsconferentie van 28 en 29 april 2009 in Leuven en Louvain-la-Neuve; 21 april 2009
- Advies over het Leuvencommuniqué en de implementatie ervan; 9 juni 2009
- Einddocument. Handleiding registratie van kansengroepen; 10 februari 2009
- Einddocument. Handleiding registratie studenten met een functiebeperking en bijbehorende formulieren; 9 juni 2009

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Studeren met Functiebeperkingen
 Commissie Diversiteit Hoger Onderwijs
 Werkgroep Rationalisatie Hoger Onderwijs
 Werkgroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid
 Werkgroep Basisdecreet

Leden op 30 juni 2009

RAAD HOGER ONDERWIJS					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers
Instellingshoofden hoger onderwijs			Studenten		
Vliir (UA)	Joke Denekens (UA)	Cis Van den Bogaert	VVS	Christophe Lambrechts	Jonas Vincken
Vliir (VUB)	Tine Baelmans (KUL)	Ludo Melis (KUL)	VVS	Klaas Keirse	Bert Vandekendelaere
Vliir	Luc François (UG)	Rosette S'Jegers	VVS	Julie De Fraeye	Thijs Verbeurgt
Vlhora	Harry Martens (UH) – vz	Erna Nauwelaerts	VVS	Gertie De Fraeye	Rebecca Ressler
Vlhora	Bert Hoogewijs	Jacques Peeters	VVS	Hans Plancke	Ward Poelmans
Vlhora	Johan Veeckman	Jan Trommelmans	VVS	Nele Spaas	Inge Gielis
Vlhora	Luc Van de Velde	Ben Lambrechts	Sociaal-economische organisaties		
Vlhora	Johan Cloet	Toon Martens	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Personeel			SERV	Peter Verboven	Hakima El Meziane
ACOD	Marc Van de Velde	Hilde Willaert	SERV	Lut Maertens	Ann Demeulemeester
ACOD	Brenda Delcloo	Peter De Keyzer	SERV	Françoise Vermeersch	Wim Van Roy
COV-COC	Jan Van Damme	Jan Soons	Sociaal-culturele organisaties		
COV-COC	Raf Spitaels	Ilse Vanderstukken	VV	Yeliz Güner (Minderhedenforum)	Elmas Kahraman (Minderhedenforum)
COV-COC	Rudy Van Renterghem	Anna De Schutter	VV	Ria Van den Heuvel (FOV handicap)	Geert Meert (FOV handicap)
VSOA	Dirk De Vos	Lucianus Van Rompaey	<i>VV = verenigde verenigingen</i>		



Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Uitgebrachte adviezen

- Advies over de voorstellen van opleidingsprofielen Secretariatsmedewerker en Secretariaat-talen voor het secundair volwassenenonderwijs; 9 september 2008
- Advies over de herziening van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie (BAO) en natuurwetenschappen, techniek en vakoverschrijdende eindtermen (SO); 9 september 2008
- Advies over voorstellen van opleidingsprofielen en van referentiekader voor het leergebied wiskunde voor de basiseducatie; 4 november 2008
- Advies over de voorstellen van opleidingsprofielen Schoonheidsspecialist, Schoonheidsspecialist-salonbeheerder, Voetverzorger, Gespecialiseerd voetverzorger en Masseur voor het secundair volwassenenonderwijs; 9 december 2008
- Advies over de specificiteit van werkplekieren in het volwassenenonderwijs; 10 februari 2009
- Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs; 3 maart 2009
- Advies over programmatie in het volwassenenonderwijs; 3 maart 2009
- Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal; 24 maart 2009
- Advies over een ontwerp van vernieuwd afsprakenkader Nederlands tweede taal; 12 mei 2009
- Advies over de programmatieaanvragen in het Deeltijds Kunstonderwijs voor het schooljaar 2009-2010; 12 mei 2009

Commissies en langlopende werkgroepen

Commissie Basiseducatie
 Commissie Deeltijds Kunstonderwijs
 Commissie Onderwijs voor Sociale Promotie
 Werkgroep Inburgering
 Werkgroep Werkplekieren Volwassenenonderwijs

Leden op 30 juni 2009

RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers
Inrichtende machten en opleidingsverstrekkers			Ervaringsdeskundigen		
GO!	Gunther Degroote – vz	Daisy Denolf	Off.	Philippe Vanderschaeghe	Christine Wauters
POV	Dirk Debroey	Ann De Herdt	Vrij	Rita Van Ham	Lien Plasschaert
OVSG	Hilde Quix	Bavo Van Soom	Cursisten		
VSKO	Kurt Berteloot	Maryse Boufflette		Freddy Tack	Lesley Arens
VSKO	Arseen Biesemans	Rika Christiaen		Thierry Goffart	Henri Smet
VSKO	Bart De Naegel	Geert Degrande		Katrien Verbruggen	Mie Swankaert
SYNTRA	Ben Bruyndonckx	Luc Neyens		Peter Naessens	Els De Saeger
VDAB	Mireille Gillebeert	Carl Callewaert	Sociaal-economische organisaties		
SoCiuS	Fred Dhont	Ronny Leenknecht	SERV	Nele Muys	Bjorn Cuyt
Basis-educatie	Hilde Derveaux	Jan Van Gompel	SERV	Hakima El Meziane	Christel Geltmeyer
Directeurs			SERV	Peter Van der Hallen	Lut Maertens
Off. DKO	Barthold Eyckermans	Vacant	ABVV	Françoise Vermeersch	Stiene Van Rie
Vrij CVO	Carmen Wullaert	Marie-Paule Blomme	Sociaal-culturele organisaties		
Off. CVO	Jeske Boel	Tilla Rauter	VV	Hugo Verhenne (FOV senior)	Hugo De Vos (FOV)
Basis-educatie	Anne Bogaerts	Colette Claessens	VV	Mohamed Lahlali (minderhedenforum)	Heike Stevens (FOV handicap)
Personeel			<i>VV = verenigde verenigingen</i>		
ACOD	Elke De Belder	Frans Allard			
ACOD	Georgy Baor	Liesbet De Bontridder			
COV-COC	Dirk De Zutter – ovz	Paul Van Camp			
COV-COC	Ingrid Kremer	Paul Verachtert			
COV-COC	Eddy Coene	Herlinde Uten			
VSOA	Arlette Christiaens	Rudy Van Megroot			



Bijlage 5 Activiteiten

--

1 Studiedagen

- Debatnamiddag Sociaal statuut van de student
25 november 2008, De Markten, Brussel
- Seminarie Studiekeuze naar het hoger onderwijs
20 februari 2009, Vlor, Brussel
- Gezondheidsbevordering in basis- en secundair onderwijs
26 maart 2009, congrescentrum Bedford, Brussel

2 Vormingsdagen

Vorming voor de begeleiders diversiteit

- Wetenschappelijke evaluatie van de lokale overlegplatforms in Vlaanderen, toelichting van het onderzoek door professor Peter Van Petegem
14 november 2008, Erasmushogeschool, campus Jette
- Evoluties in het inschrijvingsbeleid
6 maart 2009, Ferrarisgebouw, Brussel
- (Zelf)evaluaties van de LOP's
29 mei 2009, Ferrarisgebouw en Hendrik Consciencegebouw, Brussel

Focussen op LOP-werking (i.s.m. AgODi):

- Decreet Leren en werken
21 november 2008, de boot Nebo, Gent
- Huiswerkbeleid en studieondersteuning
30 januari 2009, OCMW Tienen
- Onschoolbare of moeilijk schoolbare jongeren
15 mei 2009, Lamot, Mechelen

3 Interne toelichtingen

4 Andere

- Startdag Scholen in de publieke ruimte
17 september 2008, the International Auditorium, Brussel
- Persvoorstelling 'Comme chez moi'
19 november 2008, Vlor, Brussel
- Workshop registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs
4 maart 2009, Vlor, Brussel
- Conferentie Leerlingenbegeleiding
23 maart 2009, Vlaams Parlement, Brussel

Bijlage 6 Publicaties

--

Publieke informatie over scholen

Brussel, Vlor-Garant, september 2008, 188p.

Deze probleemverkenning belicht het publiek maken van informatie over scholen vanuit veel invalshoeken. Ouders en leerlingen wensen (objectieve) informatie over scholen om een goede schoolkeuze te maken. Maar zijn doorlichtingsverslagen daar geschikt voor? Er zijn de maatschappelijke verwachtingen over meer openheid, verantwoording en goed bestuur, het recht op informatie... die onder meer vertaald zijn in de wetgeving over openbaarheid van bestuur. ICT en internet maken informatie snel en breed beschikbaar, maar ook oncontroleerbaarder. Scholen staan voor de vraag hoe ze in hun communicatie met deze evoluties moeten omgaan. En heeft de publicatie van doorlichtingsverslagen (o.a. op internet) invloed op het kwaliteitszorgproces van scholen? Acht bijdragen van deskundigen en een synthesesetekst voeden het debat.

Oog voor meer gelijke onderwijskansen

Een handleiding voor beginnende begeleiders
Brussel, Vlor, september 2008, 121p.

Deze publicatie bundelt ervaringen en inzichten van zeventien jaar OVB- en GOK-begeleiding in de Vlor. Het boek situeert het GOK-beleid kort en beschrijft de GOK-cyclus en -thema's. Daarna volgen hoofdstukken over begeleidingsstrategieën en over het verband tussen de GOK-werking en het beleidsvoerende vermogen van de school. Het laatste hoofdstuk bevat methodieken, schema's en halffabricaten voor begeleiders en GOK-coördinatoren.

Comme chez moi

Brussel, Vlor, november 2008, 14 p.

'Comme chez moi' is een kookmethodiek voor leerlingen van de derde graad SO, ontwikkeld door de werkgroep Leerlingen- en Oudersensibilisering die in opdracht van de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlor initiatieven uitwerkt voor leerlingen en ouders in het kader van een gezondheidsbeleid op school. Het materiaal kwam tot stand met de medewerking van Mieke Leurs, diëtiste, en van VSK, SVS, VIG en NICE (Nutricion Information Centre).

Zorg én excellentie: uitdagingen voor toponderwijs in een topregio.

Memorandum 2009-2014

Brussel, Vlor, februari 2009, 29p.

Memorandum 2009-2014. Bijlage: technische fiches

Brussel, Vlor, april 2009, 60p.

Jaarverslag 07-08

Brussel, Vlor, september 2008, 95p.



Bijlage 7 Wie is wie

--

Permanent secretariaat van de Vlor

Mia Douterlungne administrateur-generaal
Nicole Meuleman secretariaat

directeurs / adjunct van de directeur inhoudelijke ondersteuning van raden, commissies en werkgroepen; begeleiding projecten

Patrice Caremans o.a. gelijke-onderwijskansenbeleid, lerarenopleiding
Filip De Bruyne o.a. ICT, financiering
Geertrui De Ruytter o.a. overlegplatformen inspectie-begeleiding, gezondheidsbevordering
Roos Herpelinck o.a. leezorg, onderwijsbeleid EU, leerlingenbegeleiding
Koen Stassen (adj) aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

projectmedewerkers staan in voor de inhoudelijke ondersteuning en coördinatie van vernieuwingsprojecten

Greet Caris gezondheidsbevordering
Elfi De Boos gelijke onderwijskansen – luik toelating
Carine De Smet internationaal onderwijsbeleid
Louis Somers ondersteuning sectorcommissies
Gijs Ory praktijkgericht onderwijsonderzoek
Maartje Van der Niet praktijkgericht onderwijsonderzoek
Kris Van Elsen samenwerking CVO – hogescholen
Laurens Vyncke ondersteuning volwassenenonderwijs – logistiek

ondersteunende diensten

Ann Daenens communicatie
Joël Job personeelszaken – logistiek
Machteld Lambrecht personeelsadministratie
Nathalie Walravens boekhouding
Isabelle Berghs documentatiedienst
Mireille Pauwels website & publicaties
Maurice Danckaerts technisch assistent & chauffeur

secretarissen ondersteunen de werking van een niveauraad en bijhorende commissies en werkgroepen

Ivo Snels Raad Basisonderwijs
Robert Lenaerts Raad Secundair Onderwijs
Johan Van Ransbeek Raad Secundair Onderwijs
Isabelle De Ridder Raad Hoger Onderwijs
Monique De Ridder Raad Levenslang en Levensbreed Leren

administratie en onthaal

Sandra De Cauwer administratie
Piet De Craecker administratie & studiedagen
Nancy Tuts administratie
Pascale Vaegenhende administratie – logistiek
Daniëlle Wouters administratie
Ebru Bicer onthaal
Viviane Piron onthaal
Sigrid Van Laethem onthaal
Tracey Kunyu administratie

Bijlage 8 Lijst van courante afkortingen

--

ACOD Algemene Centrale der Openbare Diensten
AGIO Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgODi Agentschap voor Onderwijsdiensten
AR Algemene Raad (Vlor)
ASO algemeen secundair onderwijs

BaMa bachelor-master
BaO basisonderwijs
BBB Beter Bestuurlijk Beleid
BSO beroepssecundair onderwijs
BuBaO buitengewoon basisonderwijs
BuO buitengewoon onderwijs
BuSO buitengewoon secundair onderwijs

CBE centrum voor basiseducatie
CDO centrum voor deeltijds onderwijs
CLB centrum voor leerlingenbegeleiding
COC Christelijke Onderwijscentrale
COV Christelijk Onderwijzersverbond
CVO centrum voor volwassenenonderwijs

DBO Dienst Beroepsopleiding
DBSO deeltijds beroepssecundair onderwijs
DIVA Dienst Informatie Vorming en Afstemming
DKO deeltijds kunstonderwijs

EVC erkenning van eerder (of elders) verworven competenties
EVK eerder verworven kwalificaties
EUNEC European Network of Education Councils

FOPEM Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen
FWO Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GOK gelijke onderwijskansen

HBO hoger beroepsonderwijs
HKO hoger kunstonderwijs
HOSP hoger onderwijs voor sociale promotie

ICT informatie- en communicatietechnologie

KOOGO Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs
KSO kunstsecundair onderwijs

LOP lokaal overlegplatform

MOVI Netwerk voor management in de Vlaamse Overheid

NT2 Nederlands als tweede taal

OBPWO onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OESO Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

OKAN onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers
OKO Overlegplatform Kleine Onderwijsverstrekkers
OVV onderwijsvoorrangsbeleid
OSP onderwijs voor sociale promotie

OVSG Onderwijssecretariaat van de Vlaamse Steden en Gemeenten

PGO praktijkgericht onderwijsonderzoek
POV Provinciaal Onderwijs Vlaanderen

RBO Raad Basisonderwijs (Vlor)
RHO Raad Hoger Onderwijs (Vlor)
RLLL Raad Levenslang en Levensbreed Leren (Vlor)
ROGO Raad voor Ouders van het GO!
RSO Raad Secundair Onderwijs (Vlor)

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SO secundair onderwijs
SoCiuS Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk
SVO secundair volwassenenonderwijs
SYNTRA Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen

TSO technisch secundair onderwijs

VAD Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
VCLB Vrije CLB-koepel
VCOV Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen

VDAB Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

VIG Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie
VIONA Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktreportering

VLAO Vlaams Agentschap Ondernemen



VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VO	volwassenenonderwijs
VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOOP	Vlaams Onderwijs Overlegplatform
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
VSOA	Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt
VVKHO	Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten



Kunstlaan 6, bus 6
1210 Brussel
02 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be